

**Ekonomikas ministrijas
2014.gada publiskais pārskats**

Rīga – 2015

Godātais lasītāj!

Ekonomikas ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde ekonomiskās politikas jomā. Ministrija izstrādā un īsteno tautsaimniecības struktūrpolitiku, rūpniecības politiku, enerģētikas politiku, ārējo ekonomisko politiku, iekšējā tirgus politiku (precēm un pakalpojumiem), komercdarbības attīstības politiku, konkurētspējas un tehnoloģiju attīstības politiku, patērētāju tiesību aizsardzības politiku, būvniecības un mājokļu politiku un citu politiku normatīvajos aktos noteiktajās jomās.

Ekonomikas ministrijas *darbības prioritātes 2014.gadā* bija uzņēmējdarbības attīstības pasākumu turpināšana, būvniecības nozares jaunā regulējuma izstrāde, jauna ilgtermiņa politikas dokumenta izstrāde enerģētikas sektora attīstībai, normatīvo aktu izstrāde elektroenerģijas un gāzes tirgus atvēršanai, atbalsta sniegšana Krievijas ieviestā embargo skartajiem uzņēmējiem, kā arī gatavošanās Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienības Padomē.

2014.gada 1.oktobrī stājās spēkā jauns *Būvniecības likums* un darbu sāka *Būvniecības valsts kontroles birojs*. 2014.gadā veikts apjomīgs darbs, lai izstrādātu jaunajam likumam pakārtotos Ministru kabineta noteikumus. Līdz ar jauno būvniecības regulējumu stiprināta būvniecībā iesaistīto atbildība un kontrole pār būvniecības kvalitāti. Apvienojot vairākas nozares profesionālās organizācijas, izveidota *Latvijas Būvniecības padome*, kurai turpmāk būs ievērojama loma būvniecības regulējuma pilnveidošanā.

Pārskata gadā veikti grozījumi *Elektroenerģijas tirgus likumā, kas noteica pilnīgu elektroenerģijas tirgus atvēršanu no 2015.gada 1.janvāra*, izstrādāts jauns *atbalsta instruments aizsargātajiem lietotājiem*.

2014.gada martā Saeima pieņēma grozījumus *Enerģētikas likumā, paredzot pakāpenisku gāzes tirgus atvēršanu līdz 2017.gada aprīlim*. Noteikts pienākums gāzes sistēmas operatoram nodrošināt visiem sistēmas lietotājiem un pretendentiem vienlīdzīgu un atklātu pieeju sistēmai, sniedzot dabasgāzes pārvades, sadales, uzglabāšanas vai sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumus.

Izstrādāts *Enerģētikas attīstības pamatnostādņu 2014.– 2020.gadam* projekts, kurā iekļauti pamatprincipi, lai Latvijā veidotu drošu, resursus efektīvi izmantojošu valsts enerģijas apgādes sistēmu, kas nodrošina ekonomisko izaugsmi, dzīves un vides kvalitātes paaugstināšanu. Viens no galvenajiem elementiem piedāvātajai nozares politikai ir tādu energoresursu cenu nodrošināšana, kas ļautu saglabāt un attīstīt Latvijas ekonomikas nozaru konkurētspēju.

2014.gadā sniegts *atbalsts komersantiem komercdarbības attīstībai, īpaši Krievijas ieviestā embargo skartajiem uzņēmējiem*. Ekonomikas ministrija kopā ar Zemkopības ministriju un Satiksmes ministriju, to padotībā esošajām iestādēm un nozaru nevalstiskajām organizācijām regulāri sekojusi līdzi situācijas attīstībai, Krievijas noteiktā embargo lauksaimniecības produktiem, izejvielām un pārtikas precēm ietekmei uz atsevišķu nozaru komersantiem un Latvijas ekonomiku kopumā.

Īstenoti virkne pasākumu *komersantu atbalstam un pārorientācijai uz jauniem eksporta tirgiem*. Veikti grozījumi atbalsta programmas *Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketing*s nosacījumos, pagarinot programmas īstenošanu līdz 2015.gada beigām, piešķirot papildu 3 milj. euro un iekļaujot jaunu atbalstāmo darbību – individuālās vizītes pie sadarbības partneriem mērķa tirgos ārvalstīs, ko organizē Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, biedrība vai nodibinājums, kā arī palielinot Eiropas Savienības fondu līdzfinansējuma atbalsta intensitāti no 50% uz 70%. Grozījumi veikti arī programmā *Ārējo tirgu apgūšana – nozaru starptautiskās konkurētspējas stiprināšana*, lai piešķirtu papildu 4 milj. euro un papildinātu ar jaunām atbalstāmām darbībām – potenciālo ārējo noieta tirgu izpēti, kā arī sagatavošanās pasākumi ieešanai jaunos ārējos tirgos.

Ekonomikas ministrijas 2015.gada galvenais uzdevums – *sekmīgi novadīt Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē 2015.gada pirmajā pusē* tās kompetences jomās. Ekonomikas ministrija ir atbildīga par enerģētikas politiku, kā arī konkurētspējas, iekšējā tirgus un rūpniecības stiprināšanas politiku.

Līdztekus Eiropas dimensijai Ekonomikas ministrijas *darbības prioritātes 2015.gadā* ir jauno Eiropas Savienības struktūrfondu atbalsta programmu uzsākšana, Energoefektivitātes likuma un ar to saistīto Ministru kabineta noteikumu izstrāde un virzība, iesākto enerģētikas politikas pasākumu īstenošana un pabeigšana, īpaši attiecībā uz dabasgāzes tirgus reformām, kā arī būvniecības regulējuma tālāka pilnveidošana.

Sadarbībā ar uzņēmējiem un viņus pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām, 2015.gadā plānots *izstrādāt un uzsākt jaunā Eiropas Savienības fondu plānošanas perioda pirmās atbalsta programmas*. Kā prioritāras ministrija definējusi kompetences centru, biznesa inkubatoru, daudzdzīvokļu ēku renovācijas un uzņēmumu darbinieku apmācību programmas.

Būvniecības politikas jomā 2015.gadā tiks uzsākta *Latvijas būvnormatīvu* pārstrāde, izstrādāts *rīcības plāns Eirokodeksa standartu uzlabošanas pasākumu ieviešanai 2015.–2019.gadam*, kā arī nodrošināta *būvkomersantu klasifikācijas sistēmas ieviešana*.

2015.gadā plānots pabeigt darbu pie *Enerģētikas attīstības pamatnostādņu 2014.–2020.gadam* izstrādes ar mērķi attīstīt Latvijas ekonomikas nozaru konkurētspēju. 2015.gadā tiks izstrādāti arī normatīvie akti gāzes pārvades sistēmas un uzglabāšanas sistēmu nodalīšanai. Vienlaikus līdz 2017.gadam notiks pakāpeniska normatīvo aktu izstrāde ar mērķi stiprināt Latvijas enerģētisko neatkarību gāzes jomā, lai līdz ar AS „Latvijas Gāze” privatizācijas līguma termiņa beigām būtu radīti visi priekšnosacījumi gāzes tirgus atvēršanai un jaunu dalībnieku ienākšanai šajā tirgū.

Būtisks ministrijas uzdevums 2015.gadā ir veicināt *sadarbību starp pētniecības un rūpniecības sektoriem*, sekmēt *inovāciju*, atbalstot jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanu ražošanā, tehnoloģiju pārneses kontaktpunktu darbību augstskolās, kompetences centru darbību, veicināt videi draudzīgu risinājumu īstenošanu dažādās nozarēs, attīstot „zaļās” inovācijas un „zaļo” uzņēmējdarbību, sekmēt *klasteru attīstību*, kā arī turpināt darbu pie iespējamo *nodokļu stimulu izstrādes* pētniecības un attīstības darbību veicināšanai uzņēmumos.

Jurijs Spiridonovs

*Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra pienākumu izpildītājs,
valsts sekretāra vietnieks*

Saturs

1. PAMATINFORMĀCIJA	5
1.1. Juridiskais statuss un kompetences jomas.....	5
1.2. Darbības virzieni un mērķi (īstenotās budžeta programmas).....	6
1.3. Prioritātes pārskata periodā	8
1.4. Padotībā esošās iestādes un kapitālsabiedrības, kurās Ekonomikas ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja	9
2. FINANŠU RESURSI UN MINISTRIJAS 2014.GADA DARBĪBAS REZULTĀTI	10
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	10
2.2. Darbības virzienu (budžeta programmu un apakšprogrammu) rezultatīvo rādītāju izpildes analīze	13
2.2.1. Tautsaimniecības strukturpolitikas īstenošana	14
2.2.2. Statistiskās informācijas nodrošināšana	15
2.2.3. Uzņēmējdarbības vides pilnveidošana, investīciju piesaiste un eksporta veicināšana, inovācijas attīstība	17
2.2.4. Tūrisma nozares attīstība	24
2.2.5. Ārējo ekonomisko attiecību un tirdzniecības politikas veicināšana	28
2.2.6. Iekšējā tirgus attīstības veicināšana, konkurences nodrošināšana un patērētāju tiesību aizsardzība	29
2.2.7. Enerģētikas nozares attīstība	36
2.2.8. Mājokļu politikas ieviešana	39
2.2.9. Būvniecības nozares attīstība	40
2.2.10. Valsts kapitāla daļu pārvaldības uzlabošana	42
2.3. Veiktie pētījumi	43
2.4. Pakalpojumi	44
2.5. Pārskats par ministrijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmām	45
2.6. Veiktās strukturālās reformas un reorganizācijas	46
3. PERSONĀLS	47
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	48
4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi	48
4.2. Sabiedrības apmierinātība ar ministrijas darba kvalitāti	49
4.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru	50
5. PLĀNOTIE PASĀKUMI 2015.GADĀ	51
5.1. Galvenie uzdevumi un pasākumi	51
5.2. Pētījumi	55
5.3. Finanšu saistības	55

1. Pamatinformācija

1.1. Juridiskais statuss un kompetences jomas

Ekonomikas ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde ekonomikas politikas jomā, kas izveidota 1990.gada 1.martā. Tā darbojas saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu un pamatojoties uz Ministru kabineta 2010.gada 23.marta noteikumiem Nr.271 *Ekonomikas ministrijas nolikums*. Atbilstoši nolikumam, Ekonomikas ministrijas funkcijas ir izstrādāt ekonomikas politiku, organizēt un koordinēt ekonomikas politikas īstenošanu, nodrošināt starptautisko ekonomisko sadarbību un veikt citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Lai nodrošinātu minēto funkciju izpildi, Ekonomikas ministrija izstrādā un īsteno tautsaimniecības struktūrpolitiku, rūpniecības politiku, enerģētikas politiku, ārējo ekonomisko politiku, iekšējā tirgus politiku (precēm un pakalpojumiem), komercdarbības attīstības politiku, konkurētspējas un tehnoloģiju attīstības politiku, patērētāju tiesību aizsardzības politiku, būvniecības un mājokļu politiku un citu politiku normatīvajos aktos noteiktajās jomās.

Atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 7.jūlija rīkojumam Nr.331 *Par valsts pārvaldes uzdevumu ārējās ekonomiskās politikas jomā nodošanu un finansējuma pārdali starp Ekonomikas ministriju un Ārlietu ministriju* un grozījumiem Ministru kabineta 2012.gada 28.marta rīkojumā Nr.141 *Par ministriju kompetenču sadalījumu Eiropas Savienības jautājumos atbilstoši Eiropas Savienības tiesību kopuma klasifikācijai*, ar 2014.gada 1.augustu ārējās tirdzniecības politikas izstrādes un īstenošanas funkcija un ar 1.oktobri arī ārējās tirdzniecības licenču un atļauju izsniegšanas funkcija tika nodota Ārlietu ministrijas kompetencē.

2014.gada 20.augustā tika apstiprināta *Ekonomikas ministrijas darbības stratēģija 2014.–2016.gadam*, kas nodrošina darbības plānošanu Ekonomikas ministrijas kompetencē esošajās politikas nozarēs atbilstoši attiecīgajā nozarē apstiprinātajiem politikas plānošanas dokumentiem, tiesību aktiem un plānotajiem budžeta izdevumiem vidējam termiņam. Ministrijas darbības stratēģija ietver mērķus trīs gadu periodam, galvenos pasākumus to izpildei un valsts budžeta programmu daļu. Katram darbības virzienam noteikti politikas rezultāti un to rezultatīvie rādītāji vidējā termiņā.

Informācija par Ekonomikas ministrijas darbību ir pieejama ministrijas mājaslapā www.em.gov.lv.

1.2. Darbības virzieni un mērķi (īstenotās budžeta programmas)

Tautsaimniecības struktūrpolitikas īstenošana

Mērķis:

- veidot saskaņotu tautsaimniecības struktūrpolitiku, analizējot tautsaimniecības nozaru attīstības tendences, kā arī izstrādājot ekonomikas attīstības stratēģiju.

Budžeta programmas: 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 63.06.00 „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2007–2013)”

Statistiskās informācijas nodrošināšana

Mērķis:

- nodrošināt iekšzemes un ārvalstu datu lietotājus ar savlaicīgu, precīzu, pilnīgu, viegli saprotamu un starptautiski salīdzināmu statistisko informāciju par Latvijas ekonomiskajām, demogrāfiskajām, sociālajām un vides parādībām un procesiem, izmantojot labāko pieredzi nozarē.

Budžeta programma: 24.00.00 „Statistiskās informācijas nodrošināšana”, 67.06.00 „Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti”.

Uzņēmējdarbības vides pilnveidošana, investīciju piesaiste un eksporta veicināšana, inovācijas attīstība

Mērķi:

Uzņēmējdarbības vides pilnveidošana:

- pilnveidot uzņēmējdarbības vidi, samazinot administratīvo slogu uzņēmējiem;
- izstrādāt un īstenot uzņēmējdarbības atbalsta pasākumus Nacionālās industriālās politikas ietvaros uzņēmumu konkurētspējas uzlabošanai.

Eksporta veicināšana un investīciju piesaiste:

- sekmēt Latvijas uzņēmumu eksporta konkurētspēju, jaunu tirgu apgūšanu un nostiprināšanos esošajos eksporta tirgos;
- veicināt uz eksportu vērstu ārvalstu investīciju piesaisti.

Inovācijas veicināšana:

- veidot inovatīvai darbībai labvēlīgu vidi, sekmēt tehnoloģiju pārnesi ar mērķi nodrošināt pētniecības rezultātu komercializāciju un veicināt sadarbību starp pētniecības un rūpniecības sektoriem kopīgu liela mēroga rūpniecisko pētījumu veikšanai un jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei;
- sekmēt inovatīvu uzņēmumu attīstību, atbalstīt uzņēmumu ieguldījumus jaunu produktu un tehnoloģiju, tostarp „zaļo”, izstrādē un ieviešanā ražošanā, sekmēt investīcijas jaunu ražotņu izveidē un darba spēka produktivitātes paaugstināšanā;
- veicināt uzņēmumu un saistīto institūciju savstarpējo sadarbību, klasteru stratēģiju izstrādi un īstenošanu, kopīgu projektu īstenošanu uz eksportu orientētās un augstas pievienotās vērtības rūpniecības nozarēs.

Budžeta programmas: 25.00.00 „Uzņēmējdarbības un uz zināšanām balstītas ekonomikas veicināšana”, 27.00.00 „Valsts atbalsta politikas ieviešana”, 28.00.00 „Ārējās ekonomiskās politikas ieviešana”, 33.00.00 „Ekonomikas attīstības programma”, 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 62.06.00 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007–2013)”, 63.06.00 „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2007–2013)”, 67.06.00 „Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti”, 69.06.00 „3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības projekti”, 71.06.00 „Eiropas Ekonomiskās zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansētie projekti”, 99.00.00 „Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”.

Tūrisma nozares attīstība

Mērķis:

- veicināt tūrisma nozares apgrozījuma un īpatsvara pieaugumu ekonomikā un tūrisma pakalpojumu eksportspējas palielināšanos vidējā termiņā, rosinot pārmaiņas pieprasījuma un piedāvājuma struktūrā.

Budžeta programmas: 25.00.00 „Uzņēmējdarbības un uz zināšanām balstītas ekonomikas veicināšana”, 30.00.00 „Tūrisma politikas ieviešana”, 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 62.06.00 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007–2013)”, 67.06.00 „Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti”, 69.06.00 „3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības projekti””.

Ārējo ekonomisko attiecību un tirdzniecības politikas veicināšana

Mērķi:

- veicināt Latvijas uzņēmumu ārējās konkurētspējas pieaugumu;
- veidot labvēlīgus tirdzniecības līgumtiesiskos nosacījumus;
- mazināt ārējās tirdzniecības šķēršļus, ar kuriem saskaras Latvijas preču un pakalpojumu eksportētāji trešo valstu tirgos;
- paplašināt ārējo ekonomisko sadarbību.

Budžeta programmas: 28.00.00 „Ārējās ekonomiskās politikas ieviešana”, 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 96.00.00 „Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā”.

Iekšējā tirgus attīstības veicināšana, konkurences nodrošināšana un patērētāju tiesību aizsardzība

Mērķi:

- nodrošināt augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni;
- veicināt iekšējā tirgus un konkurences attīstību visās tautsaimniecības nozarēs;
- nodrošināt kvalitātes infrastruktūras – nacionālo standartizācijas, metroloģijas un akreditācijas sistēmu darbību un attīstību atbilstoši Latvijas tautsaimniecības vajadzībām.

Budžeta programmas: 26.00.00 „Godīgas konkurences nodrošināšana, iekšējā tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība”, (26.01.00 „Iekšējais tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība”, 26.02.00 „Konkurences politikas ieviešana”, 26.04.00 „Atbilstības novērtēšana un kvalitātes nodrošināšana”), 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 67.06.00 „Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti”.

Enerģētikas nozares attīstība

Mērķi:

- veicināt drošu, līdzsvarotu un kvalitatīvu patērētāju apgādi ar enerģiju;
- sekmēt Latvijas energoapgādes ilgtspējīgu un drošu funkcionēšanu un energoapgādes atkarības mazināšanu no ārējiem avotiem;
- nodrošināt tiesisko vidi elektroenerģijas tirgus darbībai.

Budžeta programmas: 29.00.00 „Enerģētikas politika”, 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 61.06.00 „Kohēzijas fonda projekti (2007–2013)”, 67.06.00 „Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti”.

Mājokļu politikas ieviešana

Mērķi:

- veicināt mājokļa kvalitāti un pieejamību, nodrošinot normatīvo bāzi efektīvai dzīvojamo māju pārvaldīšanai un sekmējot īres dzīvojamā fonda izveidi pašvaldību teritorijās;
- atbalstīt enerģiju taupošus pasākumus dzīvojamās mājās.

Budžeta programmas: 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 62.06.00 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007–2013)”.

Būvniecības nozares attīstība

Mērķi:

- veicināt ilgtspējīgas būvniecības nozares attīstību, sekmējot kvalitatīvu un energoefektīvu būvniecību, nodrošinot labvēlīgu un konkurētspējīgu uzņēmējdarbības vidi nozarē;
- nodrošināt efektīvu būvniecības normatīvo bāzi atbilstoši Eiropas Savienības prasībām un tirgus interesēm;
- pilnveidot operatīvu būvniecības informācijas apriti, izveidojot efektīvu Būvniecības informācijas sistēmu.

Budžeta programmas: 20.00.00 „Būvniecība”, 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 62.06.00 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007–2013)”.

Publisko personu komercdarbība

Mērķi:

- nodrošināt publisko personu iesaisti komercdarbībā, kas saistīta ar tirgus nepilnības novēršanu vai valsts stratēģiskām interesēm;
- uzlabot publisko personu kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldi – veicināt publiskas personas kapitālsabiedrību un kapitāla daļu efektīvu pārvaldību, ievērojot starptautiski atzītus labas korporatīvās pārvaldības principus.

Budžeta programma: 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”.

Latvijas prezidentūras Eiropas Savienībā nodrošināšana

Mērķis:

- nodrošināt sekmīgu Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē 2015.gada pirmajā pusgadā īstenošanu Ekonomikas ministrijas kompetences jomās.

Budžeta programmas: 96.00.00 „Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā”.

Eiropas Savienības fondu līdzekļu piesaiste

Mērķi:

- mērķtiecīgi izmantot un iegūt maksimālu labumu no Eiropas Savienības fondu atbalsta instrumentiem;
- nodrošināt maksimāli efektīvi un noteiktajos termiņos Eiropas Savienības līdzfinansējuma apgūšanu.

Budžeta programmas: 27.00.00 „Valsts atbalsta politikas ieviešana”, 70.00.00 „Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana”, 70.05.00 „Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, KF apgūšanai (2007–2013)”.

1.3. Prioritātes pārskata periodā

Ekonomikas ministrijas prioritātes 2014.gadā:

- ***tautsaimniecības strukturālās reformas*** un ***makroekonomiskās stabilitātes*** veicināšana;
- ***būvniecības kvalitātes*** veicināšana, ieviešot no Būvniecības likuma izrietošos normatīvos aktus un būvnormatīvus, būvniecības valsts uzraudzības sistēmas nodrošināšana;

- *Latvijas konkurētspējas, eksporta veicināšanas un uzņēmējdarbības vides uzlabošanas* pasākumi, uzsvāru liekot uz Eiropas Savienības struktūrfondu programmu īstenošanu un valsts atbalstu uzņēmējiem;
- *ilgtspējīgas, drošas un ekonomiski pamatotas ilgtermiņa enerģētikas politikas* izstrāde;
- *euro ieviešanas procesa uzraudzība*, veicot cenu monitoringu, lai novērstu nepamatotu un spekulatīvu cenu kāpumu tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas vietās;
- *gatavošanās Latvijas prezidentūrai*, lai pārstāvētu Latvijas intereses Eiropas Savienības Padomē ministrijas kompetences jomās.

1.4. Padotībā esošās iestādes un kapitālsabiedrības, kurās Ekonomikas ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja

Ekonomikas ministrijas *padotībā esošās iestādes* īsteno valsts politiku un normatīvo aktu prasības tām deleģētajās kompetences jomās. Ekonomikas ministrijas padotībā ir šādas valsts pārvaldes iestādes:

- Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA);
- Tūrisma attīstības valsts aģentūra (TAVA);
- Centrālā statistikas pārvalde (CSP);
- Konkurences padome (KP);
- Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC);
- Būvniecības valsts kontroles birojs (BVKB) – no 2014.gada 1.oktobra.

Ministrijas padotībā esošo iestāžu publiskie pārskati atrodami iestāžu mājaslapās (izņemot BVKB).

Ministrija ir *valsts kapitāla daļu turētāja* šādās kapitālsabiedrībās:

- valsts akciju sabiedrībā „Privatizācijas aģentūra” (PA) (100%);
- akciju sabiedrībā „Latvenergo” (100%);
- sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs” (SAMC) (100%);
- sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Latvijas Nacionālais metroloģijas centrs” (LNMC) (100%);
- sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Latvijas Garantiju aģentūra” (LGA) (100%) – līdz 2014.gada 9.septembrim;
- akciju sabiedrībā „Attīstības finanšu institūcija” (AFI) (30%) – no 2015.gada 1.marta;
- akciju sabiedrībā „Rīgas siltums” (48,995%);
- akciju sabiedrībā „Latvijas gāze” (0,010%).

2. Finanšu resursi un ministrijas 2014.gada darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Ekonomikas ministrijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2013. un 2014.gadā, euro

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2013.gadā (faktiskā izpilde)	2014.gadā	
			apstiprināts	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	142 583 801	265 337 574	240 812 834
1.1.	dotācijas	141 165 685	252 692 694	238 149 647
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 011 074	11 549 848	1 888 524
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	407 042	972 797	652 429
1.4.	transferti	-	122 234	122 234
2.	Izdevumi (kopā)	142 472 080	265 546 141	239 757 970
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	135 988 399	261 603 573	236 296 402
2.1.1.	kārtējie izdevumi	59 478 022	72 430 770	65 639 091
2.1.2.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	72 097 303	176 270 842	159 545 742
2.1.3.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	432 146	540 967	431 075
2.1.4.	uzturēšanas izdevumu transferti	3 980 928	12 360 994	10 680 494
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	6 483 681	3 942 568	3 461 568

Ekonomikas ministrijas valsts budžeta izdevumi 2013. un 2014.gadā sadalījumā pa budžeta programmām, euro

Programmas/ apakšprogrammas kods	Programmas/ apakšprogrammas nosaukums	2013 faktiski izpildīts	2014 faktiski izpildīts
	Kopā	142 472 080	239 757 970
20.00.00	Būvniecība	-	763 563
24.00.00	Statistiskās informācijas nodrošināšana	8 729 189	8 857 525
25.00.00	Uzņēmējdarbības un uz zināšanām balstītas ekonomikas veicināšana	124 029	144 164
26.00.00	Godīgas konkurences nodrošināšana, iekšējā tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība	3 110 248	3 619 651
26.01.00	<i>Iekšējais tirgus un patērētāju tiesību</i>	<i>1 894 491</i>	<i>1 933 786</i>

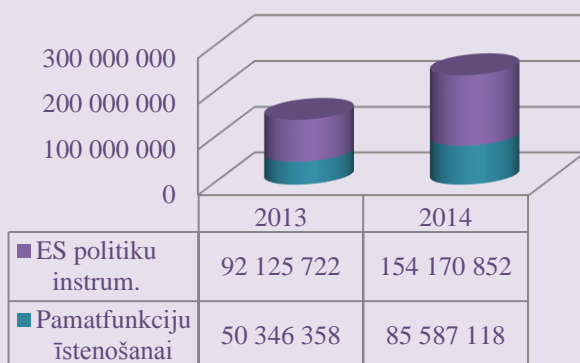
Programmas/ apakšprogrammas kods	Programmas/ apakšprogrammas nosaukums	2013 faktiski izpildīts	2014 faktiski izpildīts
	<i>aizsardzība</i>		
26.02.00	<i>Konkurences politikas ieviešana</i>	834 873	1 089 776
26.04.00	<i>Atbilstības novērtēšana un kvalitātes nodrošināšana</i>	380 884	596 089
27.00.00	Valsts atbalsta politikas ieviešana	1 080 924	1 056 770
28.00.00	Ārējās ekonomiskās politikas ieviešana	2 586 832	3 449 078
29.00.00	Enerģētikas politika	28 584 553	60 155 744
29.01.00	<i>Naftas produktu rezervju uzturēšana</i>	-	30 891 256
29.02.00	<i>Elektroenerģijas lietotāju atbalsts</i>	-	29 264 488
30.00.00	Tūrisma politikas ieviešana	711 230	939 544
33.00.00	Ekonomikas attīstības programma	-	830 400
61.00.00	Kohēzijas fonda (KF) projektu un pasākumu īstenošana	17 157 516	20 269 629
61.06.00	<i>Kohēzijas fonda projekti (2007-2013)</i>	17 157 516	20 269 629
62.00.00	Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana	62 784 978	122 496 419
62.02.00	<i>Atmaks valsts pamatbudžetā par Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu (2007-2013)</i>	3 091 556	10 266 967
62.06.00	<i>Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007-2013)</i>	59 693 422	112 229 452
63.00.00	Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana	7 693 770	6 079 875
63.06.00	<i>Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2007-2013)</i>	7 693 770	6 079 875
67.00.00	Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana	1 418 811	1 278 051
67.02.00	<i>Atmaks valsts pamatbudžetā par Eiropas Kopienas iniciatīvu finansējumu (2007- 2013)</i>	44 231	30 317
67.06.00	<i>Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti</i>	1 374 580	1 247 734
69.00.00	3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana	356 221	392 841
69.02.00	<i>Atmaks valsts pamatbudžetā par 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana</i>	119 218	150 428
69.03.00	<i>Atmaks 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” finansējuma saņēmējam par veiktajiem izdevumiem</i>	-	239 340
69.06.00	<i>3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības projekti</i>	237 003	3 073

Programmas/ apakšprogrammas kods	Programmas/ apakšprogrammas nosaukums	2013 faktiski izpildīts	2014 faktiski izpildīts
70.00.00	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	2 471 133	2 841 034
70.05.00	<i>Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, KF apgūšanai (2007-2013)</i>	2 471 133	2 731 379
70.06.00	<i>Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm</i>	-	109 655
71.00.00	Eiropas Ekonomiskās zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana	243 293	813 003
71.06.00	<i>Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansētie projekti</i>	243 293	813 003
96.00.00	Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā	430 772	1 400 996
97.00.00	Nozaru vadība un politikas plānošana	4 758 288	5 057 770
99.00.00	Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums	230 293	142 313

Ekonomikas ministrijas valsts pamatbudžeta faktiskie izdevumi 2014.gada 12 mēnešos bija 239 757 970 *euro*, jeb 90,3% no plānotā. Netika apgūti 25 788 171 *euro*, t.sk. 20 718 985 *euro* pamatfunkciju īstenošanai, kas galvenokārt saistīts ar plānotajām iemaksām (10 500 000 *euro*) no ārzemnieku maksājumiem par uzturēšanās atļaujām. Grozījumi *Imigrācijas likumā* noteica normu, kas paredzēja papildu maksājumu valsts budžetā spēkā stāšanos ar 2014.gada 1.septembri (plānots bija ar 2015.gada 1.janvāri, līdz ar to faktiskie ieņēmumi 830 400 *euro*) un ministrija ievēroja nogaidīšanas periodu, lai novērstu gadījumus, kad ir nepieciešams atmaksāt ārzemnieka veikto maksājumu (Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija noteikumu Nr.564 *Uzturēšanās atļauju noteikumi* 73.² punkts nosaka, ka ārzemnieka maksājumu atmaksā pēc viņa pieprasījuma, ja pieprasījums iesniegts ne vēlāk kā četru mēnešu laikā pēc lēmuma par termiņuzturēšanās atļaujas piešķiršanu spēkā stāšanos). Par 3 898 569 *euro* atbilstoši noslēgtajiem līgumiem samazinātas naftas produktu rezervju uzturēšanas izmaksas (no 2014.gada 1.jūlija līdz 2015.gada 30.jūnijam rezervju uzturēšana 90 dienām tiks nodrošināta ar mazākām izmaksām). Plānotie pasākumi ēku energoefektivitātes uzlabošanai 4 655 751 *euro* apmērā netika uzsākti – ēku siltināšanu īstenoja ERAF ietvaros.

Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu īstenošanā netika apgūti 5 069 186 *euro*, galvenokārt saistībā ar ERAF un Norvēģijas finanšu instrumenta projektiem.

Ekonomikas ministrijas faktiskie izdevumi 2013.-2014.gadā, euro

gadījumā tiktu nodrošināta apgāde ar naftas produktiem), ar Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā sagatavošanas darbiem Ekonomikas ministrijas kompetences jomās, kā arī elektroenerģijas lietotāju atbalstam pārskaitīto finansējumu uz AS „Enerģijas publiskais tirgotājs” kontu Valsts kasē (Ministru kabineta 2014.gada 5.decembra protokola Nr.67 14.§ 2.punkts; apakšprogramma 29.02.00 „Elektroenerģijas lietotāju atbalsts”).

Savukārt, Eiropas Savienības politiku instrumentu un ārvalstu finanšu palīdzības finansēto projektu un pasākumu īstenošanas izdevumi salīdzinājumā ar 2013.gadu palielinājušies par 62 045 130 euro, galvenokārt saistībā ar Kohēzijas un ERAF īstenotajiem projektiem.

2014.gadā izveidota jauna budžeta programma „Būvniecība” ar plānoto finansējumu 999 483 euro apmērā (faktiski izlietots 763 563 euro) saistībā ar Būvniecības valsts kontroles biroja izveidi, kas darbu uzsāka 2014.gada 6.oktobrī.

Saskaņā ar likumu *Par valsts budžetu 2014.gadam* valsts pamatbudžetā tika iemaksātas valsts nodevas par naftas produktu drošības rezervju uzturēšanu, par reģistrācijas darbībām būvkomersantu reģistrā, par patērētāju kredītēšanas pakalpojumu sniegšanu un pārreģistrāciju, kā arī subsidētās elektroenerģijas nodoklis.

2.2. Darbības virzienu (budžeta programmu un apakšprogrammu) rezultātīvo rādītāju izpildes analīze

Budžeta programmas 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 27.00.00 „Valsts atbalsta politikas ieviešana”, 70.05.00 „Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, KF apgūšanai (2007–2013)”, 96.00.00 „Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā”

Programmu īstenošanas rezultāti ir atspoguļoti arī atbilstošo darbības virzienu budžeta programmu aprakstos, sadaļā „Pakalpojumi”, „Komunikācija ar sabiedrību”.

Ekonomikas ministrijas kompetencē esošo politikas jomu attīstības un normatīvā regulējuma nodrošināšanai 2014.gadā sagatavoti 388 dokumentu projekti (t.sk. četri plānošanas dokumenti, septiņi likumprojekti, 111 noteikumu projekti, 121 rīkojumu projekts, 76 informatīvie ziņojumi), no tiem pārskata periodā Ministru kabinetā izskatīti un atbalstīti pieci likumprojekti, pieņemti 95 noteikumu projekti un 73 rīkojumu projekti, izskatīti 70 informatīvie ziņojumi, kā arī Ministru kabinetā izskatīti un pieņemti turpmākajam darbam nepieciešamie 69 protokollēmumu projekti (tostarp, apstiprināti septiņi augstas prioritātes mandāti no izstrādātajiem 14 Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē mandātiem, lai noteiktu prezidentūras darbības ietvaru jautājumā, kura virzību pilnībā vai daļēji nodrošina Latvija kā Eiropas Savienības Padomes prezidējošā valsts).

2.2.1. Tautsaimniecības struktūrpolitikas īstenošana

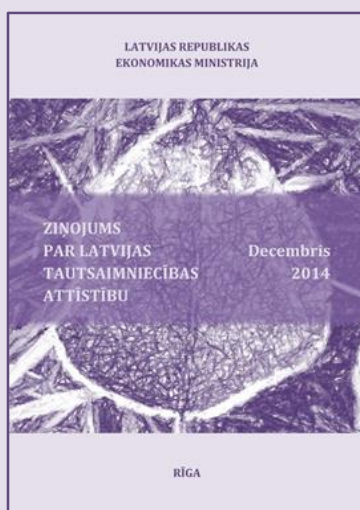
Budžeta programmas 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 63.06.00 „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2007–2013)”

Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijā kā virsmērķis noteikta **līdzsvarotas un konkurētspējīgas tautsaimniecības attīstība**, izstrādājot ekonomisko politiku, organizējot un koordinējot tās īstenošanu, nodrošinot Latvijas valsts interešu pārstāvību, kā arī attīstot un pilnveidojot dialogu ar uzņēmējus un sabiedrību pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām. Galvenie veicamie uzdevumi tautsaimniecības struktūrpolitikas jomā – *Latvijas Nacionālās reformu programmas ES 2020 stratēģijas īstenošanai* (Latvijas NRP) izstrāde un koordinēšana; sadarbība ar Ekonomiskās attīstības un sadarbības organizāciju (OECD) un tās pārskata par Latviju sagatavošanas koordinēšana; regulāra tautsaimniecības nozaru attīstības analīze, izstrādājot ekonomikas attīstības scenārijus un prognozes; priekšlikumu sniegšana par nepieciešamajām izmaiņām struktūrpolitikā; informācijas sniegšana darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognožu jomā; *Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāna 2013.–2016.gadam* īstenošanas koordinēšana u.c.

Ekonomikas strukturālo izmaiņu veicināšanai un tās ilgtspējīgai attīstībai pārskata gadā turpināta *Latvijas Nacionālās industriālās politikas pamatnostādņēs 2014.–2020.gadam* noteikto pasākumu īstenošana, veicinot ekonomikas strukturālās izmaiņas par labu augstāka ienesīguma preču un pakalpojumu ražošanai, t.sk. rūpniecības lomas palielināšanai, rūpniecības un pakalpojumu modernizācijai, eksporta sarežģītības attīstībai.

Lai nodrošinātu ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstības principu ieviešanu un sekmētu valsts ilgtspējīgas attīstības procesu un sabiedrības līdzdalību, darbu turpināja **Tautsaimniecības padome**, kuras sastāvā ir sešas dažādu nozaru komitejas (Iekšējā tirgus komiteja, Konkurētspējas komiteja, Enerģētikas komiteja, Būvniecības un mājokļu politikas komiteja, Tūrisma komiteja un Mikro, mazo un vidējo uzņēmumu komiteja). Pārskata periodā notika 14 Tautsaimniecības padomes sēdes.

Eiropa 2020 galvenais mērķis ir veicināt izaugsmi un nodarbinātību gan Eiropas Savienībā kopumā, gan tās dalībvalstīs. *Eiropa 2020* stratēģija ir veidota, ņemot vērā ilgtermiņa izaicinājumus – globalizāciju, ierobežotu resursu pieejamību un iedzīvotāju novecošanās procesu, lai pārveidotu Eiropas Savienību par gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu ekonomiku, kas nodrošina augstu nodarbinātības līmeni, ražīgumu un sociālo kohēziju. Tās īstenošanai Ministru kabinets 2014.gada 29.aprīlī apstiprināja trešo *Progresā ziņojumu par Latvijas NRP ES 2020 stratēģijas īstenošanai un Latvijas Stabilitātes programmu 2014.–2017.gadam*. Abi dokumenti tika iesniegti Eiropas Komisijā.

Progresā ziņojumā par Latvijas NRP īstenošanu ir aktualizēts Latvijas NRP aprakstītais vidēja termiņa makroekonomiskais scenārijs, izvērtēts Latvijas progress 2013.gada Eiropas Savienības Padomes rekomendāciju izpildē, dots detalizētāks Latvijas NRP politikas virzienu apraksts, t.sk. progress Latvijas kvantitatīvo mērķu *Eiropa 2020* stratēģijas kontekstā sasniegšanā, kā arī atspoguļota informācija par Eiropas Savienības fondu izmantošanu.

Pārskata periodā veikta Latvijas **ekonomiskās situācijas analīze** un **prognozētas ekonomikas attīstības perspektīvas**, sagatavojot *Ziņojumus par Latvijas tautsaimniecības attīstību*, *Informatīvos ziņojumus par makroekonomisko situāciju valstī*, ceturkšņa biļetenus *Latvijas tautsaimniecība: Makroekonomiskais apskats*.

Lai raksturotu esošo situāciju darba tirgū un atspoguļotu Ekonomikas ministrijas vidēja termiņa darba tirgus prognozes laika periodam līdz 2020.gadam un ilgtermiņa darba

tirgus prognozes līdz 2030.gadam, izstrādāts *Informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm*. Darba tirgus prognozes ir viens no instrumentiem, kas ļauj priekšlaicīgi paredzēt darba tirgus neatbilstību veidošanos nākotnē. Tās parāda iespējamās darba tirgus attīstības tendences un ir viens no posmiem darbaspēka piedāvājuma pielāgošanas procesā. Tā ir kvantitatīva bāze tālākām diskusijām starp nodarbinātības, izglītības un strukturpolitikas veidotājiem, sociālajiem partneriem, zinātniekiem un citām iesaistītām pusēm, lai savlaicīgi sagatavotos un pielāgotos sagaidāmajām strukturālajām izmaiņām tautsaimniecībā.

Pārskata gadā turpinājās *Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāna 2013.–2016.gadam* īstenošana. Plānā ietvertie pasākumi aptver dažādas jomas, tādēļ to īstenošanā ir iesaistīts plašs institūciju loks. Plānā iekļautie atbalsta pasākumi galvenokārt paredz: (1) stiprināt saiknes ar ārvalstīs dzīvojošajiem tautiešiem un sniegt konsultācijas cilvēkiem, kuri apsver iespēju atgriezties Latvijā; (2) sniegt atbalstu un mazināt grūtības, ar kurām saskaras Latvijas piederīgie un viņu ģimenes atgriežoties un iekārtojot dzīvi Latvijā.

Ekonomikas ministrija sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām 2014.gadā vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā www.latvija.lv izveidoja tematisko sadaļu „Atgriešanās Latvijā”, kur ārvalstīs dzīvojošajiem tautiešiem iespējams iegūt informāciju un norādes jautājumos, kas aktuāli pirms atgriešanās Latvijā. Informācija tiek pastāvīgi precizēta un papildināta.

Lai stiprinātu ārpus Latvijas dzīvojošo latviešu saikni ar Latviju un veicinātu viņu līdzdalību Latvijas ekonomikas izaugsmes procesā, amatpersonu vizīšu u.c. pasākumu ietvaros regulāri tiek organizētas tikšanās ar diasporas pārstāvjiem pārrunājot aktuālākos jautājumus Latvijā, tostarp par nodarbinātības un uzņēmējdarbības iespējām, pieejamiem atbalsta instrumentiem u.tml.

2.2.2. Statistiskās informācijas nodrošināšana

Budžeta programma 24.00.00 „Statistiskās informācijas nodrošināšana”, 67.06.00 „Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti”

Pārskata periodā sekmīgi nodrošināta *Valsts statistiskās informācijas programmā 2014.gadam* noteikto pasākumu izpilde, nodrošinot iekšzemes un ārvalstu datu lietotājus ar statistisko informāciju par Latvijas ekonomiskajām, demogrāfiskajām, sociālajām un vides parādībām un procesiem. Interneta datubāzēs publicēto statistisko rādītāju skaits pārskata gada beigās sasniedza **959 milj. rādītāju**. Būtiskākās jaunpublicēto datu tēmas ir iekšzemes kopprodukta (IKP) dati; iedzīvotāju starptautiskā ilgtermiņa migrācija reģionos, republikas pilsētās un novados; 2013.gada lauku saimniecību struktūras apsekojuma dati; īpašnieka apdzīvotā mājokļa cenu indekss u.c. Sagatavots *Valsts statistiskās informācijas programmas 2015.gadam* projekts, programma Ministru kabinetā apstiprināta 2014.gada 15.decembrī.

Turpināta gatavošanās nākamajai tautas skaitīšanai, radot sociālās statistikas datu noliktavu 2021.gada tautas skaitīšanas datu apstrādei un analīzei. Pabeigta 2011.gada tautas skaitīšanas 59 daudzdimensiju tabulu (hiperkubu) par iedzīvotājiem un mājokļiem izveide, nodrošināta datu pieejamība lietotājiem visās Eiropas Savienības valstīs noteiktajā termiņā. Ministru kabinetā 2014.gada 9.decembrī izskatīts *Pasākumu plāns 2021.gada tautas skaitīšanas gatavošanai un organizēšanai*.

Pārskata periodā izstrādāts likumprojekts *Statistikas likums*, kas 2014.gada 3.jūnijā atbalstīts Ministru kabinetā (TA-638). Likumprojekts izstrādāts, jo līdzšinējais regulējums ir novecojis un neatbilst pašreizējai situācijai, tostarp atsevišķos gadījumos ierobežo Centrālo statistikas pārvaldi (CSP) to piemērot. Tas izstrādāts arī atbilstoši saistībām, ko Latvija uzņēmusies kā Eiropas Statistikas sistēmas dalībvalsts.

CSP kā vadošajai nacionālajai statistikas iestādei jaunais *Statistikas likums* noteiks lielāku koordinējošu lomu, savukārt kā konsultatīvu institūciju paredzēts izveidot Statistikas padomi. Likumprojektā noteikta oficiālās statistikas programmas gatavošanas kārtība, datu

avotu un datu iegūšanas veidi, respondenta pienākumi un tiesības, sniedzot datus, statistikas nodrošinātāju sadarbība ar valsts institūcijām oficiālās statistikas nodrošināšanai, kā arī jaunu reģistru, datubāzu un informācijas sistēmu veidošanas kārtība statistikas vajadzībām.

CSP 2014.gadā veica pasākumus respondentu noslodzes mazināšanai, apgūstot jaunus administratīvo datu avotus, kā arī ieviešot jaunākas tehnoloģijas datu iegūšanas procesā. Pārskati saīsināti, pārskatot izlašu veidošanas principus, vai atcelti, aizvietojot tos ar administratīviem datu avotiem. Respondenti aktīvi lieto *e-pārskata sistēmu* un, atbilstoši plānotajam pārskata periodā, 87% pārskatu tika iesniegti elektroniski. CSP mājaslapa apmeklēja 836,6 tūkst. reīžu, pieaudzis jauno mājaslapas sadaļu lietotāju skaits.

Plaša popularitāte datu lietotāju vidū ir datiem par iedzīvotāju blīvumu, demogrāfisko slodzi, darbaspēku, IKP utt., kas nodrošina mācību priekšmetu „ģeogrāfija” un „ekonomikas pamati” apguvi – *Skolēnu stūrītis*. Pārskata periodā *Skolēnu stūrītisa* informatīvie materiāli tika mainīti gan vizuāli, gan saturiski atbilstoši jaunākajiem datiem un tendencēm, lielai daļai informatīvo materiālu palielināts informācijas apjoms – iekļauts vairāk datu. Piemēram, būtiskas izmaiņas ir veiktas informatīvajos materiālos par izglītību, transportu, pasažieru un kravu pārvadājumiem Latvijā un Eiropas Savienībā, darbu un atalgojumu Eiropas Savienībā, par rūpniecību utt. Uzlabota *Skolēnu stūrītisa* lietojamība, jo pie katras tēmas un katrā informatīvajā materiālā ir norādīts informācijas atjaunošanas datums.

2014.gadā lietotāji lejupielādēja informatīvos *Skolēnu stūrītisa* materiālus 11 591 reizi. Vispieprasītākās tēmas bija iedzīvotāju skaita dinamika (1 150 lejupielādes), Latvijas iedzīvotāju etniskais sastāvs (865) un dzimstības, mirstības un dabiskā pieauguma koeficienti (652 lejupielādes). Plašāka statistiskā informācija skolēniem ir pieejama <http://www.csb.gov.lv/dati/statistika-skoleniem-un-skolotajiem-28317.html-0>.

Izstrādātas desmit *interaktīvās datu vizualizācijas*, kas atspoguļo dažādus aktuālus sociāli ekonomiskos tematus, nodrošinot iespēju veikt datu salīdzinājumus, lai veicinātu sabiedrības diskusiju par aktuālām tēmām, piemēram, *Iedzīvotāju migrācijas tendences 2013.gadā, Latvijas ceļotāju paradumi 2013.gadā, Tēva diena 2014, Sievietes portrets Latvijā 2014* u.c. Sagaidot Pasaules statistikas dienu oktobrī, tika sagatavota šai dienai veltīta infografika *Ja Latvijā būtu 100 iedzīvotāju*, kas guva lielu *Twitter* auditorijas interesi (6 423 skatījumi).

No 2014.gada 1.septembra CSP veic arī *datu telpisko analīzi*. Pirmie darba rezultāti sabiedrībai bija redzami 29.decembrī, kad CSP interneta vietnē tika publicēti 2011.gada tautas skaitīšanas dati 1x1 km režģa tīklā – iedzīvotāju blīvums, latviešu un krievu valodas kā mājas valodas lietotāju īpatsvars pastāvīgo iedzīvotāju vidū un latgaliešu valodas lietotāju īpatsvars pastāvīgo iedzīvotāju vidū. Pilnībā no jauna tika izveidotas kartes *Latvijas statistikas gadagrāmatai 2014*, īpašu uzmanību veltot kartogrāfiski korektai datu vizualizācijai.

Eiropas Savienības Padomes statistikas darba grupas vajadzībām izveidota prezidentūras Eiropas Savienības Padomē mājaslapa un nodrošināta tās uzturēšana un drošība. Tajā regulāri sniegta informācija par Eiropas Savienības Padomes statistikas darba grupā izskatāmajiem jautājumiem un citām aktivitātēm.

Pārskata periodā sniegtas atbildes uz 1 352 informācijas pieprasījumiem, savukārt *Eurostat* datu lietotāju atbalsta centrs ir atbildējis uz 323 pieprasījumiem par Eiropas statistikas jautājumiem. Veikti Eiropas Statistikas Prakses kodeksa īstenošanas pasākumi, līdz šim uzkrāto un publicēto nacionālo kvalitātes ziņojumu skaits ir sasniedzis 603.

Noslēgti un aktualizēti 38 starpresoru sadarbības līgumi. Programmas *Statistiskās informācijas sagatavošana jauno ES iniciatīvu veidošanai* ietvaros CSP turpināja attīstīt jaunu rādītāju iegūšanu, metodoloģijas pilnveidošanu statistikas datu vākšanā un apstrādē, īstenojot grantu shēmas projektus. Pārskata periodā aktīvi bijuši 49 granta projekti, no jauna

sākts 21 projekts, darbs pabeigts 22 projektos, bet par 27 īstenotajiem projektiem sagatavoti un nosūtīti *Eurostat* noslēguma ziņojumi.

CSP sekmīgi organizēja simto Eiropas nacionālo statistikas iestāžu vadītāju ikgadējo konferenci (DGINS), kas ir nozīmīgākais forums diskusijām par Eiropas Statistikas sistēmas attīstības tendencēm un nākotnes perspektīvām. Konference notika 2014.gada 24.–26.septembrī Rīgā un tās tēma bija – *Globālā biznesa statistika*. Konferencē ietvaros tika diskutēts par biznesa statistikas nozīmi lēmumu pieņemšanā, uzņēmumu aktivitāšu un globalizācijas procesu novērtēšanu, kā arī iespējamo indikatoru izstrādi, kas ļautu uztvert globalizācijas pieaugošo ietekmi uz ekonomiku.

CSP darbinieki regulāri piedalījās *darba grupās statistikas jomā* Eiropas Savienības līmenī. Pavisam 243 sanāksmēs (t.sk. 70 *Eurostat* darba grupu sanāksmēs, 22 *Eurostat* speciālo darba grupu sanāksmēs, 9 *Eurostat* komiteju sanāksmēs, 11 Padomes Statistikas darba grupas sanāksmēs) piedalījās 108 darbinieki. Pārskata periodā ir notikušas 14 sanāksmes Baltijas valstu statistikas iestāžu sadarbības programmas ietvaros.

CSP aktīvi *darbojas Latvijas pievienošanās OECD procesā*. Pērn CSP notika divas OECD misijas. OECD misija ieradās Latvijā ar mērķi detalizēti iepazīties ar Latvijas statistikas atbilstību OECD prasībām, izvērtējot Latvijas darbu dažādās statistikas jomās. Eksperti iepazinās ar statistiskās informācijas sagatavošanas, apstrādes un izplatīšanas procesu CSP, kā arī vērtēja nozīmīgāko CSP partneru (Latvijas Bankas, Finanšu ministrijas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas) ieguldījumu statistikas sagatavošanā. Eksperti atzina, ka Latvijas statistikas sistēma ir pilnībā integrējusies Eiropas Savienības statistikas sistēmā. Tātad CSP ir ļoti tuvu tiem starptautiskajiem standartiem un prasībām, kādas ir OECD.

2.2.3. Uzņēmējdarbības vides pilnveidošana, investīciju piesaiste un eksporta veicināšana, inovācijas attīstība

Budžeta programmas 25.00.00 „Uzņēmējdarbības un uz zināšanām balstītas ekonomikas veicināšana”, 27.00.00 „Valsts atbalsta politikas ieviešana”, 28.00.00 „Ārējās ekonomiskās politikas ieviešana”, 33.00.00 „Ekonomikas attīstības programma”, 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 62.06.00 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007–2013)”, 63.06.00 „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2007–2013)”, 67.06.00 „Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti”, 69.06.00 „3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības projekti”, 71.06.00 „Eiropas Ekonomiskās zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansētie projekti”, 99.00.00 „Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”

Uzņēmējdarbības vides pilnveidošana

Efektīva un mērķtiecīga uzņēmējdarbības vides pilnveidošana sadarbībā ar uzņēmējiem ļāvusi Latvijai sasniegt augstus rezultātus Pasaules Bankas *Doing Business 2015* pētījumā, kurā 189 valstu konkurencē Latvija ierindota augstajā **23.vietā**. Uzņēmējiem labvēlīgas vides novērtējumā Latvija atrodas **9.vietā Eiropas Savienības dalībvalstu** vidū, piekļopoties tikai Dānijai, Apvienotajai Karalistei, Somijai, Zviedrijai, Īrijai, Vācijai, Austrijai un Igaunijai.

Jāatzīmē, ka *Doing Business 2015* daudzos rādītājos notikušas metodiskas izmaiņas, tādējādi novērtējumā iekļauti rādītāji, kuri līdz šim mērīti savādāk, un attiecīgi ir mainīts Latvijas novērtējums. Līdz ar to nevar objektīvi salīdzināt iepriekšējā gada valstu novērtējumus ar *Doing Business 2015*.

Vērtējot *Doing Business 2015* pētījuma rezultātus, var secināt, ka Latvija ir uzlabojusi rādītājus nodokļu nomaksas un nekustamā īpašuma reģistrēšanas jomās. Nodokļu nomaksas rādītājs Latvijā uzlabots par četrām vietām, ierindojoties 24.pozīcijā, ko sekmēja iepriekšējos gados veiktās reformas nodokļu deklarēšanas jomā un Elektroniskās deklarēšanas sistēmas pilnveidošana, tādējādi samazinot iepriekšējā pētījumā konstatēto 264 dienu skaitu līdz 193

dienām. Nekustamā īpašuma reģistrēšanas jomā Latvija ir ierindota 32.vietā, tādējādi uzlabojot pozīciju par vienu vietu.

2014.gada sākumā pēc Ekonomikas ministrijas pasūtījuma septīto reizi tika veikta *uzņēmēju aptauja par administratīvo procedūru ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi* un 2014.gada jūnijā publicēti tās rezultāti. Aptaujas dati liecina, ka Latvijas uzņēmēji, risinot ar administratīvām prasībām saistītus jautājumus, vidēji tērē 13% sava darba laika, turklāt pētījuma instrumentārijā iekļautās regulējošās jomas, administratīvās procedūras, iespējamie uzņēmējdarbības šķēršļi retāk nekā iepriekšējos pētījumos tika vērtēti kā uzņēmumu attīstību kavējošie.

Uzņēmējdarbības vides pilnveidošanai izstrādāts un Ministru kabinetā 2014.gada 28.novembrī apstiprināts *Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāns 2014.–2015.gadam*, kura mērķis ir „vienkārši un kvalitatīvi pakalpojumi uzņēmējdarbībā: vairāk e – pakalpojumu”. Plānā iekļauti 49 pasākumi, no kuriem 31 ir jauns pasākums. Būtiskākie pasākumi, kas veikti pārskata periodā:

Uzņēmējdarbības uzsākšanā

- noteikts, ka uzņēmuma dalībnieki, dibinot uzņēmumu, vienlaikus apliecina savus parakstus pie Uzņēmumu reģistra valsts notāra, kā arī samazinātas uzņēmējdarbības uzsākšanas izmaksas (mikrouzņēmumus var nodibināt ar izmaksām 50 euro apmērā).

Investoru tiesību aizsardzībā

- ieviests jauns Uzņēmumu reģistra pakalpojums – paziņojuma nosūtīšana par tiesību subjekta reģistrācijas lietā saņemtajiem pieteikumiem, tādējādi nodrošinot iespēju personām savlaicīgi iepazīties ar potenciālajām izmaiņām tiesību subjekta reģistrācijas lietā un ātri reaģēt uz iespējamiem personas tiesību un likumisko interešu aizskārumiem.

Nekustamā īpašuma reģistrācijā

- turpināta elektroniskās nekustamā īpašuma reģistrēšanas ieviešana un īpašumtiesību nostiprināšana, izdarot grozījumus Zemesgrāmatu likumā, Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā un Likumā par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatā.

Būvniecības nozarē

- stājies spēkā Būvniecības likums un apstiprināti ar jauno būvniecības regulējumu saistītie Ministru kabineta noteikumi, kas būtiski maina līdzšinējo būvniecības kārtību, īpašu uzsvaru liekot uz būvdarbu organizēšanas procesu un iesaistīto pušu atbildību, vienlaicīgi samazinot birokrātisko procedūru skaitu.

Līgumsaistību izpildē

- nodrošināta iespēja personām iepazīties ar tiesvedības gaitas datiem un tiesu nolēmumiem tiešsaistē; apstiprināts uzlabots šķīrējtiesu regulējums (stājies spēkā 2015.gada 1.janvārī), tādējādi tika plānots ne tikai uzlabot šī institūta darbību, bet arī potenciāli atslogot tiesu noslodzi komercstrīdu risināšanā. Papildus stiprināta tiesas priekšsēdētāja loma attiecībā uz tiesvedības procesu ilgumu konkrētajā tiesā – noteikts pienākums pirms katra kalendāra gada sākuma noteikt tiesas darba mērķus attiecībā uz vidējiem lietu izskatīšanas termiņiem un pārraudzīt lietu izskatīšanas tiesā faktiskos termiņus.

Nodokļu jomā

- ieviesta elektroniskā algas nodokļu grāmatiņa un nodrošināta vienkāršotu nodokļu deklarēšanas formu aizpildīšana elektroniskās deklarēšanas sistēmā;
- ar 2014.gada 1.janvāri stājušies spēkā Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumi Nr.1531 *Kārtība, kādā piemērojama patentmaksā un tās apmēri fiziskas personas saimnieciskajai darbībai noteiktā profesijā*, kas nosaka kārtību, kādā fiziskas personas var pieteikties samazinātās patentmaksas maksājumiem par tās saimniecisko darbību noteiktā profesijā. Samazinātās patentmaksas tiks attiecinātas uz profesijām un

saimniecisko darbību veicējiem sadzīves pakalpojumu jomā, amatniecības izstrādājumu gatavošanas jomā, floristikā, privāto mājsaimniecības pakalpojumu un mājas aprūpes pakalpojumu jomā.

Uzņēmējdarbības atbalsta instrumenti

Pārskata gadā turpināta *atbalsta programma industriālo zonu izveidei un attīstībai* Latvijas reģionos *Atbalsts ieguldījumiem ražošanas telpu izveidei vai rekonstrukcijai*, paredzot 11,38 milj. *euro* finansējumu, kas ļauj sniegt atbalstu vismaz 24 apstrādes rūpniecības uzņēmumiem. Projekta ietvaros tiek atbalstīta vienas vai vairāku ēku būvniecība, renovācija, vai rekonstrukcija, kas saistīta ar ražošanas ēku izveidi, lai veicinātu jaunu uzņēmumu un darbavietu izveidi Latvijas reģionos.

Pārskata gadā pilnveidota *atbalstāmo investīciju projektu* apstiprināšanas un īstenošanas kārtība, izstrādātais Ministru kabineta noteikumu projekts *Atbalstāmo investīciju projekta apstiprināšanas un īstenošanas kārtība* Ministru kabinetā apstiprināts 2015.gada maijā. Noteikumi tika izstrādāti, lai saskaņotu esošo regulējumu ar likuma *Par uzņēmumu ienākuma nodokli* un Regulas (EK) Nr.651/2014 normām un dotu iespēju komersantiem iesniegt projekta pieteikumus atbalstāmo investīciju projekta statusa iegūšanai līdz 2020.gada 1.oktobrim.

Lai veicinātu mikro, mazo un vidējo komersantu veidošanos un attīstību, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) īsteno ERAF līdzfinansētu programmu *Biznesa inkubatori*. Aktivitātes mērķis ir veicināt jaunu, dzīvotspējīgu un konkurētspējīgu komersantu veidošanos un attīstību Latvijas reģionos, nodrošinot tos ar komercdarbībai nepieciešamo vidi un konsultatīvajiem pakalpojumiem. 2014.gadā noslēdzās līgumu ar biznesa inkubatoru operatoriem izpildes termiņš. Veicot šo biznesa inkubatoru darbības gala izvērtēšanu, secināts, ka kopumā ir sasniegti plānotie rezultāti. Biznesa inkubatoru sniegto atbalsta pakalpojumu nodrošināšanai programmas ietvaros laikā no 2009.gada līdz 2014.gada beigām izlietoti (izmaksāti) 20,5 milj. *euro*. Kopējais programmas ietvaros pieejamais finansējums līdz 2015.gada beigām ir 28,75 milj. *euro*.

Mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) nedēļas 2014 Latvijā ietvaros no 2014.gada septembra līdz novembrim tika organizēti 46 pasākumi, iesaistot vairāk nekā 2 000 uzņēmēju, kas veltīti inovatīvu biznesa ideju īstenošanai, uzņēmējdarbības uzsākšanai, eksporta veicināšanai un sadarbības tīklu stiprināšanai starp uzņēmējiem, zinātnisko sektoru un potenciālajiem investoriem. Minēto pasākumu ietvaros Latvijā tika organizēta *Mazā biznesa diena*, lai sniegtu praktisku informāciju uzņēmējiem par to, kā paplašināt klientu loku, uzrunāt potenciālos partnerus un kā saredzēt jaunas biznesa iespējas. Mazā biznesa dienas tika organizētas Daugavpilī, Ogrē, Liepājā, Ventspilī, Valmierā, Jelgavā un Rīgā, iesaistot vairāk nekā 300 dalībnieku.

Nozīmīga loma atbalsta instrumentu īstenošanā ir *ALTUM* (VAS „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum”), kas kopš 2014.gada 1.janvāra pārņēmusi VAS „Latvijas Hipotēku un zemes bankas” funkcijas. *ALTUM* darbojas jaunā statusā – kā finanšu institūcija bez kredītiestādes licences, kuras darbības mērķis ir valsts atbalsta programmu īstenošana, finansējot MVU attīstību, veicinot uzņēmējdarbības uzsākšanu un atbalstot citas uzņēmējdarbības jomas ar mērķi uzlabot Latvijas ekonomikas efektivitāti un iedzīvotāju dzīves līmeni. 2014.gadā *ALTUM* nodrošināja šādu valsts atbalsta programmu ieviešanu:

- *Komersantu konkurētspējas uzlabošanas programma;*
- *atbalsts pašnodarbinātības un komercdarbības uzsākšanai jeb Starta programma;*
- *MVU un lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību attīstības veicināšanas jeb MVU izaugsmes aizdevumi;*
- *Apgrozāmo līdzekļu aizdevumu programma lauksaimniekiem;*

- *Latvijas un Šveices mikrokreditēšanas programma;*
- *Lauksaimniecības zemes iegādes kreditēšanas programma.*

Kopš 2008.gada līdz 2014.gada beigām atbalstu saņēmuši 6 304 Latvijas uzņēmumu projekti 479 milj. *euro* apmērā. Visvairāk tiek atbalstītas lauksaimniecības, ražošanas un tirdzniecības nozares.

2014.gada 11.septembrī izveidots koncerns AS „Attīstības finanšu institūcija” (AFI), kurā ietilpst *ALTUM*, SIA „Latvijas Garantiju aģentūra” un AS „Lauku attīstības fonds”. Plānots, ka AFI īstēnos valsts atbalsta programmas finanšu instrumentu veidā, nodrošinot esošo programmu nepārtrauktību, jaunu programmu uzsākšanu, vienlaikus spējot pildīt iepriekš uzņemtās saistības. AFI arī veicinās vienas pieturas tipa valsts atbalsta pakalpojumu sniegšanu, nodrošinās kvalitatīvāku ieguldīto līdzekļu pārraudzību un izmaksu optimizāciju.

Lai nodrošinātu *riska kapitāla investīciju* pieejamību uzņēmumu izaugsmei, kā arī sekmētu riska kapitāla nozares attīstību, darbību turpināja izaugsmes kapitāla fondi – *Expansion Capital Fund, FlyCap* un *ZGI-3*.

2014.gada augustā darbu ir sākuši divi *mikroaizdevumu fondi* – *Capitalia* un *Grand Credit*. Mikroaizdevums ir vidēja termiņa aizdevums maziem un vidējiem uzņēmumiem, lai finansētu apgrozāmo līdzekļu un pamatlīdzekļu investīcijas. Šis finansējuma veids ir īpaši piemērots gadījumos, kad bankas finansējums uzņēmumam nav pieejams vai nav piemērots dēļ nepieciešamiem aizdevuma nosacījumiem.

Izaugsmes kapitāla fondi tiek finansēti no Eiropas Savienības struktūrfondu apakšaktivitātes *Ieguldījumu fonds investīcijām garantijās, paaugstināta riska aizdevumos, riska kapitāla fondos un cita veida finanšu instrumentos* ietvaros pieejamā finansējuma. Paredzēts, ka izaugsmes kapitāla fondu kopējais investīciju apjoms Latvijas uzņēmumos varētu sasniegt līdz 30 milj. *euro*.

Investīciju piesaiste un eksporta veicināšana

Īstenojot *Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādnes 2013.–2019.gadam, ārvalstu tiešo investīciju piesaistes*

(POLARIS) procesa ietvaros noslēgti četri līgumi ar pašvaldībām (Mārupe, Gulbene, Limbaži, Stopiņi). Notikušas 66 tikšanās ar pašvaldībām, pārrunājot mērķtiecīgu ārvalstu investīciju piesaistes jautājumus. LIAA sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību pārskata gadā turpināja 2013.gada beigās uzsāktu diskusiju – apmācību ciklu ar pašvaldībām, lai sekmētu

pašvaldību iesaisti potenciālo ārvalstu investoru piesaistes procesā, kā arī uzlabotu pašvaldību darbinieku prasmes šajos jautājumos.

2014.gada janvārī notika trīspadsmitā pēc kārtas *Lielo un stratēģiski nozīmīgo investīciju koordinācijas padomes (POLARIS padome)* sēde, kuras ietvaros tika izskatīti jautājumi par ārvalstu tiešo investīciju piesaistes rezultātiem 2013.gadā, šķēršļiem ārvalstu tiešo investīciju piesaistei un kvalificēta darbaspēka pieejamību kā vienu no galvenajiem šķēršļiem u.c. jautājumi.

Uzsāktas sarunas ar zinātnisko institūtu – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta (BIOR) un SIA „Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts” (MeKA) vadību par *POLARIS* sadarbības līgumu noslēgšanu. Saskaņots līgums ar MeKA, kas tiks nodots parakstīšanai 2015.gadā.

Ārvalstu investīciju piesaistes metodoloģijas *POLARIS process* sadarbības veicināšanai, 2014.gada 24.septembrī notika otrais *POLARIS Forums*, kurā *POLARIS procesa* dalībnieki apsprieda investīciju piesaistes jautājumus, t.sk. zīmolvēdības nozīmi gan nacionālā, gan pašvaldību un uzņēmumu līmenī, kā arī uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas jautājumus.

Pārskata periodā LIAA veiksmīgi nodrošināja *ienākošo investīciju* projektu apkalpošanu – ir apstrādāti 449 investīciju informācijas pieprasījumi, proaktīvi sagatavoti 106

investīciju piedāvājumi, LIAA pārstāvēniecībā noorganizētas vizītes/tikšanās pie 109 potenciāliem investoriem un 167 potenciālo investoru vizītes/tikšanās Latvijā, kopumā strādāts ar 225 potenciālo investīciju projektiem, turpinot darbu gan ar iepriekšējos periodos

uzsāktajiem investīciju projektiem (76), gan 2014.gadā uzsāktajiem projektiem (109), gan ar projektiem, kam tika veikta pēcapkalpošana (40). Rezultātā 33 projektos pieņemts lēmums par to īstenošanu Latvijā.

Identificēti 27 jauni investīciju projekti, noslēgti līgumi par 11 projektu īstenošanu. Atbalsts priekšizpētei sniegts astoņiem investīciju projektiem, izvērtējot projektus un izstrādājot investīciju piedāvājumus. Regulāri tiek nodrošināta privāto uzņēmēju un valsts investīciju projektu apkopošana, projektu „portfeļa” (datubāzes) veidošana un atjaunināšana un to virzība investoru piesaistei caur LIAA pārstāvēniecībā. Sagatavoti privāto investīciju projektu piedāvājumi, kas iesniegti vadošo biznesa asociāciju un uzņēmumu vadītājiem dažādās pasaules valstīs (Irāka, Ķīna, Turcija, Gruzija, Uzbekistāna u.c.).

Pārskata periodā LIAA noorganizēja dalību 17 *nacionālajos stendos starptautiskajās izstādēs* ārvalstīs. Izstādēs kopumā piedalījās 133 uzņēmumu pārstāvji. Papildus nacionālajiem stendiem sniegts atbalsts arī 62 uzņēmumu dalībai 30 starptautiskajās izstādēs ar individuāliem stendiem. Sniegtas aptuveni 2 300 konsultācijas ar eksportu saistītajos jautājumos (konsultācijas par ārējiem tirgiem, biznesa partneru meklēšana, eksporta nosacījumi, LIAA eksporta atbalsta pakalpojumi u.c.). Noorganizētas 37 dažādu nozaru un apjoma *tirdzniecības misijas*, kurās kopā piedalījušies 203 uzņēmēji, kā arī 11 valsts augstāko amatpersonu vizītes, kurās piedalījās 302 uzņēmēji. Pārskata periodā noorganizētas tikšanās ar atbilstoša profila un sadarbībā ar Latvijas uzņēmumiem ieinteresētām 58 ārvalstu kompānijām, kas vēlas pirkt vai veikt pasūtījumus Latvijas uzņēmējiem, t.sk. deviņām kompānijām no Zviedrijas, septiņām – no Itālijas, sešām – no Lielbritānijas, piecām – no Japānas, četrām – no Vācijas, divām – no Francijas, Ķīnas, Norvēģijas u.c.

2014.gadā apstrādāti 876 *pieprasījumi/eksporta projekti* un visvairāk pieprasījumu saņemts LIAA pārstāvēniecībā Vācijā (100), Francijā (92), Zviedrijā (79), Lielbritānijā (71), Norvēģijā (52), Nīderlandē (46), Japānā (43 pieprasījumi).

Uzņēmumi aktīvi turpina izmantot valsts atbalstu, lai piedalītos LIAA organizētajos eksporta un ārējās tirdzniecības semināros, tā 2014.gadā noorganizēti 41 semināri par ārējās tirdzniecības jautājumiem, kurus kopumā apmeklējuši gandrīz 2 000 dalībnieki. Visi eksporta pakalpojumi uzņēmumiem tiek sniegti ciešā sadarbībā ar 14 *Latvijas ārējām ekonomiskajām pārstāvēniecībām ārvalstīs* – Vācijā, Polijā, Baltkrievijā, Lielbritānijā, Francijā, Dānijā, Nīderlandē, Japānā, Zviedrijā, Krievijā, Norvēģijā, Lietuvā, Ukrainā, Ķīnā.

Sadarbībā ar *Eiropas Biznesa atbalsta (EEN) tīklu*, uzņēmumiem tika organizēta kontaktbirža, kuras laikā notika 53 tikšanās ar Lietuvas uzņēmumu pārstāvjiem. Uzņēmumiem tika piedāvāta iespēja ar savu produkciju piedalīties arī trīs dienu izstādē – tirdzniecībā Viļņas Rātslaukumā (piedalījās 14 uzņēmumi un divu tūrisma asociāciju pārstāvji). Gads tika noslēgts ar *Biznesa forumu*, kura laikā interesenti ieguva informāciju par veiksmīgas un konkurētspējīgas uzņēmējdarbības

nosacījumiem, pieredzējušiem ārvalstu un vietējiem ekspertiem prezentējot savas idejas, kā strauji attīstīt biznesu, domāt ārpus rāmjiem un ieviest pārmaiņas tradicionālajās biznesa metodēs, kā arī diskutējot par dizaina, inovācijas un mārketinga lomu uzņēmējdarbībā un par to, kā piesaistīt investīcijas un uzsākt veiksmīgu uzņēmējdarbību. Forumā ietvaros Latvijas uzņēmējiem bija iespēja arī saņemt individuālas LIAA ekspertu konsultācijas par Eiropas Savienības fondu atbalstu un pieejamo finansējumu uzņēmējdarbības un eksporta uzsākšanai un attīstīšanai. Pasākumā kopumā piedalījās 504 dalībnieki.

Ar svinīgu noslēguma pasākumu 2014.gada 4.decembrī noslēdzās *Eksporta un Inovācijas balva 2014*, kas norisinājās jau desmito gadu pēc kārtas. Latvijas uzņēmumi, kas sasnieguši labus rezultātus jaunu un eksportspējīgu produktu ražošanā, vietējā tirgus nodrošināšanā ar augstas kvalitātes pašmāju ražojumiem, inovāciju ieviešanā un rūpnieciskā dizaina izstrādē, balvas sadalīja sešās kategorijās: *Eksporta čempions, Eksportspējīgākais komersants lielo un vidējo/mazo komercsabiedrību grupā, Importa aizstājējprodukts, Inovatīvākais produkts, Rūpnieciskais dizains.*

Inovācijas veicināšana

Pārskata gadā turpināta *Inovācijas uzņēmējdarbības motivācijas programmas* īstenošana, kuras mērķis ir informēt un iedrošināt pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu uzsākt uzņēmējdarbību, celt uzņēmējdarbības prestižu sabiedrības acīs, sekmēt sabiedrības izpratni par inovācijas lomu konkurētspējas veicināšanā, kā arī informēt sabiedrību par norisēm

saistībā ar inovācijām un to potenciālu, tādējādi iedrošinot pievērsties inovatīvu risinājumu izstrādei un pielietošanai. Kopumā vērtējot programmas īstenošanu, secināms, ka dažādos pasākumos ir iesaistītas 9 650 personas, kas ir par 28% vairāk nekā plānots. Programmas ietvaros LIAA noorganizēja inovatīvo biznesa ideju konkursu *Ideju kauss 2014*, apmācību kursu ciklu *Uzņēmējs 5 dienās*, praktisko semināru ciklu ideju autoriem, pasākumu ciklu *Tehniskās jaunrades dienas*, īstenota *Mentoringa programma*, uzņēmējdarbību veicinoša televīzijas raidījuma *Firmas noslēpums* filmēšana u.c. pasākumi. Turpinājās arī apmācības inovatīvu risinājumu izstrādē atbilstoši tirgus pieprasījumam pēc Somijas inovāciju tīkla *DEMOLA* pieredzes parauga, lai iesaistītu augstāko izglītības iestāžu vecāko kursu studentus jaunu produktu izstrādē, kas nepieciešami konkrētu strādājošu komercsabiedrību vajadzībām. 2014.gada 30.jūnijā noslēdzās studentu – uzņēmumu – augstskolu sadarbības platformas *DEMOLA Latvia* pirmā sezona. Kopumā 2014.gadā *DEMOLA* apmācībās piedalījušies 118 studenti. Inovācijas portālā www.innovativelatvia.lv regulāri tiek ievietota jaunāka informācija par dažādām aktualitātēm, pilnveidota tā funkcionalitāte un uzlabota satura kvalitāte.

Lai sekmētu jaunu inovatīvu uzņēmumu („start-up”) attīstību to agrīnajā attīstības stadijā, sniedzot biznesa ideju autoriem un uzņēmumu attīstītājiem nepieciešamās konsultācijas un zināšanas projektu sagatavošanai un īstenošanai, tostarp sniedzot atbalstu ārējo finanšu avotu piesaistei 2014.gada 7.oktobrī notika paneldiskusija *Infrastrukturās loma uz zinātni balstīto tehnoloģisko start-up uzņēmumu attīstībā* ar starptautisku ekspertu piedalīšanos pasākuma *Commercialization Reactor Performance Day* ietvaros ar mērķi veicināt uzņēmējdarbību, apspriestu jautājumus saistībā ar tehnoloģisko start – up uzņēmumu veiksmīgu attīstību. Pārskata gada nogalē notika seminārs un tikšanās uzņēmējiem ar uzņēmējdarbības uzsācējiem *Personība – veiksmīga uzņēmuma pamats*. Pasākumā tika meklētas atbildes, kā kļūt par veiksmīgu uzņēmēju – pārliecinoši piedalīties biznesa sarunās, atklāt radošo potenciālu, lai veicinātu inovācijas, strādāt pie savas personības izaugsmes, lai gūtu jaunus panākumus, un pārzināt lietišķo etiķeti, lai iederētos uzņēmējdarbības vidē. Pasākumā piedalījās 355 dalībnieki.

Uzņēmumu un zinātnieku ilgtermiņa sadarbības sekmēšanai 2014.gadā tika turpināta aktivitāšu īstenošana, lai veicinātu *pētniecības rezultātu komercializēšanu* un pilnveidotu *tehnoloģiju pārneses* sistēmu. Šajā jomā nozīmīgākā aktivitāte ir sniegtais atbalsts programmas *Kompetences centri* ietvaros, kā arī uzsāktais darbs pie jaunas *Tehnoloģiju pārneses sistēmas* izstrādes.

Eiropas Savienības struktūrfondu programmas *Kompetences centri* ietvaros LIAA 2014.gadā turpināja sniegt atbalstu zinātnieku un uzņēmumu sadarbībai kopīgu rūpniecisko pētījumu veikšanai un jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei. Kompetences centri ir

izveidoti sešās Latvijas tautsaimniecībai nozīmīgās nozarēs (farmācija un ķīmiskā rūpniecība, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, meža nozare, elektrisko un optisko iekārtu ražošana, vides, bioenerģētikas un biotehnoloģiju nozare, transporta un mašīnbūves nozare). Programmas *Kompetences centri* kopējais publiskais finansējums ir 53,17 milj. *euro*. Programmā izveidotajos sešos kompetences centros kopumā tiek īstenots 231 rūpnieciskais pētījums un jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādes projekts, no kuriem ir pabeigti 78 projekti. Kompetences centros kopumā ir iesaistīti vismaz 150 uzņēmumi un 24 Latvijas zinātniskās institūcijas. Kompetences centru programmas īstenošana tika pagarināta līdz 2015.gada beigām.

2014.gadā turpinājās LIAA administrētās, no Eiropas Savienības struktūrfondiem līdzfinansētās *Klasteru programmas* īstenošana, lai uzlabotu vienas nozares savstarpēji nesaistītu uzņēmumu, pētniecības, izglītības un citu institūciju sadarbību ar nolūku paaugstināt nozaru un uzņēmumu konkurētspēju, īstenojot aktivitātes, kas vērstas ne vien uz jaunu produktu un pakalpojumu veidošanos, bet arī plānojot mērķtiecīgas rīcības jaunu eksporta tirgu apgūšanai. *Klasteru programmā* atbalsts tiek sniegts 11 klasteru projektiem, tajos kopumā ir iesaistīti vairāk nekā 300 uzņēmumu un vairāk nekā 20 izglītības un pētniecības iestādes, kā arī virkne nevalstisko organizāciju un pašvaldību. Kopējais programmas publiskais finansējums līdz 2015.gadam ir 4,83 milj. *euro*.

Inovatīvu uzņēmumu attīstībai 2014.gadā tika turpināts atbalstīt uzņēmumu projektus, kas paredz jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādi un ieviešanu ražošanā, t.sk. vērsti uz tehnoloģiju ar samazinātu ietekmi uz vidi attīstību, kā arī atbalstot uzņēmumu investīcijas jaunu ražotņu izveidē. Programmā *Jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešana ražošanā*, kas tiek līdzfinansēta no Eiropas Savienības struktūrfondiem, 2014.gadā atbalsts tika sniegts uzņēmumu projektiem, kuru ietvaros paredzēts ieviest ražošanā jaunus vai nozīmīgi uzlabotus produktus, tehnoloģijas vai tehnoloģiskos procesus. Turpināta programmas 1. un 2. iesniegumu atlases kārtā atbalstīto 116 projektu (par kopējo finansējumu 37,7 milj. *euro*) īstenošana, no kuriem līdz 2014.gada beigām pabeigti 112 projekti par kopējo finansējumu 35,3 milj. *euro*. Programmā atbalsts galvenokārt tika sniegts vidēja lieluma uzņēmumiem, kas darbojas apstrādes rūpniecības nozarē, un programmas ietvaros vidējais piešķirtais atbalsta apjoms vienam projektam bija 0,37 milj. *euro*. 2014.gadā tika turpināta arī programmas *Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai* ietvaros noslēgto triju līgumu īstenošana par kopējo Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu 0,06 milj. *euro*.

Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansētajā valsts atbalsta programmā *Augstas pievienotās vērtības investīcijas* 2014.gadā tika turpināta programmas 1., 2. un 3. projektu iesniegumu atlases kārtā atbalstīto 107 projektu īstenošana par kopējo finansējumu 137,1 milj. *euro*. Līdz 2014.gada beigām programmas 1. un 2. projektu atlases kārtā atbalstīto projektu īstenošanai kopā izmaksāti 92,4 milj. *euro*, kā arī pabeigti 28 projekti par 61,9 milj. *euro*. Vienlaikus 2014.gadā programmā tika organizēta projektu atlases 4.kārta ar pieejamo finansējumu 82,1 milj. *euro*, tādējādi ļaujot atbalstīt plašāku uzņēmumu loku.

LIAA līdz 2014.gada 30.aprīlim turpināja pieņemt projektu pieteikumus Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansētajā programmā *Mikro, mazo un vidējo komersantu jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības programma*. Programmas mērķis ir veicināt mikro (sīko), mazo un vidējo uzņēmumu inovācijas aktivitātes jaunu produktu vai tehnoloģiju attīstīšanas jomā, sniedzot atbalstu ārējo pakalpojumu iegādei, lai veiktu pētījumus, rūpniecisko īpašumtiesību nostiprināšanu un jauna produkta vai tehnoloģijas sertificēšanu. Kopējais programmā pieejamais Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums bija 2,85 milj. *euro*, bet viens finansējuma saņēmējs varēja pretendēt uz 14,23 tūkst. *euro* ar maksimāli pieļaujamo finansējuma intensitāti 60% apmērā. Līdz 2014.gada 30.aprīlim programmā tika iesniegti 42 projekti, no kuriem atbalstīti 25 projekti (noslēgti līgumi) par finansējuma apjomu

0,3 milj. *euro*. No šiem projektiem uz 2014.gada beigās bija pabeigti (t.sk. izmaksāts finansējums) septiņi projekti par finansējumu 0,08 milj. *euro*.

2014.gada 21.janvārī Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gadam līdzfinansētās programmas *Inovācijas „zaļās” ražošanas jomā* ietvaros LIAA izsludināja atklātu konkursu projekta iesniegumu pieņemšanai ar kopējo pieejamo finansējumu 7,77 milj. *euro*. Atbalsts tika sniegts jaunu produktu un tehnoloģiju ar samazinātu ietekmi uz vidi ieviešanai ražošanā. Projektu konkursā tika saņemti 13 projektu iesniegumi, pēc kuru izvērtēšanas tika lemts par atbalsta piešķiršanu trīs projektiem par kopējo atbalsta summu 1,5 milj. *euro*. Vienlaikus programmas *Inovācijas „zaļās” ražošanas jomā* ietvaros darbu uzsāka Latvijas Universitātes, Rīgas Tehniskās universitātes un Norvēģijas Industriālās attīstības korporācijas kopīgi dibinātais *Zaļo tehnoloģiju inkubators*. Zaļo tehnoloģiju inkubatorā pirmsinkubācijas atbalstu 2014.gadā saņēma 40 biznesa ideju attīstītāju komandas.

Plašāk par LIAA 2014.gadā paveikto iestādes mājaslapā www.liaa.gov.lv, sadaļā „Par LIAA – Publiskais pārskats”.

Kopš 2014.gada 1.jūlija uzņēmumi var izmantot *uzņēmumu ienākuma nodokļa stimulu uzņēmumu pētniecības un attīstības izmaksām*, kas var tikt norakstītas tajā gadā, kad tās radušās, piemērojot vērtību palielinošu koeficientu – 3. Attiecināmās pētniecības un attīstības izmaksas, kurām var tikt piemērots nodokļa stimuls, ir: 1) uzņēmuma zinātniskā un zinātnes tehniskā personāla izmaksas, kas saistītas ar uzņēmuma veikto pētniecības un attīstības darbu, 2) pētniecības pakalpojumu, kas saņemti no zinātniskajām institūcijām izmaksas, kā arī 3) sertifikācijas, testēšanas un kalibrēšanas pakalpojumu izmaksas, saņemot pakalpojumus no akreditētām sertifikācijas, testēšanas un kalibrēšanas institūcijām. Vienlaikus 2014.gada 1.jūlijā spēkā stājās Ministru kabineta noteikumi Nr.373 *Noteikumi par pētniecības un attīstības darbību uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošanai*, kas uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanai nosaka prasības pētniecības un attīstības darbības atbilstības novērtēšanai, pētniecības un attīstības projekta dokumentācijai, kā arī gan pētniecības un attīstības izdevumu uzskaites kārtības, gan pētniecības un attīstības izdevumu atbilstības un novērtēšanas prasības.

2.2.4. Tūrisma nozares attīstība

Budžeta programmas 25.00.00 „Uzņēmējdarbības un uz zināšanām balstītas ekonomikas veicināšana”, 30.00.00 „Tūrisma politikas ieviešana”, 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 62.06.00 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007–2013)”, 67.06.00 „Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti”, 69.06.00 „3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības projekti”

Tūrisma nozares attīstības veicināšanai Latvijā 2014.gada 1.jūlijā tika pieņemts vidēja termiņa tūrisma politikas plānošanas dokuments *Latvijas Tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam*, kurā kā stratēģiskie tūrisma veidi noteikti darījumu un pasākumu tūrisms (MICE), veselības tūrisms, dabas tūrisms, kultūras tūrisms un radošās industrijas. Par tūrisma attīstības politikas mērķi ir noteikta ilgtspējīga Latvijas tūrisma attīstība, veicinot tūrisma pakalpojumu konkurētspējas palielināšanos ārvalstu tirgos. Galvenie rīcības virzieni ir Latvijas tūrisma piedāvājuma atpazīstamības nodrošināšana mērķa tirgos, tūrisma produktu kvalitātes uzlabošana un konkurētspējīgu tūrisma produktu attīstības veicināšana, atbalstot jaunu, inovatīvu tūrisma produktu izstrādi ar augstāku pievienoto vērtību, t.sk. attīstot infrastruktūru tūrisma izaugsmei, veicinot reģionālo tūrisma puduru veidošanos un Latvijas tūrisma produkta iekļaušanu kopējā Baltijas jūras reģiona valstu tūrisma piedāvājumā.

Ekonomikas ministrijas uzturētajā *Tūrisma aģentu un tūrisma operatoru (TATO) datubāzē* jebkurš interesents var iepazīties ar nepieciešamo informāciju, veicot datu atlasī. TATO datubāze ir pieejama ministrijas mājaslapā <http://tato.em.gov.lv/>. 2014.gadā datubāzes datus aplūkoja 4 322 unikālie apmeklētāji. Pārskata periodā veiktajos astoņos apkopojumos tika vērtēts tūrisma aģentu un operatoru pakalpojumu sniedzēju īpatsvars, kā arī komersantu

skaits, kas nodrošināja klientu iemaksātās naudas drošības garantiju. Pārskata periodā TATO reģistrēti 77 komersanti. Ekonomikas ministrija pārskata gadā kopumā sniegusi 245 konsultācijas saistībā ar tūrisma aģentu un operatoru darbību, normatīvo regulējumu, kā arī reģistrācijas kārtību TATO datubāzē.

2014.gada 21.novembrī notika vienpadsmitais Ekonomikas ministrijas un Tūrisma attīstības valsts aģentūras (TAVA) organizētais *Latvijas Tūrisma forums*, kas pulcēja tūrisma nozares pārstāvjus uz gada nozīmīgāko pasākumu tūrisma nozarē. Foruma laikā ne tikai ministrija un TAVA atskatījās uz aizvadīto gadu un ieskicēja plānotos darbus nākamajam periodam, bet arī dažādu jomu Latvijas un ārvalstu eksperti sniedza labās prakses piemērus par tūrisma produktu attīstību un galamērķu veicināšanu. Pasākuma dalībnieki varēja saņemt aktuālo informāciju par plānoto atbalstu tūrisma veicināšanai 2014.–2020.gada Eiropas Savienības struktūrfondu plānošanas periodā.

Latvijas Tūrisma foruma 2014 noslēgumā tika apbalvoti *Latvijas veiksmīgākie jaunie tūrisma produkti* un labāko studentu zinātniskie darbi tūrisma jomā. Konkurssam tika pieteikti 11 jaunie tūrisma produkti, kurus komisija apsekoja klātienē. Par konkursa *Latvijas veiksmīgākie jaunie tūrisma produkti* uzvarētājiem kļuva Gulbenes pilsētas ekskursija *Atklāj un iepazīsti Gulbeni* (iesniedzējs Gulbenes tūrisma un kultūrvēsturiskā mantojuma centrs); *Ventspils Piedzīvojumu parka jaunā atrakciju zona* (iesniedzējs Ventspils Piedzīvojumu parks); akcija *Garšas tūre Jelgavā* (iesniedzējs Jelgavas reģionālais tūrisma centrs). Piešķirta arī speciālbalsa – *atpūtas un kabeļa veikborda parkam Liepājas Karostā* (iesniedzējs „BB wakepark”), *Ārlavas bānītim amatnieka sētā „Kauliņi”* (iesniedzējs Igurds Baņķis). Labāko studentu zinātnisko darbu konkursā, kurā tika iesniegti 24 darbi, 3.vietu ieguva Krista Matroze par bakalaura darbu *Fotoattēlu konkurētspējas izvērtējums tūrisma operatoru un aģentūru mārketingā*, 2.vietu Inguna Kucina par maģistra darbu *Pētījumu iesaiste tūrisma klasteru konkurētspējas paaugstināšanai*, 1.vietu Naura Kikuste par diplomdarbu *Zīmolu personības izmantošana Latvijas pilsētu pozicionēšanā*.

Pārskata periodā TAVA nodrošināja *Latvijas tūrisma pakalpojumu kvalitātes sistēmas „Q-Latvia”* piešķiršanas procesu. 2014.gada 30.aprīlī notika *Q-Latvia* komisijas sēde, kurā tika izskatīti sešu jaunu pretendentu pieteikumi un kvalitātes vērtējumi, kuru rezultātā Kvalitātes zīme tika piešķirta četriem uzņēmumiem, bet diviem atlikta. Kvalitātes

zīmi piešķīra SIA „Latvijas – Amerikas acu centrs”, Limbažu novada pašvaldības Limbažu novada tūrisma informācijas centram, SIA „Ceļojumu bode” tūrisma aģentūrai „Ceļojumu bode” un SIA „Travel Art LV”. Atkārtoti (pagarinot uz vienu gadu) kvalitātes zīmes tika piešķirtas Bauskas novada pašvaldības iestādes „Bauskas novada administrācija” Sabiedrisko attiecību un tūrisma nodaļas Bauskas Tūrisma informācijas centram, SIA „Baltijas dizaina viesnīcas” viesnīcai „Dome Hotel & Spa”, SIA „BBS – Dizain” viesnīcai un restorānam „Aparjods” un A/S „Skrundas Muiža” viesnīcai „Skrundas Muiža”. 2014.gada 9.septembrī notika *Q-Latvia* komisijas sēde, kurā tika izskatīti trīs jaunu pretendentu pieteikumi un kvalitātes vērtējumi, kuru rezultātā Kvalitātes zīmes piešķīra SIA „Hotel Operator VVM” viesnīcai „Wellton Centrum Hotel & Spa” un Carnikavas novada domes Tūrisma informācijas centram. Vienam uzņēmumam Kvalitātes zīmes piešķiršana tika atteikta. Atkārtoti (pagarinot uz vienu gadu) Kvalitātes zīmes tika piešķirtas SIA „Laine” viesnīcai „Art Hotel Laine”, Valmieras pilsētas pašvaldības Sabiedrisko attiecību un tūrisma nodaļas Valmieras Tūrisma informācijas centram un SIA „Saule Bīriņu pils” Bīriņu Pils viesnīcas pakalpojumiem. 2014.gada 9.decembrī notika *Q-Latvia* komisijas sēde, kurā tika izskatīti trīs jaunu pretendentu pieteikumi un kvalitātes vērtējumi, kuru rezultātā Kvalitātes zīmes piešķīra SIA „Hotel Expert Services” viesnīcai „Astor Riga Hotel & Conferences”, Siguldas novada PA „Siguldas Attīstības aģentūra”

„Siguldas novada Tūrisma informācijas centram” un SIA „Jūrmalas slimnīca”. Atkārtoti (pagarinot uz vienu gadu) Kvalitātes zīmes tika piešķirtas Jelgavas pilsētas pašvaldības iestādei „Jelgavas reģionālais tūrisma centrs”, Līgatnes novada domes Līgatnes novada kultūras un tūrisma centra Līgatnes novada Tūrisma informācijas centram un Gulbenes novada PA „Gulbenes Tūrisma un kultūrvēsturiskā mantojuma centrs”.

Pārskata periodā veikta *medicīnas tūrisma* pakalpojumu kvalitātes kritēriju izstrāde un testēšana slepenā klienta vizītēs, kā arī sadarbība ar Kurzemes, Vidzemes un Rīgas reģionu attīstības aģentūrām par *Q-Latvia* kvalitātes kritēriju izstrādi laivošanas pakalpojumiem projekta *Riverways* ietvaros.

2014.gada 26.–28.septembrī īstenota Baltijas valstu dalība tūrisma izstādē *Tourism Expo 2014* (iepriekš – „JATA”) Tokijā, Japānā. Tika izstrādāts stenda dizains, kura noformējumā akcentētas kultūras un amatniecības tradīcijas, kas izstādes laikā ieguva lielu atzinību. Izstādes apmeklētāji tika iepazīstināti ar Latvijas tūrisma piedāvājumu japāņu un angļu valodā. Kopumā izstādi apmeklēja 157 000 interesentu.

Pārskata periodā tika apkopota informācija par Latvijas piedāvājumu *gastronomiskā tūrisma* jomā Eiropas Ceļojumu komisijas (ECK) izveidotajam portālam <http://www.tastingeurope.com>, kurš uzsāka darbību 2014.gada februārī. 2014.gada maijā tika apkopota informācija (bildes, video, teksti) par Latvijas tūrisma piedāvājumu ECK portālam <http://www.visiteurope.com>, kas popularizē Eiropu kā tūrisma galamērķi tālajos tirgos. 2014.gadā ECK pārstrādāja portāla dizainu, funkcionalitāti un satura stratēģiju.

Latvijas tūrisma tēla atpazīstamībai un tās kā tūrisma galamērķa popularizēšanai TAVA 2014.gadā: nodrošināja dalību 12 starptautiskajās tūrisma izstādēs; uzstādīja divus tūrisma informācijas standus mediju un akreditācijas centrā Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēkā, kur tika plānoti Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē pasākumi; noorganizēja 22 ārvalstu plašsaziņas līdzekļu pārstāvju un tūroperoru vizītes uz Latviju; nodrošināja dalību darbseminārā un kontaktbiržā *Baltic Connecting 2014* Lietuvā, kura mērķis ir veicināt interesi par Baltijas valstu tūrisma piedāvājumu; izveidoja divas infografikas (*Viesnīcu un citu naktsmītņu noslogojums Eiropas Savienības valstīs*, *Tūrisma informācijas meklējumi internetā par Latviju*), īstenoja Latvijas tūrisma zīmola popularizēšanas un augstas pievienotās vērtības/specializēto tūrisma produktu veicināšanas pasākumus; nodrošināja 15 dažādu veidu tūrisma publikāciju un 12 tūrisma ziņu apkārtrakstu izdošanu utt.

Lai veicinātu vietējā tūrisma attīstību, TAVA 2014.gadā turpināja vietējā tūrisma veicināšanas kampaņu *Atklāj Latviju no jauna!*, izveidojot sešus Latvijas jaunatklāšanas raidījumus *Te!*, kas piesaistīja lielu skatītāju uzmanību. Raidījuma mērķis ir popularizēt Latvijas tūrisma ceļošanas iespējas ārpus tūrisma sezonas un apskatīt tūrisma nozari no dažādiem skatu punktiem, kā rezultātā raidījumā ietverta gan ar tūrisma saistītās infrastruktūras analīze, gan vietējo iedzīvotāju tradīcijas un attieksme, gan jaunas ceļošanas idejas. Kampaņas popularizēšanai 2014.gada 7.–9.februārī starptautiskajā tūrisma izstādē *Balttour 2014* tika organizēts TAVA stends, kurā TAVA pārstāvji izplatīja Latvijas tūrisma informatīvos materiālus un aicināja stenda apmeklētājus piedalīties spēlē un saņemt balvu – tūrisma veicināšanas kampaņas *Atklāj Latviju no jauna* kalendāru. Sadarbībā ar Latvijas Tūrisma aģentu un operatoru asociāciju izstādes *Balttour 2014* pasākuma *Balttour forums 2014* ietvaros noorganizēti četri tūrisma nozari izglītojoši starptautiski semināri, piesaistot ap 350 tūrisma profesionāļus no 15 Eiropas un Centrālāzijas valstīm. Semināru mērķis – aktivizēt sadarbību tūrisma nozarē, daloties starptautiskā pieredzē par četrām tēmām *Baltijas valstis kā vienots tūrisma produkts citu valstu tirgos*, *Medicīnas un veselības tūrisms*, *Sporta objektu izmantošana pasākumu tūrismā* un *Tūrisma mārketinga un sociālie mediji*.

Lietuvas un Latvijas valsts tūrisma organizācijas vienojās par kopīga TV šova veidošanu 2014.–2015.gadā, kas tiks pārraidīts abu valstu televīzijās, paredzot TV ceļojumu raidījuma – spēles formā, lai iepazīstinātu Latvijas skatītājus ar *Lietuvas EDEN galamērķiem* un Lietuvas skatītājus ar *Latvijas EDEN galamērķiem*. 2014.gada EDEN tēma ir iepriekšējo gadu EDEN konkursu uzvarētāju atpazīstamības veicināšana. TV spēles princips ir šāds: Lietuvas komanda ceļo pa Latvijas sešiem EDEN konkursu uzvarētāju galamērķiem un diviem galamērķiem, kas piedalījās EDEN konkursos, bet neuzvarēja, iepazīstoties ar interesantākajām vietām, pildot dažādus uzdevumus un sacenšoties ar Latvijas komandu, kas ceļo attiecīgi pa Lietuvas EDEN galamērķiem. Pavisam TV plānots pārraidīt desmit raidījumu sērijas: ceļojums pa astoņiem galamērķiem, ievada un noslēguma raidījumi. Noslēguma raidījums ir paredzēts tiešraidē, kur tiks noskaidroti uzvarētāji, pasniegtas balvas, aicināti pārstāvji no galamērķiem.

Īstenots *Eiro Velo 13* projekts, kas apvieno maršruta veidošanā ieinteresētās organizācijas astoņās maršruta centrālās un ziemeļu daļas valstīs – Somijā, Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Polijā, Vācijā, Čehijā, Austrijā. *Eiro Velo 13* vai *Dzelzs priekškara maršruts (The Iron Curtain Trail – Euro Velo 13)* ir aptuveni 10 000 km garš un šķērso 20 valstis. *Eiro Velo 13* maršruts ir ne tikai pievilcīgs aktīvā tūrisma maršruts, bet arī nozīmīgs vēsturiski tematisks maršruts, kas vēsta par ilgo Aukstā kara periodu Eiropā un demokrātijas atdzimšanas procesiem Eiropas valstīs. Tas ir temats, kas tūristos raisa īpašu interesi Rietumeiropā, ņemot vērā mentālās un fiziskās robežas, kas šķīra Eiropas rietumu un austrumu valstis.

Pilnveidots Latvijas *tūrisma valsts portāla* www.latvia.travel dizains, saturs un funkcionalitāte, noris darbs pie sadaļas izveides „Latvia.travel – idejas ceļojumiem Latvijā”. Kopīgi ar sadarbības partneriem noorganizēti desmit apmācību pasākumi un trīs infodienas Latvijas tūrisma nozares pārstāvjiem. Izstrādāti reklāmkarogi, kuri izvietoti portālā ar mērķi sasaistīt dažādas portāla sadaļas, tādējādi veicinot ilgāku lietotāju uzturēšanos portālā, izveidotas papildu ikonas, lai vizuāli noformētu papildu sadaļas interaktīvās tūrisma kartes

ietvaros portālā. Portālā izveidota sadaļa par *Rīga 2014* angļu valodā, lai piedāvātu ārzemju tūristiem informāciju Rīgas kā Eiropas kultūras galvaspilsētas kontekstā. Portāla saturs tika papildināts ar *Rīga 2014* objektu un pasākumu sadaļu zviedru, somu, igauņu, lietuviešu, krievu un vācu valodā (100 pasākumi). Latvijas tūrisma portāla mobilajā aplikācijā ievietota *Rīga 2014* sadaļa, zem kuras atrodas informācija par Rīgas – Eiropas kultūras galvaspilsētas 2014 pasākumiem un objektiem, tajā iestrādāti *Rīga 2014* tēla elementi. Notika atjauninājumu izstrāde aplikācijas pielāgošanai vajadzībām – izveidota jauna sadaļa, kura sevī ietver tūrisma objektus, naktsmītnes, pasākumus, kā arī aprakstus par Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē, Nacionālo bibliotēku un informācijas centru. Plašāka informācija par minētajām un citām TAVA īstenotajām aktivitātēm iestādes mājaslapā <http://www.tava.gov.lv/lv>.

Pārskata periodā tika pabeigta projektu īstenošana aktivitātē *Valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļu saglabāšana, atjaunošana un infrastruktūras pielāgošana tūrisma produkta attīstībai*, tādējādi veicinot gan vietējo, gan ārvalstu tūrisma. Kopā atbalstīts 21 projekts ar ERAF līdzfinansējumu 9,8 milj. *euro* apmērā. Savukārt velotūrisma attīstībai paredzēts finansējums aktivitātes *Nacionālās nozīmes velotūrisma produkta attīstība* ietvaros, kur līdz 2014.gada beigām tika noslēgti līgumi par septiņu projektu īstenošanu ar kopējo ERAF finansējumu 5,2 milj. *euro*.

2.2.5. Ārējo ekonomisko attiecību un tirdzniecības politikas veicināšana

Budžeta programmas 28.00.00 „Ārējās ekonomiskās politikas ieviešana”, 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 96.00.00 „Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā”

Nolūkā veicināt un padziļināt divpusējo ekonomisko sadarbību ar nozīmīgākajiem tirdzniecības partneriem, Latvija ir noslēgusi ***divpusējās ekonomiskās sadarbības līgumus*** ar Krieviju, Ķīnu, Baltkrieviju, Ukrainu, Kazahstānu, Azerbaidžānu, Gruziju, Moldovu, Uzbekistānu, Kirgizstānu, Turkmenistānu, Tadžikistānu un Armēniju. To ietvaros ir izveidotas Starpvaldību komisijas (Ķīnas gadījumā – Apvienotā komiteja) ekonomiskās, zinātniskās un tehniskās sadarbības jautājumos, kas nodrošina šo līgumu darbības uzraudzību un meklē iespējas turpmākās sadarbības uzlabošanai. Tāpat Latvija ir noslēgusi Deklarāciju par Apvienotās ekonomikas un tirdzniecības komisijas izveidošanu ar Turciju.

2014.gadā Ekonomikas ministrija ir sekmīgi organizējusi un nodrošinājusi Apvienotās komitejas sēdi ar Ķīnu, kā arī trīs Starpvaldību komisiju sēdes ar Uzbekistānu, Turkmenistānu un Baltkrieviju. Savukārt 2015.gadā tiek plānota Starpvaldību komisiju norise ar Kazahstānu, Baltkrieviju, Gruziju, Ukrainu.

Viena no Latvijas prioritātēm ārējo ekonomisko attiecību jomā ir ***iestāšanās Ekonomiskās attīstības un sadarbības organizācijā (OECD)***, kas sniegs iespēju Latvijai piedalīties tās jauno rekomendāciju un standartu izstrādāšanas procesā, Latvijas ekspertiem dalīties pieredzē ar OECD dalībvalstīm, zinātnisko pētījumu un ekonomisko politiku analīze palīdzēs Latvijai apzināt ekonomiskās prioritātes, iespējamās problēmas un labākās metodes to risināšanai. Plānots, ka tehniskās iestāšanās sarunas tiks pabeigtas līdz 2015.gada beigām un 2016.gadā Latvija varētu kļūt par OECD dalībvalsti.

2014.gadā Rīgā notika virkne OECD izpētes misijas, kuru ietvaros tika pārrunāti tādi Ekonomikas ministrijas kompetences jautājumi kā ekonomika un attīstība, valsts kapitāla un privatizācijas prakse, patērētāju aizsardzības politika, konkurences politika un statistika. Vienlaikus 2014.gada decembrī OECD izplatīja padziļināto ziņojumu par Latvijas atbilstību OECD vadlīnijām par valsts kapitāla pārvaldību, kas tiks iekļauts OECD Korporatīvās pārvaldības komitejas gala ziņojumā, kuru apspriedīs 2015.gada oktobrī.

Ārējās ekonomiskās politikas koordinācijas padomei, kuras priekšsēdētāja vietnieks ir ekonomikas ministrs, pārskata gadā ir notikušas divas sēdes, kurās izskatīta un apstiprināta informācija par Latvijas ekonomiskajām interesēm Centrālāzijas reģiona valstīs un ASV, apspriests jautājums par Latvijas valsts ārējā ekonomiskā tēla veidošanu un turpmāko nepieciešamo rīcību, izvērtētas 2015.gadā gaidāmās Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē prioritātes un aktualitātes, kā arī izskatīts jautājums par Ukrainas – Krievijas konflikta ietekmi uz Latvijas ekonomiku.

2014.gadā Latvijai būtiska bija ***gatavošanās Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienības Padomē*** 2015.gada pirmajā pusē. 2014.gada 24.jūnijā Eiropas Savienības Vispārējo lietu padomē tika apstiprināta sagatavotā Eiropas Savienības Padomes darba programma 18 mēnešiem, kas īstenojama kopā ar prezidentūras trio partnerēm – Itāliju un Luksemburgu. Savukārt, 2014.gada 21.oktobrī Ministru kabinets apstiprināja informatīvo ziņojumu ***Par Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē sešu mēnešu darba programmas projektu***, izvirzot Latvijas prezidentūras Eiropas Savienībā Padomē trīs prioritāros darbības virzienus:

- konkurētspējīga Eiropas Savienība kā pamats izaugsmei un cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanai;
- informācijas sabiedrības stiprināšana un Eiropas Savienības lomas stiprināšana globālajā mērogā;
- labklājības un drošības telpas veidošana Eiropas Savienības kaimiņu reģionos.

2014.gada 12.augustā Ministru kabinets apstiprināja informatīvo ziņojumu *Par Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē laikā Latvijā notiekošo pasākumu kalendāra sagatavošanu*, kurā tika iekļautas arī astoņas Ekonomikas ministrijas vadībā Latvijā plānotās konferences un sanāksmes konkurētspējas, enerģētikas, uzņēmējdarbības un patērētāju tiesību aizsardzības jautājumos.

2.2.6. Iekšējā tirgus attīstības veicināšana, konkurences nodrošināšana un patērētāju tiesību aizsardzība

Budžeta programmas 26.00.00 „Godīgas konkurences nodrošināšana, iekšējā tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība”, (26.01.00 „Iekšējais tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība”, 26.02.00 „Konkurences politikas ieviešana”, 26.04.00 „Atbilstības novērtēšana un kvalitātes nodrošināšana”), 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 67.06.00 „Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti”

Iekšējā tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība

Pārskata gadā izstrādāts un 18.septembrī Saeimā pieņemts ***Kredītinformācijas biroju likums*** (stājas spēkā ar 01.01.2015.), kurā noteikti kredītinformācijas biroja darbības un kredītinformācijas apstrādes nosacījumi, kredītinformācijas glabāšanas termiņi, kā arī kredītinformācijas izsniegšanas noteikumi un atbildība par kredītinformācijas apstrādi. Kredītinformācijas biroji būs speciāli licencēti komersanti un to darbības mērķis būs apstrādāt datus, kas ļautu saimnieciskās darbības veicējiem pirms līguma noslēgšanas novērtēt iespējamā klienta kredītspēju (spēju uzņemties finansiālās saistības).

Ekonomikas ministrija turpināja izstrādāt normatīvo aktu bāzi patērētāju strīdu risināšanas kārtības uzlabošanai un alternatīvai strīdus izskatīšanas mehānisma ieviešanai. Tas nodrošinās ātrāku un efektīvāku procedūru ārpus tiesību patērētāju strīdu izskatīšanai un palielinās pušu uzticību lēmumam par strīdu izskatīšanu, kā arī to lietu skaitu, kurās panākts izlīgums. Tādējādi, lai uzlabotu pastāvošo patērētāju individuālo strīdu risināšanas sistēmu, pārskata gadā izdarīti grozījumi *Patērētāju tiesību aizsardzības likumā* un izstrādāts likumprojekts ***Patērētāju ārpus tiesību strīdu risinātāju likums***.

2014.gada 20.maijā pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.254 *Noteikumi par līgumu, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas* un Nr.255 *Noteikumi par distances līgumu*, lai paaugstinātu patērētāju tiesību aizsardzību, nosakot prasības distances līgumiem un līgumiem, kas noslēgti ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas, kas papildina patērētāju tiesību apjomu, piemēram, saņemt pirmslīguma informāciju, lai varētu pieņemt uz informāciju balstītu ekonomiski izdevīgu lēmumu.

Veikti grozījumi ***Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā*** un ***Reklāmas likumā***, kas paredz jaunu sodu politiku patērētāju tiesību aizsardzības un preču un pakalpojumu drošuma jomā, lai nodrošinātu ātru un efektīvu pārkāpumu novēršanu. Ar šiem normatīvajiem aktiem optimizēts un atvieglots uzraudzības iestāžu darbs saistībā ar komercprakses un reklāmas atbilstības normatīvo aktu prasībām izvērtēšanu un spēju efektīvi reaģēt uz iespējamajiem likumpārkāpumiem, iestādes darbībā liekot uzsvāru uz pārkāpumiem, kas ir būtiski un rada lielāku kaitējumu patērētāju ekonomiskajām interesēm (iestādes darba prioritizēšana un pārkāpumu efektīvāka novēršana).

Pārskata periodā koordinēta iniciatīvas ***Godīgs eiro ieviešs*** īstenošana, lai rosinātu komersantus un to organizācijas veikt precīzu cenu pārrēķinu un nepaaugstināt cenas *euro* ieviešanas dēļ. Veikts cenu monitorings, lai novērotu cenu svārstības pirms *euro* ieviešanas un tās laikā, identificētu nepamatotu un spekulatīvu cenu kāpumu tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas vietās. Nodrošinātas tirgus uzraudzības aktivitātes tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas vietās, kontrolējot, vai cena norādīta atbilstoši normatīvo aktu prasībām, proti, vai valūtas pārrēķins veikts atbilstoši valūtas kursam un godīgi veikta cenu noapaļošana.

Ekonomikas ministrijā izveidotais Latvijas *SOLVIT koordinācijas centrs* 2014.gadā izskatīšanai ir saņēmis 38 sūdzības. SOLVIT centram iesniegto sūdzību skaits 2014.gadā ir samazinājies par 30%, salīdzinot ar 2013.gadu (54 sūdzības), un lielākā daļa SOLVIT ierosināto lietu saistītas ar personu brīvu kustību Eiropas Savienībā (uzturēšanās atļaujas, vīzas un sociālā nodrošinātība), uzņēmumu iesniegto sūdzību skaits joprojām relatīvi mazs.

Turpinājās *Vienotā Produktu kontaktpunkta* (PCP) darbība, kas ir īpašs informācijas sniegšanas kontaktpunkts, kas izveidots saskaņā ar Regulas (EK) Nr.764/2008 nosacījumiem. Tā mērķis ir sniegt informāciju par tehniskajiem noteikumiem, kurus piemēro konkrētam produkta veidam Latvijā, un informāciju par to, vai saskaņā ar Latvijas tiesību aktiem minētajam produkta veidam ir nepieciešama iepriekšēja atļauja. Savukārt, ja tiek saņemts pieprasījums saskaņā ar Regulas (ES) Nr.305/2011 nosacījumiem, mērķis ir, izmantojot skaidrus un viegli saprotamus terminus, sniegt informāciju par noteikumiem Latvijā, ar kuriem tiek izpildītas pamatprasības attiecībā uz būvizstrādājumiem. 2014.gadā Latvijas Produktu kontaktpunkts kopumā ir saņēmis un atbildējis uz 36 informācijas pieprasījumiem (2013.gadā saņemti un sniegtas atbildes uz 24 informācijas pieprasījumiem). Informācijas pieprasījumi galvenokārt ir par būvproduktiem, elektroiekārtām, pārtiku un kosmētikas līdzekļiem.

Tika izveidota tiešsaistes anketa, ar kuras palīdzību iespējams *ziņot par šķēršļiem uzņēmējdarbības veikšanai* https://www.em.gov.lv/lv/eiropas_savieniba/zino_par_skersliem/.

Pārskata periodā tika nodrošināta *tehnisko noteikumu paziņošana* Eiropas Komisijai un citām dalībvalstīm. Tehnisko noteikumu paziņošanas procedūra ir būtisks elements iekšējā tirgus sekmīgas funkcionēšanas nodrošināšanai un kalpo kā preventīvs, vienots un caurskatāms monitoringa instruments, lai izvērtētu un novērstu tādu prasību noteikšanu normatīvajos aktos, kuras varētu radīt šķēršļus brīvai preču, kā arī informācijas sabiedrības pakalpojumu aprītei. Kopumā pārskata periodā tika paziņoti 12 tehnisko noteikumu projekti. No tiem astoņi tehniskie noteikumi pakalpojumu jomā un četri tehniskie noteikumi preču jomā.

Patērētāju tiesību aizsardzības īstenošanas nodrošināšanai Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC) 2014.gadā īstenoja astoņus *preču/pakalpojumu drošuma un atbilstības uzlabošanas projektus* būvizstrādājumu, elektropreču, mašīnietārtu, rotaļlietu, spiedienietārtu,

vispārējo preču un pakalpojumu drošuma, kā arī radio un telekomunikāciju galaiekārtu jomā. Tirgus situācijas izpētei tika veikti 273 apsekojumi prioritārajos uzraudzības virzienos, attiecībā uz preču un pakalpojumu atbilstību būtiskākajām prasībām pārskata periodā ir veiktas 987 pārbaudes un pārbaudīti 1 875 dažādu preču modeļi, ekspertīzes veikšanai izņemti 244 preču modeļi (elektropreces – 70; rotaļlietas – 81; mašīnietārtas – 10; būvizstrādājumi – 22; bērnu preces – 49; spiedienietārtas – 12). Ekspertīzes rezultāti ir saņemti par 215 modeļiem, no kuriem 93 modeļiem konstatētas neatbilstības būtiskajām prasībām, t.i. 43% no notestētajiem modeļiem (elektropreces – 35; rotaļlietas – 26; bērnu preces – 25) vai deklarētajām ekspluatācijas īpašībām (būvizstrādājumi – 7). 2014.gadā no Latvijas tirgus ir izņemts 361 neatbilstošs preču modelis.

Nemot vērā 2013.gada traģiskos notikumus, iebrūkot lielveikala jumtam, un pārbaužu rezultātus būvizstrādājumu jomā, kur konstatētas būtiskas neatbilstības gan visos pārbaudītajos būvlaukumos, gan testējot būvmateriālus, 2014.gadā uzsākts īstenot uzraudzības un sabiedrības izglītošanas aktivitātes, lai uzlabotu komersantu un būvniecības procesā iesaistīto informētības un profesionalitātes līmeni. Pārskata periodā ir veiktas 65 *pārbaudes būvobjektos* un pārbaudīti 489 reglamentētās sfēras *būvizstrādājumi*. Kopā neatbilstības tika konstatētas 211 būvizstrādājumu modeļiem, t.sk. 150 būvizstrādājumu modeļi, t.i. 31%, būvobjektā nebija nodrošināti ar ražotāja sastādītu deklarāciju. Tas liecina, ka būvdarbu vadītājs un būvuzraugs nav pārbaudījuši būvizstrādājumu ekspluatācijas īpašības

un to atbilstību projektā paredzētajam. Ņemot vērā negatīvo tendenci, PTAC uzsācis darbu pie patērētāju un komersantu izglītošanas kampaņas.

Īstenojot tirgus uzraudzību, noslēdzies 2013.gadā uzsāktais *cenu uzraudzības projekts* saistībā ar to, ka 2014.gada 1.janvārī Latvija pievienojās eurozonai un no 2013.gada 1.oktobra līdz 2014.gada 30.jūnijam tika noteikts paralēlais cenu atspoguļošanas periods. Šajā periodā PTAC un Patērētāju interešu aizstāvības asociācija (PIAA) veica 27 303 pārbaudes. Ņemot vērā 634 informatīvās pārbaudes, kuras PTAC veicis 2013.gada augustā un septembrī pirms cenu paralēlās atspoguļošanas sākuma, tad kopā projektā ir veiktas 27 937 pārbaudes. Laika posmā no 2014.gada 1.janvāra līdz 30.jūnijam ir veiktas 15 768 pārbaudes (11 382 tirdzniecības vietās un 4 386 pakalpojumu sniegšanas vietās). Neatbilstības konstatētas 4 890 objektos, t.i. 31% gadījumu ir atklāti pārkāpumi cenu paralēlajā atspoguļošanā. No 4 890 pārbaudes objektiem pārkāpumi tika novērsti 4 271 objektā, t.i. 87% gadījumu. Tirdzniecības vietās pārkāpumi konstatēti 3 508 objektos, t.i. 31% no pārbaudītajām tirdzniecības vietām, un pakalpojumu sniegšanas vietās atklāti pārkāpumi 1 382 objektos, t.i. 32% no pārbaudītajām pakalpojumu sniegšanas vietām. Atkārtotas pārbaudes ir veiktas 2 724 objektos un atkārtoti pārkāpumi konstatēti 656 objektos, t.i. 24% no atkārtoto pārbaudīto skaita. Pieņemti 164 administratīvā pārkāpuma lēmumi par neatbilstībām cenu norādīšanā un diviem komersantiem ir piemēroti sodi par negodīgas komercprakses īstenošanu.

Pārskata periodā veikta *fasēto preču kontrole* 50 uzņēmumos, 92 *bīstamo iekārtu* uzraudzības pārbaudes un *mērīšanas līdzekļu* pārbaudes 72 uzņēmumos. Īstenots tirgus uzraudzības projekts *Medicīnas neautomātisko svaru tirgus uzraudzība*. Lai pārbaudītu mērīšanas līdzekļu atbilstību normatīvo aktu metroloģiskajām prasībām, projekta ietvaros tirgus uzraudzība veikta 17 uzņēmumos, pārbaudot astoņus neautomātisko svaru modeļus. 2014.gadā uzsākts īstenot tirgus uzraudzības projektu *Elektroenerģijas un siltumenerģijas skaitītāju tirgus uzraudzība*, kura īstenošana tiks turpināta arī 2015. un 2016.gadā starptautiskā sadarbības projekta „MarketSurv MID” ietvaros.

PTAC īstenoja arī desmit projektus *patērētāju ekonomisko interešu aizsardzībai*: kolektīvā iepirkšanās tiešsaistē, patērētāju kredīvēšana, automašīnu noma, elektroenerģijas pakalpojumi, autoskolu pakalpojumi, komercprakse/reklāma preču iegādei ārpus patstāvīgās tirdzniecības vietas, uztura bagātinātāju piedāvāšana, sadzīves atkritumu apsaimniekošana, cenu salīdzināšanas mājaslapas, aviobiļešu cenu norādīšana tiešsaistē, patērētājiem (īpaši bērniem) piedāvātām spēlēm tiešsaistē, par nepatiesas atsauksmēm tiešsaistē, preču un pakalpojumu cenu norādīšanas jomā saistībā ar *euro* ieviešanu.

Izsniegtas 56 *licences kredīvēšanas pakalpojumu* sniegšanai, veikta 3 *ārpustiesas parāda atgūšanas pakalpojumu* sniedzēju licencēšana un 14 licencētu komersantu komercprakses izvērtēšana, pārbaudot pakalpojuma sniegšanas vietas. Ņemot vērā 2013.gadā veiktos grozījumus Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, PTAC, sadarbojoties ar valsts un pašvaldības policiju, izskata arī administratīvo pārkāpumu lietas, kas saistītas ar patērētāju kredīvēšanu bez spēkā esošas speciālās atļaujas (licences) (Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.2 pants). PTAC 2014.gadā pieņēmis 12 lēmumus, visās lietās atbildīgajam valdes loceklim piemērojot administratīvos naudas sodus, divās lietās atbildīgajam valdes loceklim atņemtas tiesības ieņemt padomes (ja tāda izveidota) un/vai valdes locekļa amatus komercsabiedrībās finanšu pakalpojumu jomā attiecīgi uz vienu un diviem gadiem, savukārt vienā lietā nolemts konfiscēt administratīvā pārkāpuma priekšmetus un izdarīšanas rīkus.

Piedaloties *Starptautiskā patērētāju aizsardzības sadarbības tīkla (ICPEN)* kopīgajās aktivitātēs, PTAC turpināja pētīt un apzināt situāciju, kas saistīta ar esošu vai iespējamu mazāk aizsargātās patērētāju grupas, proti, *bērnu ekonomisko interešu aizskārumu*, piedāvājot bērniem spēles tiešsaistes vidē. Projekta ietvaros pārbaudītas 17 interneta vietnes, kurās piedāvātas bērniem paredzētas spēles tiešsaistē. Kopumā pārbaudītas 60 bērniem paredzētās spēles, no kurām 19 spēles atzītas par produktiem, kuru piedāvāšana

un/vai izmantošana varētu ietekmēt patērētāju ekonomisko rīcību (maksas produkti). Pamatojoties uz veiktajās pārbaudēs konstatēto, ir uzsāktas četras administratīvās lietas.

Par patērētāju tiesību pārkāpumiem 2014.gadā izskatīti 2 274 *patērētāju iesniegumi/sūdzības*. Par preču neatbilstību līguma noteikumiem saņemtas 634 sūdzības, kas ir par 12% vairāk, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Šajā segmentā visvairāk sūdzību saņemtas par mobilajiem telefoniem – 25%, kam seko sūdzības par elektroprecēm – 22% un sūdzības par apaviem – 16%. Par pakalpojumu neatbilstību līguma noteikumiem saņemta 761 sūdzība, kas ir par 0,9% vairāk nekā pērn šajā periodā. Pakalpojumu segmentā patērētāji visvairāk sūdzējušies par avio pakalpojumiem – 27%, distances līgumu pakalpojumiem – 21%, īres un komunālajiem pakalpojumiem – 18%. 2014.gadā uzsāktas 257 lietas par patērētāju kolektīvo interešu pārkāpumiem, t.sk. komercprakses, reklāmas, e-komercijas un līgumu noteikumu jomās. 2014.gadā izskatītas 654 administratīvo pārkāpumu lietas un piemērots naudas sods 336 405 euro apmērā. Salīdzinoši ar 2013.gadu PTAC pārskata periodā ir izskatījis par 390 administratīvo pārkāpumu lietām vairāk.

Pārskata periodā PTAC ir veicis būtisku un pastāvīgu ieguldījumu *patērētāju informēšanā un izglītošanā*: konsultācijas klātienē, informatīvas aktivitātes dažādos semināros un pasākumos, efektīva un regulāra sadarbība ar Latvijas plašsaziņas līdzekļiem. 2014.gadā patērētājiem un juridiskām personām sniegtas 36 505 konsultācijas. Salīdzinot ar 2013.gadu (35 026 konsultācijas), sniegto konsultāciju skaits ir palielinājies par 1 479 konsultācijām vai par 4,2%. 2014.gadā no visām sniegtajām konsultācijām 31 623 konsultācijas sniegtas fiziskām personām, 4 615 konsultācijas sniegtas juridiskām personām (uzņēmējiem) un 267 konsultācijas sniegtas iestādēm. Nodrošināta arī aktīva PTAC līdzdalība normatīvā regulējuma pilnveidošanā, sniedzot atzinumus un priekšlikumus par izstrādātajiem likumprojektiem un Ministru kabineta noteikumu projektiem.

Kopumā 2014.gadā sniegti 314 ziņojumi plašsaziņas līdzekļiem – intervijas, komentāri, viedokļi. Kopā PTAC pārstāvji snieguši komentārus un viedokļus 115 reizes – televīzijas raidījumiem un ziņām, 79 reizes – laikrakstiem un žurnāliem, 38 reizes – interneta ziņu portāliem, 48 reizes – radio raidījumiem un ziņām un 34 reizes – ziņu aģentūrām. *Aktuālākās tēmas* pārskata periodā bijušas: euro ieviešana un cenu uzraudzības kārtība paralēlās cenu atspoguļošanas periodā, nebanku kreditēšana, it īpaši, ātrie kredīti, ārpustiesas parādu atgūšanas pakalpojumu sniedzēju licencēšana, gāzes balonu atbilstība, bīstamās iekārtas, būvizstrādājumu atbilstība, rotaļlietu un bērnu preču drošums, pakalpojumu drošums, sevišķi koncentrējoties uz bērnu laukumiem un piepūšamajām atrakcijām. Sagatavotas un publicētas 58 preses relīzes saistībā ar PTAC īstenoto uzraudzības projektu rezultātiem. 2014.gadā PTAC mājaslapas (<http://www.ptac.gov.lv>) skatījumu skaits bija 637 903, kopā mājaslapa apmeklēta 240 073 reizes un unikālo apmeklētāju skaits sasniedzis 152 668 (salīdzinot ar 2013.gadu, pieaudzis par 7,43%), kas liecina par apmeklētāju skaita pieaugumu un patērētāju, komersantu interesi uzzināt PTAC aktuālāko informāciju.

Konkurences politikas īstenošana

Konkurences padome *konkurences aizsardzības* jomā 2014.gadā pieņēma 37 lēmumus un pabeidza 15 tirgus uzraudzības, t.sk. divas saistībā ar euro ieviešanu. 21 lēmums pieņemts pēc smagāko Konkurences likuma pārkāpumu – aizliegtu vienošanos un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas – izmeklēšanas. 14 lietās Konkurences padome izskatīja tirgus dalībnieku apvienošanās, savukārt divi lēmumi tika pieņemti saistībā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā norādīto pārkāpumu.

Kopumā 2014.gadā Konkurences padome *vienošanās aizlieguma pārkāpumu* ir konstatējusi 15 uzņēmumu darbībās, tiem piemēroti naudas sodi 7 914 505,07 euro apmērā. Sekmīgi pabeigtas divas aizliegto vienošanos pārkāpumu lietas, kas tika ierosinātas pēc *ieciētības programmas* ziņojumu saņemšanas. Vienā lietā tika konstatēti pārkāpumi vairākos no Eiropas Savienības fondu līdzekļiem finansētos būvniecības iepirkumos. Savukārt otras lietas ietvaros tika atklāta vismaz piecus gadus ilgstoša karteļa vienošanās starp sešiem jaunu

Volkswagen automašīnu oficiālajiem dīleriem un importētāju. Šie ir pirmie divi gadījumi Latvijā, kad pārkāpumi atklāti pēc *ieciētības programmas* ziņojumiem, kuru ietvaros uzņēmumi paši pēc savas iniciatīvas ziņoja Konkurences padomei par dalību pārkāpumā un iesniedza pierādījumus, par šādu atzīšanos saņemot atbrīvojumu no soda.

2014.gadā Konkurences padome četru lietu ietvaros ir vērtējusi iespējamu *dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu* un divos gadījumos ir konstatējusi pārkāpumus, attiecīgi diviem uzņēmumiem piemērojot naudas sodu kopumā 141 369,42 euro apmērā.

Pārskata periodā pabeigtas astoņas *tirgus uzraudzības* un pieci *monitoringi*. Starp tiem minamas tādas izpētes kā franšīzes līgumu ietekme uz degvielas tirgu, konkurence pirms un pēc elektroenerģijas tirgus atvēršanas, iestādes iespējas nodrošināt, ka uzņēmumi nevar ļaunprātīgi izvairīties no tiem piemēroto sodu nomaksas, kā arī citi pētījumi, kas ļāvuši iestādei atklāt likuma pārkāpumus vai konkurences kropļojumus, ko tirgos rada normatīvais regulējums.

Veicot uzraudzības saistībā ar euro ieviešanu, Konkurences padome pārbaudīja gandrīz 200 patērētāju sūdzības. Konkurences padomes veiktās euro uzraudzības aptvēra autostāvvietu pakalpojumu tirgu Rīgā, OCTA apdrošināšanas tirgu, komercbanku pakalpojumu tirgu, kā arī RPAS „Rīgas Centrāltirgus” un PSIA „Rīgas namu pārvaldnieks” cenu noteikšanas praksi, kā arī vieglā autotransporta servisu pakalpojumu tirgu Rīgā. Konkurences padome veica arī Ekonomikas ministrijas cenu monitoringa datu analīzi atsevišķām pārtikas precēm mazumtirdzniecībā. Noslēdzot tirgus uzraudzības, tika secināts, ka novērotās cenu izmaiņas ir individuāla uzņēmumu cenu veidošanas politika, kas nav saistāma ar saskaņotām darbībām vai ļaunprātīgu tirgus varas izmantošanu. Vienlaikus Konkurences padome pievērsa pastiprinātu uzmanību pārkāpumu prevencijai, izplatot informatīvus materiālus, tiekoties ar uzņēmumiem un to asociācijām, lai skaidrotu konkurences tiesības euro ieviešanas kontekstā. Atsevišķos gadījumos Konkurences padome izteica brīdinājumus uzņēmumiem un asociācijām, kuru rīcība vai publiskie paziņojumi radīja bažas par Konkurences likuma normu ievērošanu.

Konkurences padome aktīvi piedalījās normatīvā regulējuma pilnveidošanā, sniedzot atzinumus un priekšlikumus par izstrādātajiem likumprojektiem un Ministru kabineta noteikumu projektiem, lai mazinātu administratīvos šķēršļus un veicinātu konkurenci par labu patērētājiem. Starp būtiskākajām nozarēm, kuru normatīvajā regulējumā Konkurences padome atbalstījusi konkurences principu ieviešanu, stiprināšanu vai saglabāšanu, minamas atkritumu apsaimniekošana, ūdenssaimniecības pakalpojumi, pasta pakalpojumi, dzīvokļu apsaimniekošana, energoefektivitāte, aptieku darbība.

Pārskata periodā Konkurences padome *informējusi plašsaziņas līdzekļus* par iestādes darbības rezultātiem, kā arī par iestādes viedokli aktuālu problēmsituāciju kontekstā. Kopumā 2014.gada laikā Konkurences padome ir sagatavojusi 67 preses relīzes latviešu valodā un 23 – angļu valodā, savukārt iestādes mājaslapā <http://www.kp.gov.lv> ievietotas 99 ziņas.

Pārskata periodā veikti arī *sabiedrības informēšanas pasākumi* – organizētas tikšanās ar tirgus dalībniekiem, rīkoti semināri un konferences uzņēmēju, kā arī valsts un pašvaldību iestāžu darbinieku izglītošanai. Konkurences padome organizēja plašu apmācību sēriju valsts un pašvaldību iestāžu un uzņēmumu iepirkumu speciālistiem, lai palīdzētu viņiem atpazīt un nepieļaut iepirkumu pretendentu aizliegtas vienošanās. Lai uzlabotu iespējas ātri, ērti un mūsdienīgi informēt sabiedrību par konkurences tiesību aktualitātēm, Konkurences padome ir izveidojusi iestādes *Twitter* kontu @KPGovLV, kā arī izveidojusi vairākus interaktīvus informatīvos materiālus, t.sk. pamācību uzņēmumiem, kā izveidot savu konkurences tiesību ievērošanas programmu, un video par vienošanās aizliegumu.

Konkurences padome piedalījās arī starptautiskajās aktivitātēs – piedaloties konferencēs ārvalstīs, līdzdarbojoties Eiropas konkurences tīkla (ECN) un Eiropas Padomes Konkurences jautājumu darba grupās, kā arī sniedzot informāciju šo organizāciju pētījumiem un ziņu apkārtrakstiem. Īpaši būtisku ieguldījumu Konkurences padome 2014.gadā sniegusi

Latvijas uzņemšanas procesā OECD, gan sniedzot informāciju ekspertiem, gan pārstāvot Latviju konkurences politikai veltītajā valsts eksaminācijas posmā.

Atbilstības novērtēšana un kvalitātes nodrošināšana

Lai nodrošinātu produktu un pakalpojumu atbilstību, sekmējot komersantu konkurētspējas pieaugumu un starpvalstu tirdzniecības šķēršļu mazināšanu, nacionālo standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas institūciju funkcijas un uzdevumus veic Ekonomikas ministrijas pārraudzībā esošās kapitālsabiedrības SIA „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs” neatkarīgās struktūrvienības: Standartizācijas birojs, Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs un Metroloģijas birojs.

Standartizācija

Standartizācijas biroja (LVS) prioritārie darbības virzieni ir standartizācijas informācijas izplatīšana, Latvijas standartu fonda papildināšana un uzturēšana, standartu elektroniskās pārdošanas sistēmas pilnveidošana, sadarbība ar starptautiskajām, Eiropas un citu valstu nacionālajām standartizācijas organizācijām.

Pārskata gadā LVS reģistrēti vairāk nekā 39 900 *standartizācijas dokumentu*, t.sk. 33 100 Latvijas standarta statusā adaptēto Eiropas standartu. 2014.gadā adaptēti 989 Eiropas standarti, latviešu valodā iztulkoti 42 obligāti piemērojami standarti, t.sk. 18 Eirokodeksi. Standartizācijas informācijas pakalpojumi sniegti 3 278 juridiskām un fiziskām personām.

LVS ieviestā informācijas elektroniskā izziņošanas sistēma sniegusi klientiem bezmaksas pakalpojumu – *Ikmēneša ziņojums par Latvijas standarta statusā reģistrētajiem standartiem un atceltajiem Latvijas standartiem* klientu interesējošās jomās 546 pastāvīgajiem klientiem. Noslēgtā sadarbības līguma ietvaros par informācijas apmaiņu ar „Latvijas Vēstnesi” LVS mājaslapas sadaļa „Standarti likumdošanā” 2014.gadā papildināta ar 16 Ministru kabineta noteikumiem un 35 piemērojamo standartu sarakstiem, kuros ir 862 atsauces uz obligātajiem un piemērojamajiem standartiem.

Ar 2014.gada 14.augustu LVS pārraudzībā darbību uzsākusi *e-komentēšanas vietne* <http://viedoklis.lvs.lv/>, kurā uzņēmējiem un nozaru ekspertiem ir iespēja paust savu viedokli par Latvijas un Eiropas standartu projektiem. Publiskā komentēšanas vietne tapusi Eiropas uzņēmējdarbības un inovāciju programmas ietvaros.

Kopš 2014.gada 8.septembra pieejama LVS jaunā mājaslapa, kas sniedz lietotājiem virkni priekšrocību, t.sk. meklēt vārdu vai frāzi visā standarta tekstā, sekot konkrētam standartam vai ICS grupai, izvēloties informācijas saņemšanas biežumu, lasīt standartus 24 stundas, sekot līdzī pasūtījumu vēsturei savā profilā, piešķirt standartu lietotāja tiesības citam darbiniekam uzņēmumā (vairāklietotāju licence).

Lai atvieglotu studentiem pieeju mācību procesā nepieciešamajiem tehniskajiem dokumentiem, izveidota Latvijas standartu lasīšanas vieta RTU. Tiesīsaistes standartu lasītava izveidota PTAC darbiniekiem un Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžas studentiem.

Turpināta gatavošanās 2015.gada 3.–5.jūnijā Rīgā plānotajam *Eiropas standartizācijas samitam* Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē ietvaros. Plānoti vairāk nekā 250 dalībnieki, t.sk. nacionālās standartizācijas organizācijas no 50 valstīm, Eiropas standartizācijas institūciju vadītāji un augsta ranga amatpersonas no Eiropas Savienības un starptautiskajām standartizācijas institūcijām – ISO un IEC.

Pasaules Standartu dienas 2014 ietvaros LVS organizēja pasākumu, piedaloties Standartizācijas tehnisko komiteju pārstāvjiem, lai atskatītos uz paveikto iepriekšējā gadā, pārrunātu aktualitātes un diskutētu par standartizācijas attīstību. Standartizāciju tehniskās komitejas ir būtisks atbalsts Latvijas uzņēmējdarbībai, jo tajās iesaistās paši uzņēmēji, lai ar standartu palīdzību pilnveidotu savas pārstāvētās jomas. Standartizācijas tehniskās komitejas

spēj ietekmēt standartizācijas procesu ne tikai Latvijā, bet arī Eiropā un starptautiskajās organizācijās.

Akreditācija

Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs (LATAK) 2014.gadā ir nodrošinājis *nacionālās akreditācijas sistēmas* darbību saskaņā ar Eiropas akreditācijas kooperācijas (EA)

Daudzpusējās atzīšanas līgumu (MLA), likumu *Par atbilstības novērtēšanu* un saistītajiem normatīvajiem aktiem, novērtējot, akreditējot un uzraugot testēšanas un kalibrēšanas laboratorijas, sertificēšanas un inspicēšanas institūcijas, veicinot nacionālo laboratoriju līdzdalību starptautisko starplaboratoriju salīdzinošās testēšanas programmās un organizējot prasmes pārbaudes, pārstāvot Latviju starptautiskajās akreditācijas organizācijās, kā arī uzturot un aktualizējot akreditēto institūciju informatīvo bāzi.

2014.gada 4.aprīlī EK Akreditācijas un licencēšanas iestāžu foruma (FALB) sanāksmē tika pieņemts lēmums Latvijas Nacionālajam akreditācijas birojam saglabāt kompetenci Vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) jomā līdz 2017.gadam.

Pēdējo gadu laikā akreditēto institūciju skaita pieaugums liecina par *akreditācijas procesa nozīmīgumu* un stabilitāti atbilstības novērtēšanas jomā. Arvien jaunās jomās tiek ieviesta atbilstības novērtēšanas sistēma, tādējādi akreditācija kļūst par priekšnoteikumu institūcijas darbības atbilstības novērtēšanai tirgū.

LATAK 2014.gadā *uzsāka akreditāciju* šādās astoņās jaunās jomās:

- meža inventarizācijas veicēju sertificēšana;
- nesagraujošās testēšanas speciālistu sertificēšana;
- elektrotehniskais personāls (elektrodrošības grupu A, Bz, B, Cz un C piešķiršana);
- būvspeciālistu kompetences novērtēšana un patstāvīgās prakses uzraudzība;
- pārtikas produktu radioloģiskā testēšana;
- zivju pārstrādes produktu parazitoloģiskā testēšana;
- transportējamo gāzes balonu hidrostatiskā testēšana;
- kriminālistikā – informācijas tehnoloģiju izpēte; šāviena pēdu izpēte.

Nacionālajā akreditācijas sistēmā 2014.gadā *akreditācijas statuss* uzturēts 243 institūcijām. LATAK arī turpina sniegt akreditācijas pakalpojumus Ukrainā, Krievijā, Azerbaidžānā un Kazahstanā. Atbilstoši *Labas laboratoriju prakses* principiem atbilstība tiek uzturēta vienai Latvijas laboratorijai.

Kompetences uzturēšanas un pilnveidošanas nolūkos LATAK noslēgto *sadarbības līgumu* ietvaros ar Lietuvas, Igaunijas, Baltkrievijas, Uzbekistānas, Moldovas un Ukrainas akreditācijas institūcijām īsteno ekspertu apmaiņas un apmācības, kā arī pieredzes apmaiņas pasākumus ar mērķi pilnveidot un stiprināt akreditācijas procedūras un organizēt kopīgas prasmes pārbaudes.

Pārskata periodā tika uzsākts Vācijas, Latvijas un Gruzijas kopīgs *Twinning* projekts, kura mērķis ir ieviest nepieciešamās procedūras, lai Gruzija apliecinātu savas atbilstības novērtēšanas un kvalitātes nodrošināšanas infrastruktūras atbilstību pieņemtajam kvalitātes līmenim Eiropā un starptautiskajā aprītē. Papildu informācija par akreditāciju un akreditētajām institūcijām pieejama LATAK mājaslapā <http://www.latak.lv>.

Metroloģija

Metroloģijas birojs pārskata gadā nodrošināja un attīstīja *mērījumu ticamību un izsekojamību*. Metroloģijas birojs pilda likuma *Par mērījumu vienotību* noteiktos uzdevumus metroloģijas jomā.

Nacionālo *mērvienību etalonu* uzturēšanas ietvaros tiek veikta Nacionālo mērvienību etalonu kalibrēšana Eiropas Savienības nacionālajos metroloģijas institūtos (NMI). 2014.gada septembrī tika nokalibrēti

nacionālie masas mērvienību etaloni Dānijas NMI Fundamentālās metroloģijas institūtam. Pārskata periodā veikta SIA „Latvijas Nacionālais metroloģijas centrs” 12 references etalonu, kā arī divu masas komparatoru kalibrēšana. Regulāri tiek aktualizēts apstiprināto tipu saraksts Metroloģijas biroja mājaslapā <http://www.latmb.lv>.

2014.gada otrajā pusē sagatavots Metroloģijas biroja kvalitātes pārvaldības sistēmas kārtējais gada pārskats un iesniegts vērtēšanai Eiropas Nacionālo metroloģijas institūtu asociācijas (EURAMET) tehniskajā komitejā „Kvalitāte” (TC-Q). Veikti nepieciešamie pasākumi kalibrēšanas un labākas mērīšanas spēju starptautiskās atzīšanas uzturēšanai, izmantojot Starptautisko svaru un mēru biroja (BIPM) datu bāzi.

Atbilstības novērtēšanas institūciju paziņošana

Virkne Eiropas Savienības harmonizētu tiesību aktu nosaka obligātu vai brīvprātīgu paziņoto institūciju iesaisti atbilstības novērtēšanas procesā. Līdz ar to paziņotās iestādes statusa piešķiršana ir obligāts priekšnoteikums, lai atbilstības novērtēšanas institūcijas būtu tiesīgas piedalīties atbilstības novērtēšanas procesā gan vietējā, gan arī Eiropas Savienības līmenī. Atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei, Ekonomikas ministrija ir nodrošinājusi paziņošanas komisijas sekmīgu funkcionēšanu. Kopumā Ekonomikas ministrija 2014.gadā sasauca deviņas paziņošanas komisijas sēdes, kuru laikā paziņošanas komisija izvērtēja vai atkārtoti izskatīja 11 atbilstības novērtēšanas institūciju iesniegumus. 2014.gadā tika paziņota viena jauna atbilstības novērtēšanas institūcija, kurai piešķirts paziņotās institūcijas statuss trīs dažādās sfērās.

2.2.7. Enerģētikas nozares attīstība

Budžeta programmas 29.00.00 „Enerģētikas politika”, 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 61.06.00 „Kohēzijas fonda projekti (2007-2013)”, 67.06.00 „Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti”

Ekonomikas ministrija 2014.gadā turpināja darbu pie *enerģētikas politikas reformas*, turpinot enerģētikas tirgus liberalizāciju, izvērtējot līdzšinējos atbalsta apmērus un efektivitāti, kā arī prognozes par enerģijas izmaksām.

Balstoties uz *Enerģētikas stratēģijā 2030* noteiktajiem enerģētikas politikas attīstības virzieniem, Ekonomikas ministrija izstrādāja *Enerģētikas politikas pamatnostādņu* laika periodam no 2014.-2020.gadam projektu. Pamatnostādnes ietvers pasākumus, kas īstenojami līdz 2020. gadam, Latvijas enerģētikas nozares attīstības mērķu sasniegšanai.

Elektroenerģijas tirgus Latvijā tika pilnībā atvērts 2015.gada 1.janvārī, atceļot elektroenerģijas tarifus mājsaimniecībām, kas varēja pirkt elektroenerģiju par regulētu tarifu.

Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 30.¹ panta pirmo daļu no 2014.gada 1.janvāra Latvijā ieviestā *elektroenerģijas neto norēķinu sistēma* nosakot kārtību, kādā kārtojami maksājumi par patērēto elektroenerģiju un kādā sadales sistēmas operators veic ieskaitu par mājsaimniecības lietotāja patērēto elektroenerģiju un saražoto elektroenerģiju, kas nodota sadales sistēmas operatora tīklā. Ja saskaņā ar patērētā un saražotā elektroenerģijas apjoma aprēķinu mājsaimniecības lietotājs sadales sistēmas operatora tīklā ir nodevis vairāk elektroenerģijas nekā patērējis, attiecīgo elektroenerģijas apjomu ieskaita nākamajā elektroenerģijas norēķinu periodā kalendāra gada ietvaros.

2014.gada 1.janvārī stājās spēkā *Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likums*, kura ietvaros laika periodā līdz 2017.gadam obligātā iepirkuma komponente tiek saglabāta 2013.gada līmenī – 0,0269 *euro/kWh*, nodrošinot, ka obligātā iepirkuma radītās izmaksas laika periodā no 2014.gada 1.aprīļa līdz 2017.gada 31.martam kompensēs gan elektroenerģijas galalietotāji, gan valsts budžeta maksājumi. Lai to nodrošinātu, valsts budžetā ieplānoti līdzekļi 147,41 milj. *euro* apmērā. Savukārt, lai valsts budžetā būtu šāds papildu līdzekļu apjoms un mehānisms būtu fiskāli neitrāls, ar 2014.gada 1.janvārī ieviests jauns nodoklis enerģijas ražotājiem, kas saņēmuši atbalstu obligātā iepirkuma ietvaros vai

garantētās maksas par elektrostacijā uzstādīto jaudu veidā – *subsidētās elektroenerģijas nodoklis*. Ministru kabineta 2014.gada 19.novembra sēdē tika izskatīts informatīvais ziņojums *Par subsidētās elektroenerģijas nodokļa izpildes progresu*, apskatot subsidētā elektroenerģijas nodokļa izpildes progresu attiecībā uz valsts budžetu.

Ar 2014.gada 18.septembra grozījumiem *Elektroenerģijas tirgus likumā* tika noteikts, ka maznodrošinātās un trūcīgās personas var iegādāties elektroenerģiju līdz 100 kWh un daudz bērnu ģimenes līdz 300 kWh par kopējo cenu, kas nepārsniedz 2011.gadā noteikto starta tarifu – 0,0131 euro/kWh.

Lai rastu risinājumu energointensīvo Latvijas uzņēmumu atbalstam, mazinot elektroenerģijas izmaksu pieauguma negatīvo efektu uz šo uzņēmumu konkurētspēju, Ministru kabineta 2014.gada 26.augusta sēdē tika izskatīts informatīvais ziņojums *Par energointensīvo uzņēmumu konkurētspējas veicināšanu*, savukārt Saeimā 2014.gada 17.decembrī pieņemti grozījumi *Elektroenerģijas tirgus likumā*, kas deleģē Ministru kabinetam izstrādāt kvalifikācijas kritērijus un kārtību, kādā energoietilpīgi apstrādes rūpniecības uzņēmumi var iegūt tiesības uz samazinātu līdzdalību to izdevumu kompensēšanai publiskajam tirgotājam.

Attiecībā uz *dabasgāzes tirgus* liberalizāciju 2014.gada 26.martā stājās spēkā grozījumi *Enerģētikas likumā*, kas paredz:

- prasības, kurām jāstājas spēkā 2014.gada 3.aprīlī, beidzoties „jauna tirgus” atkāpei – nodrošinot brīvu trešo pušu pieeju Latvijas dabasgāzes sistēmai un grāmatvedības nodalīšanu;
- prasības, kuras atliek līdz brīdim, kad Latvija būs tieši starpsavienota ar jebkuras Eiropas Savienības dalībvalsts, izņemot Igaunijas, Lietuvas un Somijas, dabasgāzes sistēmu, vai dominējošā piegādātāja daļa kopējā Latvijas dabasgāzes patēriņā samazināsies un būs zem 75% (kad beigsies „izolēta tirgus” atkāpe), bet ne vēlāk kā 2017.gada 3.aprīlī.

Būtiskākās prasības, kuras plānots ieviest ar 2017.gada 3.aprīli – pārvades sistēmas operatoru un sadales sistēmas operatoru nodalīšana. 2015.gada martā Ministru kabinets apstiprināja ceļa karti dabasgāzes tirgus reformai, kā arī pieņēma lēmumu par pārvades sistēmas operatora nodalīšanas modeli – pilnīgu īpašumtiesību nodalīšanu sākot ar 2017.gada 3.aprīli. 2015.gadā jāizstrādā un jāpieņem attiecīgie grozījumi Enerģētikas likumā, kā arī jāizstrādā nepieciešamie tiesību aktu grozījumi.

Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr.347/2013 (2013.gada 17.aprīlis), ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr.1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr.713/2009, Regulu (EK) Nr.714/2009 un Regulu (EK) Nr.715/2009, prasībām Ekonomikas ministrija ir nozīmēta par kompetento iestādi, nodrošinot vienas pieturas aģentūras principu *Eiropas Savienības kopējas intereses projektu* (KIP) ieviešanai, kas ir atbildīga par KIP atļauju piešķiršanas procesu. Balstoties uz Regulas Nr.347/2013 14.pantu un 15.pantu, 2014.gada 29.oktobrī Eiropas Komisija ir pieņēmusi īstenošanas lēmumu par kopējo interešu projektu veicinošo pasākumu atlasīšanu un grantu piešķiršanu Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta ietvaros trans–Eiropas enerģētikas infrastruktūras jomā projektiem. Finanšu atbalsts Eiropas Savienojuma finanšu instrumenta (CEF) ietvaros 1.kārtas projektu uzsaukumā tika saņemts šādiem ar Latvijas elektroapgādes un gāzes apgādes infrastruktūru saistītiem kopējo interešu projektiem: Igaunijas–Latvijas 3.starpsavienojums, Kurzemes loka 3.kārta, Lietuvas–Polijas gāzes starpsavienojuma (GIPL) sagatavošanas darbi un celtniecība, Somijas–Igaunijas starpsavienojuma (*Balticconnector*) izpēte, Klaipēda–Kuršēni gāzesvada būvniecība, tehnisko prasību un izmaksu identificēšana saistībā ar Baltijas valstu pārvades tīklu sinhronizāciju ar Eiropas Savienības valstīm. Kopējais finansiālais atbalsts šiem projektiem veido 506,49 milj. euro, kas ir 78% no visa CEF 1.kārtas projektu uzsaukumā piešķirtā finansējuma.

Pamatojoties uz Enerģētikas likuma 72.panta otrajā daļā noteikto, Ekonomikas ministrija katru gadu līdz 1.jūnijam izsludina atklātu konkursu par *drošības rezervju pakalpojumu* sniegšanu. Atklātā konkursa nolikumā tiek iekļauts aprēķinātais nepieciešamais drošības rezervju apjoms tīrā importa dienas vidējam daudzumam 90 dienām, kā to nosaka Direktīvas 2009/119/EK, ar ko dalībvalstīm uzliek pienākumu uzturēt jēlnaftas un/vai naftas produktu obligātas rezerves, nosacījums, ka dalībvalstij Eiropas Savienības teritorijā ir jānodrošina naftas krājumu apjoms, kurš ir lielāks no diviem piedāvātajiem Eiropas Komisijas aprēķinu variantiem – 90 dienām tīrā importa dienas vidējam daudzumam vai 61 dienai dienas vidējam iekšzemes patēriņam. 2014.gada izsludinātā atklātā konkursa *Drošības rezervju pakalpojuma sniegšana valsts (Latvijas Republikas) naftas produktu rezervju izveidei* (iepirkuma identifikācijas Nr.EM 2014/03) rezultātā Ekonomikas ministrija ar trīs komersantiem ir noslēgusi vienu vispārīgo vienošanos un trīs līgumus par drošības rezervju pakalpojuma sniegšanu valsts (Latvijas Republika) naftas produktu rezervju izveidei, tādējādi nodrošinot, ka Latvijas Republika laika posmā no 2014.gada 1.jūlija līdz 2015.gada 30.jūnijam uztur šādus naftas produktu krājumu apjomus:

- I kategorija (benzīns) 50 000 tonnas;
- II kategorija (dīzeļdegviela) 277 644 tonnas.

No 2014.gada 1.jūlija visiem naftas produktiem par katru iepriekšējā kalendāra mēnesī realizēto I, II un III kategorijas naftas produktu tonnu tiek piemērota viena valsts nodevas likme 15,67 *euro*. Kopā 327 644 tonnas (72,5% Latvijas Republikas teritorijā, 12,2% Beļģijas Karalistes un 15,3% Nīderlandes Karalistes teritorijā).

Ar katru gadu palielinās nepieciešamais drošības rezervju apjoms – 2012./2013.gadā tas bija 230 820,24 tonnas, tad 2013./2014.gadā tas ir palielinājies par 37% un bija 315 990,48 tonnas, bet 2014./2015.gadā tas palielinājies par 3,6% un ir 327 644 tonnas.

Lai būtiski palielinātu elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem, dažādotu primāro enerģijas resursu piegādes un paaugstinātu elektroenerģijas pašnodrošinājumu, tiek īstenota darbības programmas *Infrastruktūra un pakalpojumi* papildinājuma 3.5.2.2.aktivitāte *Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība*. Projektu iesniegumu atlases ietvaros ir noslēgti līgumi par desmit projektu īstenošanu ar Kohēzijas fonda finansējumu 28,77 milj. *euro*.

Īstenojot *energoefektivitātes pasākumus* enerģijas galapatēriņa un enerģijas pārveidošanas sektorā, Latvija virzās uz noteikto mērķi – 2020.gadā panākt enerģijas ietaupījumu 0,67 Mtoe apmērā. Līdzās šim mērķim Latvijai līdz 2020.gadam jāsasniedz arī valsts obligātais uzkrātais gala enerģijas ietaupījums 0,85 Mtoe, kā arī katru gadu jārenovē 3% no centrālās valdības ēku platības.

Turpinās Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti prasību pārņemšana normatīvajos aktos – izstrādāts likumprojekts *Energoefektivitātes likums*, kura mērķis ir nodrošināt enerģijas efektivitāti enerģijas ražošanā, sadalē un gala patēriņā, nodrošināt energoauditū pieejamību un regulārus, obligātus energoauditus lielajos uzņēmumos, kā arī veicināt energopakalpojumu tirgus attīstību un izveidot valstī energoefektivitātes fondu.

Pārskata periodā izstrādāts likumprojekts *Grozījumi Publisko iepirkumu likumā*. Likumprojekta mērķis ir veicināt energoefektīvu produktu un pakalpojumu patēriņu, nosakot tiešās pārvaldes iestādēm pienākumu iegādāties tikai preces un pakalpojumus, kuriem ir augsts energoefektivitātes līmenis. Izstrādāts likumprojekts *Grozījumi Enerģētikas likumā*, kura mērķis ir nodrošināt vienotas terminoloģijas izmantošanu enerģētikas jomu regulējošos normatīvajos aktos, kā arī radīt apstākļus energoefektivitātes paaugstināšanai, kas veicinās primārās enerģijas patēriņa samazināšanos. Izstrādāts likumprojekts *Grozījumi ēku energoefektivitātes likumā*, kas uzliek pienākumu valsts tiešās pārvaldes iestādēm iegādāties un nomāt energoefektīvas ēkas, kas atbilst vismaz minimālajām energoefektivitātes prasībām attiecībā uz ārējo norobežojošo konstrukciju būvelementu siltuma caurlaidību, inženiertehniskajām sistēmām un ēkas pieļaujamo energoefektivitātes līmeni.

Lai paaugstinātu siltumenerģijas ražošanas efektivitāti, samazinātu siltumenerģijas zudumus pārvades un sadales sistēmās un sekmētu fosilo kurināmā veidu aizvietošanu ar atjaunojamajiem kurināmajiem, Kohēzijas fonda ietvaros tiek īstenoti vairāki projekti. Līdz 2014.gada 27.novembrim darbības programmas *Infrastruktūra un pakalpojumi* papildinājuma 3.5.2.1.1.apakšaktivitātes *Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai* ietvaros noslēgti 106 līgumi par projektu īstenošanu par Kohēzijas fonda finansējumu 67,1 milj. *euro*, no tiem pabeigti 49 projekti par finansējumu 39,9 milj. *euro*. Projektu īstenošanas rezultātā plānots uzstādīt 291,8 MW siltuma jaudas, kā arī rekonstruēt 156,98 km siltumtīklu. Papildus no 2014.gada 15.septembra līdz 14.novembrim tika izsludināta aktivitātes projektu iesniegumu atlases 6.kārta par Kohēzijas fonda finansējumu 14,2 milj. *euro*, kuras ietvaros iesniegti 50 projekti.

2.2.8. Mājokļu politikas ieviešana

Budžeta programmas 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 62.06.00 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007–2013)”

Lai veicinātu konkurētspēju dzīvojamo māju pārvaldīšanas tirgū un *kvalitatīvu dzīvojamo māju pārvaldīšanu*, no 2014.gada *Būvniecības informācijas sistēmā* (BIS) (https://bis.gov.lv/bisp/lv/house_managers) ir pieejams *Dzīvojamo māju pārvaldnieku reģistrs*, kura galvenais uzdevums ir nodrošināt aktuālu informāciju par personām, kas nodarbojas vai vēlas nodarboties ar dzīvojamo māju pārvaldīšanu un atbilst noteiktajām prasībām. BIS mājaslapā ir publicēti pārvaldnieku reģistra ieraksti par pārvaldnieka pakalpojumiem, pakalpojumu sniegšanas teritoriju, pārvaldnieka vai tā darbinieku kvalifikāciju, kā arī reģistrs satur norādi par pārvaldnieka tiesībām piedāvāt pārvaldīšanas pakalpojumus tirgū atkarībā no iegūtās profesionālās kvalifikācijas. Reģistra ziņas par pārvaldnieka pārvaldīšanā esošajām dzīvojamajām mājām ir pieejamas autorizētiem lietotājiem. Dzīvojamo māju pārvaldnieku reģistrā ir reģistrēti 619 pārvaldnieki, t.sk. 2014.gadā – 57 pārvaldnieki.

Lai veicinātu elektroniskās vides pakalpojumu izmantošanu, 2014.gada 21.oktobrī pieņemti grozījumi noteikumos *Dzīvojamo māju pārvaldnieku reģistra vešanas un aktualizēšanas noteikumi*, paredzot iespēju personai sniegt pārvaldnieku reģistram nepieciešamo informāciju elektroniski, autorizējoties BIS un parakstot iesniegumus ar drošu elektronisko parakstu, tādējādi samazinot administratīvo slogu dzīvojamo māju pārvaldniekiem. Pārvaldnieku reģistrā turpmāk pārvaldniekam būs iespēja norādīt sniedzamo pakalpojumu veidus atbilstoši saimniecisko darbību statistiskajai klasifikācijai NACE 2.red., kā arī iekļaut ziņas par dzīvojamās mājas īpašnieka (dzīvokļu īpašnieku) noteikto kontaktpersonu, kas nodrošina ar dzīvojamās mājas pārvaldīšanu saistītās informācijas apriti. Ekonomikas ministrija būs tiesīga aktualizēt ziņas pārvaldnieku reģistrā, pamatojoties uz kontaktpersonas sniegto informāciju pārvaldnieka maiņas gadījumos.

Saeimā turpinājās Ekonomikas ministrijas jau 2012.gadā izstrādātā likumprojekta par grozījumiem *Dzīvokļa īpašuma likumā* izskatīšana (11.Saeima to pieņēma 2.lasījumā 2014.gada 23.oktobrī). Ar likumprojektu tiek noteikti dzīvokļa īpašuma atsavināšanas nosacījumi, lai veicinātu parādu samaksu par pārvaldīšanas pakalpojumiem un pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu, dzīvokļa īpašuma atsavināšanas gadījumos, kā arī ar likumprojektu tiek precizēts termiņš, ar kuru dzīvokļa īpašuma ieguvējam ir pienākums uzsākt norēķināties par pārvaldīšanas pakalpojumiem un pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu, ja dzīvokļa īpašums tiek atsavināts piespiedu izsoles ceļā.

2014.gada 15.janvārī stājās spēkā grozījumi *Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā*, kas paredz noteikt lēmumu pieņemšanas kārtību ar pārvaldīšanu saistītos jautājumos dzīvojamās mājās, kas nav sadalītas dzīvokļu īpašumos, precizēt regulējumu attiecībā uz pārvaldnieka maiņu un pārvaldnieka pienākumus attiecībā uz saistību izpildes kontroli.

Pārskata gadā Ekonomikas ministrija izstrādāja *atbalsta programmu ģimenēm ar bērniem pirmā mājokļa iegādei*. Lai atvieglotu ģimenēm ar bērniem iespēju nodrošināt pirmo iemaksu kredītam mājokļa iegādei vai būvniecībai, apstiprināti Ministru kabineta 2014.gada 5.augusta noteikumi Nr.443 *Noteikumi par valsts palīdzību dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai*. Galvojuma apmērs atkarīgs no bērnu skaita ģimenē. *ALTUM* izsniedz un administrē galvojumu komercbankai, kas izsniegusi aizdevumu personai, ar kuru kopā dzīvo un kuras apgādība ir vismaz viens nepilngadīgs bērns. *ALTUM* galvojumu izsniedz pēc tam, kad aizdevējs būs piešķīris aizdevumu vai rakstiski apliecinājis, ka aizdevums tiks piešķirts. Galvojums tiek izsniegts uz laiku līdz 10 gadiem. Programmas ietvaros plānots izsniegt ap 1 000 galvojumiem par kopējo summu 6,314 milj. *euro*.

Lai veicinātu labo praksi ēku energoefektivitātes jomā, sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un žurnālu „Būvinženieris” organizēts konkurss *Energoefektīvākā ēka Latvijā 2014*, nosakot energoefektīvākās ēkas šādās nominācijās – *Energoefektīvākā sabiedriskā ēka* (1.vieta – Priekules pirmsskolas izglītības iestāde „Dzirnaviņas”, Priekules novads, Priekule, Dzirnau iela 2), *Energoefektīvākā industriālā ēka* (1.vieta – SIA „Ciedra” ražotne, Valmieras pagasta Burtnieku novads, Valmiermuižas iela 1b), *Energoefektīvākā renovētā daudzdzīvokļu ēka* (1.vieta – daudzdzīvokļu dzīvojama ēka Liepājā, Vītolu ielā 6/10), *Energoefektīvākā daudzdzīvokļu ēka – jaunbūve* (1.vieta – jaunbūve Rīgā, Akāciju ielā 6), *Energoefektīvākā viengimenes ēka* (1.vieta – Jelgava, Kadiķu iela 3a).

Eiropas Savienības fondu plānotais atbalsts 2014.–2020.gada plānošanas periodā *ēku energoefektivitātei* ir kopā 311,79 milj. *euro*, t.sk.:

- daudzdzīvokļu māju energoefektivitātei – 150 milj. *euro*;
- valsts ēku energoefektivitātei – 97,85 milj. *euro*;
- industriālo ēku energoefektivitātei – 32,55 milj. *euro*;
- pašvaldību ēku energoefektivitātei – 31,39 milj. *euro*.

Eiropas Savienības fondu 2007.–2013.gada plānošanas periodā līdz 2014.gada beigām ERAF aktivitātes *Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi* ietvaros noslēgti 895 līgumi par ERAF finansējumu 75,51 milj. *euro*, no tiem ir pabeigti 499 projekti par ERAF finansējumu 41,67 milj. *euro*. Savukārt no ERAF aktivitātes *Sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības pasākumi* ietvaros apstiprinātajiem projektiem lielākā daļa ir jau pabeigti (54 projekti ar publisko finansējumu 5,03 milj. *euro* apmērā), aktivitātes ietvaros atbalstīta mājokļu energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu īstenošana, tādejādi samazinot siltumenerģijas patēriņu un nodrošinot dzīvojamā fonda ilgtspēju.

2.2.9. Būvniecība nozares attīstība

Budžeta programmas 20.00.00 „Būvniecība”, 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”, 62.06.00 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007–2013)”

Viens no galvenajiem mērķiem valsts būvniecības politikā ir uzņēmējdarbības vides uzlabošana, valsts uzraudzības sistēmas pilnveidošana, kā arī administratīvā sloga samazināšana. Viens no instrumentiem šo mērķu sasniegšanā ir būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu sistēmas pilnveidošana un nozares institucionālās sistēmas uzlabošana un optimizēšana.

2014.gada 1.oktobrī stājās spēkā *Būvniecības likums*, kas paredz jaunu regulējumu būvniecības procesa organizācijai Latvijā. Likums nosaka būvniecības dalībnieku savstarpējās attiecības, viņu tiesības un pienākumus būvniecības procesā un atbildību par būvniecības rezultātā tapušās būves atbilstību tās uzdevumam, ekonomiskajam izdevīgumam, paredzētajam kalpošanas ilgumam un attiecīgajiem normatīvajiem aktiem, kā arī valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju kompetenci attiecīgajā būvniecības jomā.

Tāpat ar 2014.gada 1.oktobrī stājās spēkā no *Būvniecības likuma* izrietošie Ministru kabineta noteikumi – vispārīgie būvnoteikumi un speciālie būvnoteikumi: *Ēku būvnoteikumi*;

Elektroenerģijas ražošanas, pārvades un sadales būvju būvnoteikumi; Ostu, hidrotehnisko, siltumenerģijas, gāzes un citu, atsevišķi neklasificētu, inženierbūvju būvnoteikumi; Dzelzceļa būvnoteikumi; Hidrotehnisko un meliorācijas būvju būvnoteikumi; Elektrisko sakaru tīklu ierīkošanas, būvniecības un uzraudzības kārtība; Būvniecības ieceres publiskas apspriešanas kārtība. 2014.gada 25.oktobrī stājās spēkā divi speciālie būvnoteikumi – *Autoceļu un ielu būvnoteikumi un Latvijas Republikas iekšējo ūdeņu, teritoriālās jūras un ekskluzīvās ekonomiskās zonas būvju noteikumi.*

2014.gada 25.februārī pieņemti Ministru kabineta noteikumi *Būvizstrādājumu tirgus uzraudzības kārtība* un *Noteikumi par Eiropas tehnisko novērtējumu*, lai noteiktu kārtību, kādā Regulā Nr.305/2011 izvirzītās prasības tiek īstenotas Latvijā (Regula Nr.305/2011 nosaka saskaņotus būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumus, paredzot vairākus pasākumus, kas vienkāršo marķējuma iegūšanu, tādējādi samazinot administratīvo slogu uzņēmumiem).

Lai nodrošinātu būvniecības kvalitāti un drošību, kā arī *pilnveidotu valsts uzraudzības sistēmu būvniecības nozarē*, jaunajā Būvniecības likumā tika paredzēta *Būvniecības valsts kontroles biroja* izveide. 2014.gada 1.oktobrī stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi *Būvniecības valsts kontroles biroja nolikums*, kuros noteikta biroja kompetence, struktūra un atbildība. Birojs nodrošinās publisko ēku ekspluatācijas uzraudzību, jaunu publisku ēku un ekspluatācijā pieņemtu publisku ēku pārbūves būvdarbu valsts kontroli, kā arī jaunu būvju būvniecībā vai ekspluatācijā nodotu būvju pārbūvju pārraudzību, ja ieceres iesniedzējs ir pašvaldība un publisku būvdarbu līguma līgumcena ir 1,5 milj. *euro* vai lielāka.

Lai nodrošinātu *nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu trešajām personām*, kas ir cietušas būvdarbu veicēju un būvspeciālistu darbības vai bezdarbības rezultātā, 2014.gada 1.oktobrī stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi *Noteikumi par būvspeciālistu un būvdarbu veicēju civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu*, kuros nosaka būvspeciālista profesionālās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas kārtību, būvdarbu veicēja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas kārtību un minimālo atbildības limitu.

Lai *saskaņotu sabiedrības un būvniecības ierosinātāja intereses*, kā arī nodrošinātu būvvaldes lēmuma atklātumu saistībā ar attiecīgās teritorijas attīstību, 2014.gada 5.novembrī stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi *Būvniecības ieceres publiskas apspriešanas kārtība*, kuros noteikta kārtība, kādā ir jāorganizē publiskas apspriešanas.

Lai veicinātu *sabiedrības līdzdalību būvniecības politikas izstrādē un īstenošanā*, 2014.gada 26.augustā pieņemti Ministru kabineta noteikumi *Latvijas Būvniecības padomes izveidošanas un darbības kārtība*. Padome ir konsultatīva koordinējoša institūcija, kuras darbības mērķis ir atbilstoši sabiedrības interesēm sniegt Ekonomikas ministrijai un citām nozaru ministrijām priekšlikumus par normatīvo aktu projektiem un politikas plānošanas dokumentu projektiem, kā arī Eiropas Savienības starptautisko tiesību aktu projektiem, kas skar būvniecības nozari, kā arī informēt sabiedrību par aktualitātēm būvniecības jomā. 2014.gada 24.novembrī notika pirmā Latvijas Būvniecības padomes sēde.

Lai informētu Latvijas pašvaldību pārstāvjus, būvvalžu darbiniekus un nozares interesentus par galvenajām izmaiņām būvniecības procesā līdz ar jaunā būvniecības regulējuma spēkā stāšanos, Ekonomikas ministrija 2014.gada septembrī organizēja semināru ciklu *Jaunais būvniecības procesa regulējums, tā piemērošana*.

2014.gada 7.oktobrī Ministru kabinetā pieņemti *Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi*, kuros noteikta kārtība, kādā fiziskajām personām piešķir, reģistrē, anulē, aptur un atjauno sertifikātus patstāvīgai praksei arhitektūras, būvniecības vai elektroenerģētikas jomā. Noteikumi paredz būvspeciālista sertifikāta iegūšanai nepieciešamās praktiskās darba pieredzes ilgumu attiecīgajā jomā, būvspeciālistu kompetences pārbaudes organizēšanas nosacījumus un saturu, būvspeciālistu patstāvīgās prakses uzraudzības kārtību, maksas pakalpojumu apmēru, būvspeciālistu kompetences pārbaudes iestādes pilnvaras un būvspeciālistu reģistrā iekļaujamo ziņu apjomu.

Atbilstoši noteikumiem būvspeciālistu kompetences novērtēšanu un patstāvīgās prakses uzraudzību inženierizpētē, projektēšanā, būvdarbu vadīšanā un būvuzraudzībā veiks būvspeciālistu kompetences pārbaudes iestādes, kas akreditētas kā personāla sertificēšanas institūcijas. Par šī uzdevuma veikšanu Ekonomikas ministrija ar iestādēm noslēgs deleģēšanas līgumus. Būvekspertīzē šo uzdevumu, sākot no 2016.gada, veiks Būvniecības valsts kontroles birojs.

Lai noteiktu būvinspektoriem izvirzāmās prasības, būvinspektoru reģistrācijas kārtību un kārtību, kādā būvinspektoros izslēdz no būvinspektoru reģistra, 2014.gada 19.augustā pieņemti Ministru kabineta noteikumi *Noteikumi par būvinspektoriem*. Noteikumi paredz būvinspektoriem atšķirīgu tiesību apjomu atkarībā no iegūtās pirmā vai otrā līmeņa profesionālās izglītības – būvdarbu un būvju ekspluatācijas pašvaldības un valsts kontroles tiesības, kā arī dzelzceļa inženierbūvju būvdarbu kontroles tiesības. Valsts un pašvaldību būvinspektoriem obligāta prasība ir būvspeciālista sertifikāts un pēdējos desmit gados iegūta vismaz piecus gadus ilga patstāvīgā prakse attiecīgajā jomā. Vispārīgie būvnoteikumi paredz būvinspektoram aizliegumu stāties darba tiesiskajās attiecībās ar būvkomersantu un sniegt būvniecības pakalpojumus. Būvinspektora amata pienākumu pildīšana tiks iekļauta personas praktiskā darba pieredzē, kas nepieciešama būvspeciālista sertifikāta saņemšanai, kā arī būvspeciālista patstāvīgajā praksē. Būvinspektoru reģistrā ir reģistrēti 213 būvinspektori, t.sk. 2014.gadā – 28 būvinspektori.

Pārskata periodā īstenots *Eiropas kodeksa standartu nacionālā ieviešanas plāna 2013.–2014.gadam* pēdējais posms, pilnveidojot būvizstrādājumu aprites regulējumu, lai nodrošinātu *Būvizstrādājumu regulas* (Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 9.marta Regula (ES) Nr.305/2011) noteikto būvizstrādājumu tirgus uzraudzības prasību ieviešanu.

2014.gadā tika turpināta *Būvniecības informācijas sistēmas (BIS)* projekta izstrāde, kura mērķis ir nodrošināt elektronisku būvniecības dokumentācijas apriti, sabiedrības vajadzības pēc informācijas par būvniecības procesiem, vienādu pieeju lēmumu pieņemšanā par būvniecību un vienādu likumu interpretāciju visā Latvijas teritorijā. BIS garantēs, ka pasūtītājiem un būvniecības uzraudzības iestādēm – pašvaldību būvvaldēm, Ekonomikas ministrijai – ir pieejami visi nepieciešamie dokumenti un ziņas no valsts informācijas sistēmām, kas attiecas uz konkrēto būvi. Pašlaik portālā www.bis.gov.lv publiski ir pieejami četri reģistri – *Būvkomersantu reģistrs*, *Būvspeciālistu reģistrs*, *Būvinspektoru reģistrs* un *Dzīvojamo māju pārvaldnieku reģistrs*.

2.2.10. Valsts kapitāla daļu pārvaldības uzlabošana

Budžeta programma 97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”

Mērķtiecīgi turpinot valsts, pašvaldību un citu atvasinātu publisko personu komercdarbības nosacījumu un to kapitāla daļu pārvaldības uzlabošanas reformu saskaņā ar *Publisko personu komercdarbības koncepciju* un *Valsts kapitāla daļu pārvaldības koncepciju*, Ekonomikas ministrija izstrādāja *Publisku personu kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumu*, kas Saeimā pieņemts 2014.gada 16.oktobrī (spēkā stājas 01.01.2015.), kā arī grozījumus citos saistītajos likumos. Minētais likums paredz Ministru kabinetam noteikt institūciju, kura pildīs likumā noteiktos valsts kapitāla daļu pārvaldības koordinācijas institūcijas uzdevumus; publiskas personas līdzdalības kapitālsabiedrībās mērķu noteikšanu; kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādi un sasniegto rezultātu regulāru izvērtēšanu; informācijas atklātības prasību ieviešanu; ikgadēju gada pārskatu par valstij piederošajām kapitāla daļām sagatavošanu; padomes izveides tiesības lielākajās kapitālsabiedrībās; caurskatāmu valdes un padomes locekļu kandidātu izvirzīšanas (nominēšanas) procedūru u.c. Tāpat Saeima 1.lasījumā ir pieņēmusi grozījumus *Valsts pārvaldes iekārtas likumā*, kas paredz mainīt nosacījumus, kuriem iestājoties, publiska persona ir tiesīga dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā. Ekonomikas ministrija turpināja darbu, lai publisko personu komercdarbības un

kapitālsabiedrību (kapitāla daļu) pārvaldes reforma pilnībā tiktu ieviesta līdz 2015.gada beigām.

2.3. Veiktie pētījumi

Ekonomikas ministrija 2014.gadā turpināja divus, veica vienu un uzsāka divus pētījumus:

Uzņēmumu aptauja par administratīvo procedūru ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi Latvijā

Pētījuma mērķis – ar stratificētās vienkāršās nejaušās izlases metodes palīdzību izzināt Latvijas uzņēmēju viedokli par valsts un pašvaldību administratīvajām procedūrām, īpašu uzmanību pievēršot e-pakalpojumu ieviešanai, uzņēmējdarbības uzsākšanas, būvniecības procesa, nekustamā īpašuma reģistrācijas, investoru aizsardzības, nodokļu administrēšanas, pārrobežu tirdzniecības, līgumu izpildes, uzņēmējdarbības izbeigšanas, darbinieku nodarbināšanas un elektroenerģijas pieslēguma jomām.

Pētījuma veicējs – SIA „PricewaterhouseCoopers”.

Līguma summa ar PVN – 34 416,28 euro.

Galvenie rezultāti – veikta uzņēmēju aptauja, kas pamatā tiek bāzēta uz *Doing Business* izstrādāto metodiku un kuras mērķis ir uzzināt uzņēmēju viedokli par izmaiņām uzņēmējdarbības vidē Latvijā. Ņemot vērā šīs aptaujas rezultātus, sagatavots ziņojums ar ieteikumiem Latvijas uzņēmējdarbības vides uzlabošanai ar mērķi atvieglot administratīvās procedūras uzņēmējdarbībā. Priekšlikumi iestrādāti *Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānā* 2013.–2014.gadam un 2014.–2015.gadam.

Pētījums nodokļu sistēmas pilnveidošanas jomā

Pētījuma mērķis – veikt Latvijas esošās nodokļu sistēmas novērtējumu un izstrādāt priekšlikumus nepieciešamām reformām taisnīgākās un efektīvākās nodokļu sistēmas izveidei.

Pētījuma veicējs – Baltijas Starptautiskais Ekonomikas Politikas Studiju Centrs (BICEPS).

Līguma summa ar PVN – 35 216,08 euro.

Galvenie rezultāti – pētījuma gaitā analizēta Latvijas nodokļu sistēma Eiropas Savienības valstu kontekstā, izmantojot EUROMOD mikrosimulācijas modeli. Balstoties uz analīzes rezultātiem, sagatavots gala ziņojums, kurā pētījuma veicēji piedāvā Latvijas nodokļu sistēmas pilnveidošanas alternatīvas.

Galveno enerģētikas jomas pasākumu ietekmes padziļināta ekspertīze

Pētījuma mērķis – veikt padziļinātu ekspertīzi par galveno enerģētikas jomas plānoto pasākumu (kas ietverti Enerģētikas attīstības pamatnostādņu 2014.-2020.gadam projektā) ietekmi uz valsts ekonomiku, sociālo vidi, fiskālo ietekmi, teritoriju līdzsvarotu attīstību un citiem būtiskajiem procesiem, izvērtējot savstarpējo mijiedarbību starp enerģētiku un citām ar enerģētiku saistītām jomām.

Pētījuma veicējs – Jānis Reķis.

Līguma summa ar PVN – 3 995,00 euro.

Pētījums turpināts 2015.gadā.

Analīze par mikro un mazo, t.sk. ģimenes uzņēmumu veidošanos Latvijā, to uzņēmējprasmju novērtējumu pēc starptautiski atzītās BOSI metodes (Būvētāja, Oportūnistista, Speciālista vai Inovatora gēns) un turpmāk nepieciešamajiem pasākumiem to saimnieciskās darbības veicināšanai

Pētījuma mērķis – ņemot vērā Eiropas Mazās uzņēmējdarbības aktā noteikto 1.vadlīniju, novērtēt *MVU nedēļas* 2013.gada un 2014.gada ietvaros organizētajos pasākumos *Mazā*

biznesa diena apzināto mikro un mazo uzņēmumu, īpaši ģimenes uzņēmumu, situāciju Latvijā, t.i. sniedzot analīzi par šo uzņēmumu profilu, sniedzot izklāstu par labās prakses piemēriem mikro un mazo, t.sk. ģimenes, uzņēmumu veidošanā, identificējot to darbību kavējošos faktoros (t.sk. veicot mikro un mazo uzņēmumu gēna pēc BOSI metodes analīzi) un sniedzot priekšlikumus turpmāk prioritāri risinājamiem jautājumiem mazās uzņēmējdarbības vides pilnveidošanai Latvijā.

Pētījuma veicējs – biedrība „Latvijas mazo un vidējo uzņēmumu forums”.

Līguma summa ar PVN – 4 838,79 *euro*.

Pētījums turpināts 2015.gadā.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) Enerģētikas attīstības pamatnostādņem 2014.–2020.gadam

Pētījuma mērķis – sagatavot Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatu, lai novērtētu Enerģētikas attīstības pamatnostādņu īstenošanas iespējamo būtisko ietekmi uz vidi un mazinātu negatīvo ietekmi, kas varētu rasties pamatnostādņu īstenošanas rezultātā.

Pētījuma veicējs – SIA „Firma L4”.

Līguma summa ar PVN – 4 658,50 *euro*.

Galvenie rezultāti – pozitīvs Vides pārraudzības valsts biroja atzinums par iesniegto Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata projektu.

2.4. Pakalpojumi

Pārskata periodā Ekonomikas ministrija turpināja izsniegt licences ārējās tirdzniecības, energoresursu, kā arī privatizācijas sertifikātu tirdzniecības jomā. Dažādus ar konkrētu Ekonomikas ministrijas kompetencē esošo politiku īstenošanu saistītos pakalpojumus sniedz arī tās padotībā esošās iestādes.

Ārējās tirdzniecības jomā izsniegto dokumentu skaits 2014.gada deviņos mēnešos salīdzinājumā ar 2013.gadu ir nedaudz samazinājies – tika izsniegti 126 dokumenti, tomēr salīdzinājumā ar 2013.gada deviņos mēnešos izsniegto dokumentu skaitu tas ir pieaudzis (par 25%). Sākot ar 2014.gada 1.oktobri ārējās tirdzniecības licencēšanas dokumentu izsniegšanu nodrošina Ārlietu ministrija.

Pārskata gadā saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 11.augusta noteikumu Nr.883 *Noteikumi par atļaujām elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai vai jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai* prasībām Ekonomikas ministrija izsniegusi 143 **atļaujas elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai vai jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai**. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, izsniegto atļauju skaits būtiski nav mainījies, jo no 2011.gada 26.maija līdz 2016.gada 1.janvārim Ekonomikas ministrija neorganizē konkursus par tiesību iegūšanu pārdot biomasas, biogāzes, saules vai vēja elektrostacijās saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, un ražotājs nevarēja kvalificēties elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros un tiesību iegūšanai saņemt garantētu maksu par uzstādīto elektrisko jaudu. Vienlaikus pārskata gadā, veicot piešķirto tiesību pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros uzraudzības kontroli, Ekonomikas ministrija ir izdevusi 424 lēmumus, no kuriem 321 ir par obligātā iepirkuma tiesību atcelšanu, bet 103 par normatīvajos aktos noteikto pienākumu izpildes termiņa pagarinājumu, kā to paredz attiecīgais normatīvais akts.

Kopumā 2014.gadā valstī bija astoņas kapitālsabiedrības, kuras darbojās **privatizācijas sertifikātu tirgū**, pamatojoties uz Ekonomikas ministrijas izsniegtajām licencēm (pārskata periodā piešķirta viena jauna licence un viena anulēta). Atbilstoši likumā *Par privatizācijas sertifikātiem* noteiktajam, privatizācijas sertifikātus kā maksāšanas līdzekli var izmantot tikai

valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un zemes izpirkšanas procesa ietvaros. Vēl neizmantotos privatizācijas sertifikātus var izlietot dzīvojamo telpu privatizācijā, pastāvīgā lietošanā esošās zemes izpirkšanā, valsts un pašvaldības ēku, būvju un zemju privatizācijā, valsts un pašvaldības kapitāla daļu privatizācijā. Licencētu privatizācijas sertifikātu tirgus starpniecības sabiedrību darbs ir aktuāls, jo tās valsts un pašvaldību institūcijas privatizācijas vai zemes izpirkšanās procesā pieņem privatizācijas sertifikātus kā maksāšanas līdzekli un attiecīgi ir nepieciešami starpniecības darījumi (privatizācijas sertifikātu pirkšanu un pārdošanu atklātās izsoles), lai personas varētu tos iegādāties vai pārdot. Pamatojoties uz licencēto sabiedrību iesniegto informāciju, reizi nedēļā tiek aprēķināta un oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” publicēta sertifikātu tirgus cena (kas ir starpniecības sabiedrību rīkotajās izsolēs un biržā noslēgto pirkuma līgumu vidējā cena pēdējās desmit dienās, kuru laikā veikti darījumi ar sertifikātiem), kā arī katru mēnesi tiek publicētas ziņas par iepriekšējā mēnesī noslēgtajiem starpniecības sabiedrību darījumiem ar sertifikātiem. Reizi mēnesī Ekonomikas ministrijas mājaslapā tiek atjaunota informācija par privatizācijas sertifikātu vidējām tirgus cenām un darījumu ar privatizācijas sertifikātiem apjomiem. Reizi ceturksnī Ministru kabinets nosaka proporciju, kādā īpašuma kompensācijas sertifikātu vietā par maksāšanas līdzekli var izmantot privatizācijas sertifikātus. Šo proporciju nosaka atbilstoši iepriekšējo 12 mēnešu īpašuma kompensācijas sertifikātu un privatizācijas sertifikātu vidējo cenu attiecībai, kas noteikta saskaņā ar starpniecības sabiedrību sniegtajām ziņām par privatizācijas sertifikātu, t.sk. īpašuma kompensācijas sertifikātu pārdošanu, izņemot pārdošanu citai starpniecības sabiedrībai.

2.5. Pārskats par ministrijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmām

Ekonomikas ministrija savā darbā ievēro labas pārvaldības principu, kas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.

Lai nodrošinātu iespējami kvalitatīvu un efektīvu funkciju un uzdevumu izpildi, Ekonomikas ministrijā kopš 2003.gada 15.janvāra atbilstoši standarta ISO 9001 prasībām ir ieviesta, sertificēta, aktualizēta un uzturēta kvalitātes pārvaldības sistēma (darbības sfēra „Attīstības plānošanas dokumentu un tiesību aktu izstrāde, atzinumu sniegšana par tiesību aktu, attīstības plānošanas dokumentu un informatīvo ziņojumu projektiem un speciālo atļauju (licenču) un atļauju izsniegšana”). Tā aptver visas standarta prasības un 2014.gadā veikta sistēmas pārsertifikācija, pagarinot ISO sertifikāta derīguma termiņu līdz 2018.gada 15.janvārim. Kārtējais ministrijas kvalitātes vadības sistēmas darbības uzraudzības audits plānots 2015.gada novembrī.

Pārskata periodā Ekonomikas ministrijā auditi veikti septiņās auditējamās sistēmās (kopumā veikti 14 auditi), ieskaitot valsts pārvaldē veikto horizontālo auditu *Likumu un Ministru kabineta noteikumu izstrādes ekonomiskā efektivitāte un virzības atbilstība normatīvajām prasībām* un izvērtējot darbības nodrošināšanas procesu un darbības nodrošināšanai veicamos iepirkumus; līgumu slēgšanas procesu un līgumu izpildes termiņu kontroli; politikas izstrādi, īstenošanu un koordināciju (Uzņēmējdarbības, inovāciju, ārvalstu investīciju piesaistes un tūrisma politikas jomā, Tautsaimniecības struktūrpolitikas jomā un Patērētāju tiesību aizsardzības politikas jomā – preču un pakalpojumu tirdzniecības uzraudzība, patērētāju kolektīvo interešu uzraudzība). Integrētie

sistēmu un kvalitātes vadības sistēmas auditi nodrošina pārskatāmību un ļauj izvērtēt nepieciešamās izmaiņas kvalitātes sistēmā. Auditu rezultātā ir sniegti ieteikumi, lai uzlabotu vairākus procesus ministrijā, un pilnveidotu atsevišķas iekšējās kontroles ministrijā un padotībā esošajās iestādēs. No 64 ieteikumiem ar izpildes termiņu 2014.gadā tika ieviesti 63 jeb 98%.

Pārskata periodā pilnveidota vide, kas mazina korupcijas riskus un veicina ētisku rīcību – pārbaudītas Valsts ieņēmumu dienesta mājaslapā publiski pieejamās valsts amatpersonu deklarācijas, lai novērstu ministrijas amatpersonu interešu konflikta iespēju, un nodrošinātas pretkorupcijas apmācības ministrijas amatpersonām, t.sk. organizēta Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pārstāvja lekcija ministrijas darbiniekiem *Korupcijas riski un to novēršana*.

2.6. Veiktās strukturālās reformas un reorganizācijas

Pārskata gadā reorganizēts Ekonomikas ministrijas Enerģētikas departaments, izveidojot Enerģijas tirgus un infrastruktūras departamentu un Atjaunojamo energoresursu un energoefektivitātes departamentu. Kopš 2014.gada 1.augusta ārējās tirdzniecības politikas funkcijas nodotas Ārlietu ministrijai.

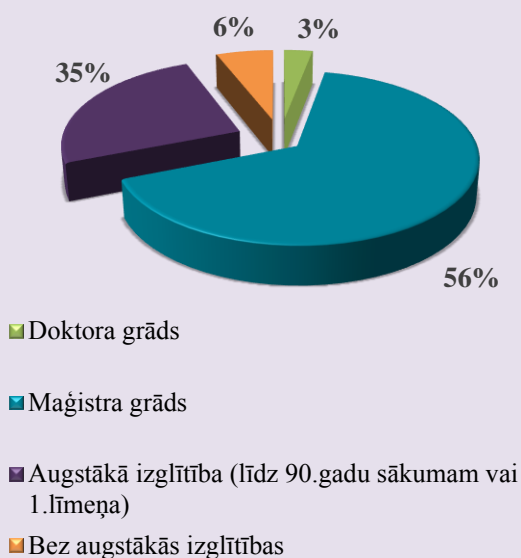
Lai uzlabotu valsts kontroli un uzraudzību pār būvniecības procesu, 2014.gada 1.oktobrī tika izveidots Būvniecības valsts kontroles birojs, kas ir tiešā pārvaldes iestāde Ekonomikas ministrijas pakļautībā.

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2014.gada 6.augusta rīkojumu Nr.409 *Par valsts akciju sabiedrības „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum”, sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latvijas Garantiju aģentūra” un valsts akciju sabiedrības „Lauku attīstības fonds” akciju un kapitāla daļu ieguldīšanu akciju sabiedrības „Attīstības finanšu institūcija” pamatkapitālā*, pārskata gadā Ekonomikas ministrijas pārvaldītās SIA „Latvijas Garantiju aģentūra” kapitāldaļas tika ieguldītas Finanšu ministrijas pārraudzībā esošajā akciju sabiedrībā „Attīstības finanšu institūcija”.

3. Personāls

Ekonomikas ministrijas ierēdņu un darbinieku *amatu struktūra* 2014.gadā bija apstiprināta ar 230 amata vietām, no tām – 170 ierēdņu amata vietas un 60 darbinieku amata vietas, attiecīgi ministrijas struktūrā bija 74% ierēdņu amatu un 26% darbinieku amatu. Pārskata periodā darba attiecības ministrijā izbeiguši 21% ierēdņu/darbinieku, par 2% vairāk kā 2013.gadā, civildienesta/darba attiecības ministrijā uzsākuši 57 cilvēki. Iekšējā rotācija skarusi 14% ierēdņu/darbinieku (neskaitot 7% rotāciju, kurā ierēdņiem/darbiniekiem tika mainīts amats, bet ne amata pienākumi) – augstākā amatā iecelti 9% ierēdņu/darbinieku, uz līdzvērtīgu amatu rotējuši 3%, savukārt pārcelti zemākā amatā – 2%.

Ekonomiskās ministrijā nodarbinātie sadalījumā pa izglītības līmeņiem, %

Augstākā *izglītība* ir 94% ministrijas darbinieku. No visiem ministrijā nodarbinātajiem doktora grāds ir 3% darbinieku, maģistra grāds – 56%, savukārt, augstākā izglītība (izglītība, kas iegūta līdz 90.gadu sākumam, vai 1.līmeņa augstākā izglītība) – 35% ministrijas darbinieku. Bez augstākās izglītības bija 6% darbinieku, t.sk. arī darbinieki, kuri turpina studijas, lai iegūtu bakalaura grādu.

Sadalījumā pa iegūtās izglītības jomām 35% ministrijas darbinieku ir ekonomiskā izglītība, 23% – juridiskā izglītība, 10% ir augstākā izglītība vadībzinātnēs un 9% – inženierzinātnēs. Citas ministrijas darbinieku pārstāvētās izglītības jomas, galvenokārt, ir politoloģija, Eiropas Savienības studijas, starptautiskās attiecības, finanses un matemātika.

Vairāk nekā puse (64%) no 2014.gadā ministrijā nodarbinātajiem ir *sievietes, vīrieši*

– 36%. Sadalījumā *pa vecuma grupām* būtisks īpatsvars ir vecuma grupai no 26 līdz 35 gadiem – 46% no kopējā ministrijas darbinieku skaita. Nākamā visvairāk pārstāvētā vecuma grupa ir no 36 līdz 45 gadiem – 25% darbinieku. Ļoti līdzīgi sadalās vecuma grupas no 46 līdz 55 gadiem – 11% darbinieku, vecuma grupa līdz 25 gadiem ieskaitot – 9% un vecuma grupa virs 55 gadiem arī 9%.

2014.gadā galvenais mācību akcents bija uz Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanā iesaistītā personāla apmācību, sagatavojot tos efektīvai sarunu vešanai un pilnveidojot to zināšanas par Eiropas Savienības tiesību aktu izstrādi un pieņemšanas procedūru saistītiem jautājumiem. Vienlaikus darbinieki piedalījās arī specifiskos, konkrētai nozarei atbilstošos mācību kursos.

Pārskata periodā turpināta individuālās karjeras un attīstības plānošanas pieejas iedzīvināšana ministrijas personāla vadības sistēmā, ieviešot individuālos karjeras plānus, pienākumu, atbildības un uzdevumu noteikšanu atbilstoši kompetenču novērtējumam u.tml. saistībā ar jaunas valsts pārvaldes darbinieku novērtēšanas sistēmas ieviešanu.

4. Komunikācija ar sabiedrību

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

Sabiedrības informēšanai par Ekonomikas ministrijas aktivitātēm, izstrādātajiem politikas plānošanas dokumentiem, normatīvo aktu projektiem, ministrijas pieņemto lēmumu skaidrošanai, ikdienas komunikācijas un viedokļu apmaiņas nodrošināšanai, 2014.gadā regulāri tika gatavota un izplatīta informācija plašsaziņas līdzekļiem, sniegtas intervijas un atbildes gan uz iedzīvotāju, gan žurnālistu jautājumiem par ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem, ministrijas pārstāvji piedalījušies dažādos TV un radio raidījumos, organizētas konferences, semināri uzņēmējiem un citiem interesentiem, pilnveidota un regulāri aktualizēta ministrijas mājaslapa (www.em.gov.lv), īstenota aktīva komunikācija sociālajos tīklos *Twitter*, *Facebook* un *Youtube*.

Sabiedrisko attiecību nodaļa sadarbībā ar ministrijas struktūrvienībām 2014.gadā sagatavoja un plašsaziņas līdzekļiem nosūtīja 612 *preses relīzes* un *atbildes* uz žurnālistu jautājumiem. Salīdzinot ar iepriekšējiem diviem gadiem, tas ir būtiski samazinājies, kas izskaidrojams ar Ekonomikas ministrijas izstrādāto reformu aktīvāku virzību un ministru aktivitātes augstāku līmeni iepriekšējos gados.

Publikāciju skaits plašsaziņas līdzekļos 2014.gadā ir nedaudz samazinājies, salīdzinot ar 2013.gadu. Publikāciju skaita samazināšanās galvenie iemesli – Ekonomikas ministrijas izstrādāto reformu un jauno iniciatīvu mazāka virzība, ministra aktivitātes zemāks līmenis un komunikācijā arvien plašāk izmantotie citi informācijas kanāli (*Youtube*, *Twitter*, *Facebook*). Saskaņā ar ziņu aģentūras LETA sagatavoto preses monitoringu, kurā tiek iekļautas publikācijas Latvijas laikrakstos, žurnālos, galvenajos ziņu portālos, TV un radio kanālos, 2014.gada laikā bijušas 14 457 publikācijas (2013.gadā – 15 302), kurās pieminēta Ekonomikas ministrija vai ekonomikas ministrs. 2014.gadā populārākās tēmas plašsaziņas līdzekļos bija būvniecības nozares jaunā regulējuma izstrāde, AS „Citadele banka” pārdošana, atbalsts komersantiem sakarā ar Krievijas ieviestā embargo seku novēršanu, elektroenerģijas tirgus atvēršana mājāsaimniecībām, citi enerģētikas sektora jautājumi, gāzes balonu aprites regulējums u.c.

Pārskata gadā sagatavoti un Ekonomikas ministrijas kanālā www.youtube.com publicēti 36 videoklipi, kuru skatījumu skaits ir 21 308. Visvairāk skatītais – *Par elektroenerģijas tirgus atvēršanu 2014.gada 1.aprīlī*, kas skatīts 1 767 reizes. Kanālam pierakstījušies 29 jauni abonenti, to kopējais skaits – 113 abonenti. Kopš Ekonomikas ministrijas profila izveidošanas portālā www.twitter.com veikti 13 543 ieraksti (t.sk. pārsūtītie atbilstoši kompetencei), palielinājies sekotāju skaits līdz 4 528 sekotājiem. Ekonomikas ministrijas mājaslapas unikālo apmeklētāju skaits – 401 214 apmeklētāji. 2014.gada oktobrī pēc Eiropas Savienības fondu ieviešanas departamenta iniciatīvas izveidots Ekonomikas ministrijas profils *Atbalsts uzņēmējiem Facebook*, kurā tiek sniegta informācija par pieejamo atbalstu komersantiem. Jau 2014.gada laikā kanāla sekotāju skaits sasniedza 520.

Pārskata gadā sadarbībā ar padotībā esošajām iestādēm un dažādām nevalstiskajām organizācijām tika organizētas vairākas *konferences* un *semināri* konkrētu mērķauditoriju izglītošanai un informēšanai par ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem un aktualitātēm normatīvajos aktos.

2014.gadā *SOLVIT centrs* turpināja iepriekšējos gados aizsāktu informēšanu par SOLVIT koordinācijas tīklu, kas darbojas kā alternatīvs mehānisms Eiropas Ekonomiskās zonas iekšējā tirgus problēmu risināšanā. SOLVIT idejas pamatā ir rast ātru un

reālu risinājumu iekšējā tirgus problēmām, kas ir radušās valsts iestāžu darbības rezultātā, nepareizi piemērojot Eiropas Savienības tiesību normas. Lai veicinātu iedzīvotāju un uzņēmēju izpratni par SOLVIT koordinācijas centru tīkla darbību, ik gadu Latvijas SOLVIT koordinācijas centrs veic dažādas informatīvās kampaņas – publicē veiksmes stāstus, piedalās semināros u.tml. pasākumos. SOLVIT koordinācijas centra popularizēšanai 2014.gadā īstenotas 17 aktivitātes, piedaloties valsts iestāžu, nevalstisko organizāciju un citu institūciju/organizāciju rīkotajos semināros un pasākumos.

Pārskata gadā Ekonomikas ministrija informatīvās kampaņas *Dzīvo siltāk* ietvaros sadarbībā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru Rīgā un Latvijas reģionos organizēja septiņus seminārus par kvalitatīvu projektu ieviešanu. Notika arī divi semināri sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti, kuros eksperti informēja par aktualitātēm normatīvajos aktos ēku renovācijas kontekstā. Ekonomikas ministrija sadarbībā ar Latvijas Namu pārvaldītāju un apsaimniekotāju asociāciju Ķīpsalas hallē izstādes „Māja” un „Māja.Dzīvoklis.” laikā organizēja *seminārus par aktualitātēm daudzdzīvokļu māju renovācijā*. Jau ceturto gadu Ekonomikas ministrija sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju organizēja konkursu *Energoefektīvākā ēka Latvijā 2014*. Pārskata periodā tika saņemti 44 projektu pieteikumi piecās nominācijās. Informāciju par laureātiem var atrast konkursa mājas lapā www.energoefektivakaeka.lv.

Lai sabiedrībai būtu vieglāk pieejami informatīvie materiāli par mājokļu renovāciju, Ekonomikas ministrija aktīvi izmanto sociālos medijus – www.twitter.com/siltinam, www.facebook.com/dzivosiltak, www.draugiem.lv, www.slideshare.net/siltinam un www.youtube.com/siltinam.

4.2. Sabiedrības apmierinātība ar ministrijas darba kvalitāti

Lai noskaidrotu Ekonomikas ministrijas sadarbības partneru vērtējumu par ministrijas darbu, pieņemtajiem lēmumiem un sadarbības efektivitāti, Ekonomikas ministrija 2014.gadā veica vairākus klientu apmierinātības pētījumus, t.sk. sadarbības partneru aptauju, organizēto pasākumu novērtējumu, publikāciju dažādos drukātajos plašsaziņas līdzekļos analīzi, kā arī ministrijas mājaslapas apmeklētāju statistikas izvērtējumu.

Sadarbības partneru aptaujas anketa ir pieejama ministrijas mājaslapā (http://www.em.gov.lv/lv/par_ministriju/aptauja/), kur to var tiešsaistē aizpildīt jebkurš interesents un nosūtīt ministrijai. Izvērtējot sadarbības partneru aizpildītās anketas, var secināt, ka ministrijas darbība 2014.gadā kopumā vērtēta pozitīvi, bet vienlaikus sadarbības partneri snieguši vairākus priekšlikumus darbības efektivitātes paaugstināšanai, sadarbības veicināšanai un komunikācijas paplašināšanai un efektīvizēšanai.

2014.gadā ministrija saņēmusi atzinīgus vārdus par aktivitātēm konkrētas jomas sakārtošanai, darbinieku atsaucību un kompetenci dažādu jautājumu risināšanā, semināru un konferenču organizācijā. Atzinīgi novērtēti *semināri uzņēmējdarbības un mājokļu politikas jomā*. Respondenti aicināja nākamajā periodā vairāk koncentrēties uz administratīvā sloga mazināšanas pasākumiem uzņēmējiem un semināros iekļaut tēmas saistībā ar mājokļu renovācijas procesa organizēšanu jaunā Būvniecības likuma kontekstā, par siltumapgādes sistēmas renovāciju un ventilācijas sistēmām. Respondenti atzinīgi vērtēja Ekonomikas ministrijas darbu sociālajos medijos.

Vēl viens ministrijas klientu apmierinātības un ieinteresētības noskaidrošanas veids ir Ekonomikas ministrijas mājaslapas apmeklētāju statistikas analīze. Kopumā 2014.gadā tika fiksēti 401 214 unikālie apmeklējumi, visbiežāk tika apmeklētas sadaļas „ES fondi”, „Būvniecība”, „Enerģētika” un „Dzīvo siltāk”.

4.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Ekonomikas ministrijai un tās padotībā esošajām iestādēm ir izveidojusies aktīva un produktīva sadarbība ar dažādām nevalstiskajām organizācijām (NVO), kas regulāri tiek iesaistītas ministrijas kompetencē esošās politikas, lēmumu un normatīvo aktu izstrādē un pilnveidošanā. Aktīvākie sociālie partneri ir Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Tranzīta biznesa asociācija, Latvijas Pašvaldību savienība, savukārt, ikdienā ministrija sadarbojas ar vairāk kā 100 NVO un citām institūcijām dažādos ministrijas kompetencē esošajos jautājumos. Ministrija atzinīgi novērtē uzņēmēju, viņus pārstāvošo NVO, kā arī citu sadarbības partneru ieguldījumu normatīvās bāzes pilnveidošanā un uzņēmējdarbības vides uzlabošanā.

Pārskata gadā Ekonomikas ministrija parakstīja sadarbības memorandu ar Latvijas Komercbanku asociāciju.

Lai īstenotu NVO un Ministru kabineta sadarbības memoranda mērķi – sekmēt efektīvas un sabiedrības interesēm atbilstošas valsts pārvaldes darbību, nodrošinot pilsoniskās sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanas procesos visos līmeņos un stadijās valsts pārvaldē, tādējādi veicinot demokrātiskas valsts pamatelementa – pilsoniskās sabiedrības attīstību, 2014.gadā *NVO pārstāvji ir aktīvi piedalījušies ministrijas rīkotajos pasākumos* – 565 dalībnieki 142 pasākumos, savukārt ministrijas pārstāvji apmeklējuši 154 NVO organizētos pasākumus. Ministrija organizēja 11 sabiedriskās apspriedes un divas publiskās apspriešanas, saņemti 77 atzinumi par ministrijas izstrādātajiem tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem un 26 projektu izstrādē NVO pārstāvji piedalījās kā eksperti, kā arī NVO aktīvi darbojās ministrijas izveidotajās konsultatīvajās padomēs un darba grupās.

Efektīvākai un koordinētākai sadarbībai ar pilsonisko sabiedrību izveidotas konsultatīvās padomes dažādu ekonomikas nozaru jautājumu diskusijai. 2014.gadā ministrijā strādāja 20 konsultatīvās padomes, kas vērtēja to kompetencei atbilstošos ministrijas izstrādātos lēmumus un sniedza savus priekšlikumus un ieteikumus. Tāpat organizētas dažādas darba grupas normatīvo aktu izstrādei, kuru darbā iesaistītas NVO. Papildu informācija par konsultatīvo padomju un darba grupu darbu pieejama Ekonomikas ministrijas mājaslapas (<http://www.em.gov.lv>) sadaļā „Ministrija – Sabiedrības līdzdalība”.

Regulāri tiek izvērtēta esošā sadarbība un ieviesti jauni, efektīvāki sadarbības mehānismi. Līdz šim reizi gadā tika veikta NVO un citu ministrijas sadarbības partneru aptauja, lūdzot novērtēt līdzšinējo dialogu un sniegt priekšlikumus tā pilnveidošanai. Turpmāk papildus plānots organizēt diskusijas ar aktīvākajiem sadarbības partneriem, lai tiešā dialoga laikā dotu iespēju novērtēt sadarbību ar ministriju, sniegt priekšlikumus tās pilnveidošanai, kā arī paust viedokli par ministrijas darbības prioritātēm nākošajā periodā.

5. Plānotie pasākumi 2015.gadā

5.1. Galvenie uzdevumi un pasākumi

Uzņēmējdarbības un eksporta, inovācijas veicināšanai:

- Nodrošināt efektīvu industriju attīstības veicināšanas politiku, izstrādājot konkurētspēju, augstu ienesīgumu un ekonomisko aktivitāti veicinošus vidēja termiņa atbalsta instrumentus – atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros, atbalsts nodarbināto apmācībām, nodokļu stimulu izstrāde ražošanas veicināšanai, iegādājoties jaunas ražošanas tehnoloģiskās iekārtas, pētniecības un attīstības izmaksām.
- Pilnveidot uzņēmējdarbības vidi un samazināt administratīvo slogu uzņēmējiem, izstrādājot un īstenojot *Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu*, turpinot „klusēšanas – piekrišanas” principu ieviešanu, sekmējot Latvijas uzņēmējdarbības vides reitinga paaugstināšanu Pasaules bankas pētījumā *Doing Business* un veicinot *Globālās konkurētspējas indeksa* reitinga pieaugumu.
- Veicināt sadarbību starp pētniecības un rūpniecības sektoriem, sekmēt inovāciju, atbalstot jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanu ražošanā (t.sk. nodrošinot grantu atbalstu), tehnoloģiju pārneses kontaktpunktu darbību augstskolās, kompetences centru darbību, veicināt videi draudzīgu risinājumu īstenošanu dažādās nozarēs, attīstot „zaļās” inovācijas un „zaļo” uzņēmējdarbību, sekmēt klasteru attīstību.
- Veikt esošo valsts atbalsta programmu ietekmes izvērtēšanu, turpināt pilnveidot programmas un nodrošināt Eiropas Savienības fondu pieejamību komersantiem:
 - finansējuma (aizdevumi, garantijas, riska kapitāls) pieejamība komersantiem, lai sekmētu konkurētspējīgu un uz eksportu orientētu uzņēmumu izaugsmi;
 - uzņēmumu konkurētspējas celšana, veicinot godīgas konkurences apstākļus un sniedzot atbalstu komersantu savstarpējai sadarbībai, ārējo tirgu apgūšanai un ārējā mārketinga pasākumu īstenošanai;
 - jaunu komersantu veidošanās un strauja to attīstība Latvijā (nodrošināti biznesa inkubatoru pakalpojumi, finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbības uzsācējiem, motivācijas pasākumi).

Tautsaimniecības struktūrpolitikas īstenošanā:

- Ņemot vērā ilgtermiņa izaicinājumus, lai veicinātu izaugsmi un nodarbinātību, izstrādāt un iesniegt Eiropas Komisijā 2015.gada *Progresā ziņojumu par Latvijas nacionālās reformu programmas „Eiropa 2020” stratēģijas kontekstā īstenošanu*, vienlaikus aktualizējot Latvijas nacionālo reformu programmu „Eiropa 2020” stratēģijas ieviešanai Latvijā.
- Koordinēt OECD Ekonomiskās attīstības pārskata par Latviju sagatavošanu.
- Nodrošināt reemigrācijas politikas ieviešanu, starpnozaru sadarbībā stiprinot emigrējušo iedzīvotāju saikni ar Latviju un sekmējot Latvijas valsts piederīgo atgriešanos dzimtenē:
 - koordinēt sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām *Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāna 2013.–2016.gadam* īstenošanu;
 - vienkopus apkopot un izvietot emigrējušajiem iedzīvotājiem aktuālo informāciju jautājumos, kas attiecas uz personas pārcelšanos/atgriešanos Latvijā (vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā www.latvija.lv).

- Regulāri veikt tautsaimniecības nozaru attīstības analīzi, izstrādāt ekonomikas attīstības scenārijus un prognozes:
 - divas reizes gadā izstrādāt *Ziņojumu par Latvijas tautsaimniecības attīstību*;
 - reizi ceturksnī sagatavot un iesniegt Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par makroekonomisko situāciju valstī;
 - reizi ceturksnī sagatavot informatīvu izdevumu *Latvijas tautsaimniecība: makroekonomiskais apskats*.
- Nodrošināt nepieciešamo informāciju darba tirgus prognožu jomā un iesniegt Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm.
- Sagatavot informatīvo ziņojumu par darba devēju motivēšanu iesaistīties darba vidē balstītu mācību ieviešanā.

Statistiskās informācijas nodrošināšanai:

- Nodrošināt iekšzemes un ārvalstu datu lietotājus ar statistisko informāciju par Latvijas ekonomiskajām, demogrāfiskajām, sociālajām un vides parādībām un procesiem, īstenojot *Valsts statistiskās informācijas programmā 2015.gadam* noteiktos uzdevumus.
- Pilnveidot statistisko datu iegūšanas procesu ar mērķi samazināt valsts statistisko pārskatu administratīvo slogu, izmantot valsts nozīmes reģistros esošos datus, turpināt sadarbību ar administratīvo datu turētājiem datu kvalitātes un savlaicīguma uzlabošanai.
- Attīstīt Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) informācijas sistēmu arhitektūru nolūkā veidot iespējami centralizētas datu noliktavas un datu apstrādes sistēmas to integritātes, konfidencialitātes un pieejamības nodrošināšanai. Turpināt vienota statistiskā reģistra izstrādi sociālās statistikas vajadzībām, iekļaujot informāciju no administratīvajiem datu avotiem un CSP veiktajiem apsekojumiem.
- Nodrošināt statistiskās informācijas pieejamību un šīs informācijas atbilstību datu lietotāju vajadzībām:
 - pilnveidot statistisko datu izplatīšanu internetā, nodrošinot papildu datu analīzes iespējas un radoši izmantojot tehnoloģiju iespējas;
 - datu izplatīšanā izmantot dažādas interaktīvas datu vizualizācijas, kurās lietotāji var veikt sev nepieciešamos datu salīdzinājumus, kas tālāk kalpo sabiedrības diskusiju veicināšanai par aktuālām tēmām.
- Attīstīt administratīvo datu avotu un regulārajos CSP veiktajos apsekojumos iegūtās informācijas izmantošanu statistikas ražošanā.
- Īstenot Pasākumu plānu nākamās, 2021.gada tautas skaitīšanas sagatavošanai sadarbībā ar citām organizācijām, pilnveidot iedzīvotāju skaita novērtēšanas metodoloģiju, nodrošināt tautas mikroskaitīšanu.
- Veicināt likumprojekta *Statistikas likums* pieņemšanu Saeimā.

Tūrisma politikas ieviešanai:

- Panākt tūrisma pakalpojumu eksporta pieaugumu, īstenojot *Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam*, lai veicinātu Latvijas tūrisma tēla un Latvijas kā tūrisma galamērķa atpazīstamību augsti prioritārajos tūrisma tirgos, balstoties uz fokusēšanās un dziļās iespiešanās stratēģijām, kā arī sekmējot tūrisma puduru veidošanu:
 - īstenot reklāmas kampaņas, publicitātes un mārketinga aktivitātes augsti prioritārajos tūrisma tirgos;
 - iesaistīt komersantus kvalitātes sistēmā *Q Latvija*.
- Organizēt informatīvos pasākumus tūrisma komersantiem par produktu attīstību, darbu prioritārajos tirgos u.c.

- Attīstīt un uzturēt Latvijas tūrisma portālu un izmantot moderno tehnoloģiju iespējas tūrisma informācijas jomā, nodrošināt tūrisma informācijas centru iesaisti tūrisma informācijas aprīvē.

Lekšējā tirgus attīstības veicināšanai, konkurences nodrošināšanai un patērētāju tiesību aizsardzībai:

- Izstrādāt priekšlikumus patērētāju strīdu risināšanas kārtības uzlabošanai un efektīva alternatīva strīdu izskatīšanas mehānisma ieviešanai, lai nodrošinātu ātrāku un efektīvāku procedūru, palielinātu pušu uzticību lēmumam par strīdu izskatīšanu un to lietu skaitu, kurās tiek panākts izlīgums.
- Turpināt darbu pie grozījumiem *Patērētāju tiesību aizsardzības likumā*, lai nodrošinātu patērētāju kreditēšanas pakalpojuma izmaksu (procentu un citu maksājumu) samērīgumu, veicinātu patērētāja maksātspējas izvērtēšanu, nodrošinātu samērīgu nokavējuma procentu piemērošanu un nodrošinātu taisnīgāku no līguma izrietošo maksājumu dzēšanas kārtību.
- Izstrādāt priekšlikumus patērētāju hipotekārās kreditēšanas regulējuma pilnveidošanai attiecībā uz patērētāju informēšanu, kredīta starpnieku un iecelto pārstāvju zināšanu un kompetences prasībām, t.sk. kreditēšanā iesaistītajiem darbiniekiem, īpašuma vērtēšanas un citām prasībām.
- Turpināt darbu pie grozījumiem *Konkurences likumā*, nodrošinot efektīvāku konkurences tiesību regulējumu un Konkurences padomes darbību.

Atbilstības novērtēšanas sistēmas efektīvizēšanai:

- Veikt pasākumus Nacionālās akreditācijas institūcijas (LATAK) darba un valsts akreditācijas sistēmas būtiskai pilnveidošanai, stiprinot institūcijas kapacitāti, uzlabojot sadarbību ar citām uzraugošām iestādēm, kā arī pārskatot spēkā esošo normatīvo regulējumu attiecībā uz LATAK akreditēto tirgus dalībnieku pienākumiem un atbildību.

Ārējo ekonomisko attiecību un tirdzniecības politikas veicināšanai:

- Īstenot pasākumus Ekonomikas ministrijas kompetences jomās 2015.gada pirmajā pusē Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē laikā.
- Uzlabot un paplašināt starptautiskos līgumtiesiskos nosacījumus Latvijas eksportētājiem un aktivizēt ekonomisko sadarbību ar Latvijai prioritārajiem un potenciālajiem eksporta tirgiem, noslēdzot divpusējās ekonomiskās sadarbības līgumus/programmas.
- Aktivizēt Latvijas divpusējo ekonomisko un institucionālo sadarbību ar Austrumu partnerības un Vidusāzijas valstīm, lai veicinātu šo valstu ekonomiskās reformas un integrāciju globālajā tirdzniecībā.
- Sekmēt Latvijas dalībvalsts statusa iegūšanu OECD, nodrošinot aktīvu un kvalitatīvu līdzdalību ministrijas kompetencē esošajās OECD darba grupās un komitejās, kurās Latvijai jau ir dalībvalsts vai novērotāja statuss, kā arī sadarbības statusa iegūšanu citos instrumentos un struktūrās, kuras ir Latvijas tiešo ekonomisko interešu lokā.

Enerģētikā un energoefektivitātes veicināšanai:

- Nodrošināt *Energoefektivitātes direktīvas* prasību pārņemšanu Latvijas normatīvajos aktos.
- Veicināt konkurenci elektroenerģijas tirgū un radīt apstākļus piegādes avotu dažādošanai, uzsākot atvērta elektroenerģijas tirgus darbību.
- Īstenot rīcības plānu elektroenerģijas cenas pieauguma risku ierobežošanai, lai novērstu elektroenerģijas izmaksu negatīvo ietekmi uz iedzīvotāju labklājību un ekonomikas attīstību.

- Īstenot mērķtiecīgu komunikāciju par gāzes tirgus atvēršanu 2015.gadā, skaidrojot sabiedrībai tirgus atvēršanas būtību, principus un rīcības nepieciešamību.
- Izveidot ekonomiski pamatotu un elastīgu vietējo energoresursu izmantošanas veicināšanas sistēmu, likvidējot kvotu sistēmu, kas nodrošina nepieciešamo valsts atbalstu un rada iespējami mazāku ietekmi uz elektroenerģijas cenu, lai 2020.gadā sasniegtu vismaz 40% atjaunojamo energoresursu īpatsvaru enerģijas gala patēriņā.
- Nodrošināt naftas produktu rezervju sistēmas darbību, lai krīzes situācijās būtu pieejama pietiekama apgāde ar degvielu.
- Izstrādāt integrētu pieeju energoefektivitātes pasākumu ieviešanai ar mērķi realizēt iespējami lielu esošo enerģijas ietaupījuma potenciālu, vienlaicīgi mazinot enerģijas ražošanas ietekmi uz klimata pārmaiņām un tautsaimniecības konkurētspēju.

Būvniecības nozares attīstībai:

- Būvniecības nozares pārvaldībai, drošībai un uzraudzībai, kā arī kvalitatīvas dzīves vides radīšanai uzraudzīt jaunā Būvniecības likuma un no tā izrietošo normatīvo aktu ieviešanu būvniecības procesā.
- Pāriet uz elektronisku būvniecības dokumentācijas apriti būvniecībā iesaistīto pušu – būvniecības pārvaldes, kontroles institūciju un būvniecības dalībnieku – darba atvieglošanai un dokumentu aprites paātrināšanai, nodrošinot arī vienādu pieeju lēmumu pieņemšanā būvniecībā un vienādu nozari reglamentējošo normatīvo aktu interpretāciju visā Latvijas teritorijā, Ekonomikas ministrijas pakalpojumu pieprasīšanas/ saņemšanas elektroniskās aprites kārtības un e-pakalpojumu ieviešanu.
- Nodrošināt *Eiropas kodeksa standartu* adaptāciju un Latvijas Nacionālo pielikumu prasību iekļaušanu būvniecību regulējošo normatīvo aktu sistēmā būvkonstrukciju projektēšanas jomās.
- Uzsākt *Būvniecības pamatnostādņu* izstrādi, aptverot līdz šim identificētās nozares problēmas un meklējot risinājumus katrai no tām.

Mājokļu politikas ieviešanai un mājokļu energoefektivitātes nodrošināšanai:

- Sekmēt *Dzīvojamo telpu īres likuma* pieņemšanu Saeimā, lai nodrošinātu taisnīgu līdzsvaru starp izīrētāja un īrnieka interesēm, vienlaikus attīstot īres tirgu.
- Izstrādāt normatīvos aktus ar dzīvokļa īpašuma lietošanu saistīto parādu problēmas risināšanai.
- Sagatavot ziņojumus par situāciju valstī ar maksājumu saistību izpildi siltumenerģijas piegādē, kā arī priekšlikumus mājokļa pabalstu sistēmas pilnveidošanai.
- Veicināt mājokļu atjaunošanu un enerģijas efektīvu izmantošanu tajos, piesaistot Eiropas Savienības fondu finansējumu, izveidojot ilgtspējīgu finansēšanas modeli (rotācijas fondu) ēku energoefektivitātes uzlabošanai.
- Pārskatīt minimālās energoefektivitātes prasības ēku norobežojošām konstrukcijām un inženiertehniskajām sistēmām, ņemot vērā izmaksu optimālu līmeni, kas rada viszemākās izmaksas aplēstajā kalpošanas laikā.

Valsts kapitāla daļu pārvaldības uzlabošanai:

- Turpināt darbu pie publisko personu komercdarbības un kapitāla daļu pārvaldības reformas ieviešanas, lai īstenotu valdības atbalstīto rīcībpolitiku saskaņā ar Publisko personu komercdarbības koncepciju un Valsts kapitāla daļu pārvaldības koncepciju (atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteiktajam, Ministru kabinetam 2015.gadā ir jānosaka institūcija, kura pildīs likumā deleģētos uzdevumus kapitāla daļu pārvaldības jomā, t.sk. turpmāk īstenoš politikas šajā jomā).

5.2. Pētījumi

Ekonomikas ministrija 2015.gadā plāno veikt šādus pētījumus *uzņēmējdarbības, tautsaimniecības, būvniecības un mājokļu politikas* jomā:

- Par darba devēju motivāciju iesaistīties darba vidē balstītu mācību ieviešanā.
- Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) Būvniecības attīstības pamatnostādņem 2016.–2020.gadam.
- Pētījums par mājokļu pieprasījumu tuvākajos 15 gados.
- Pētījums par dzīvojamo māju pārvaldīšanas tirgu.
- *COST optimal* pētījuma pilnveide sadaļā par no jauna būvējamām ēkām.
- Monitorings par plānotās būvniecības veikto sabiedrības informēšanu atbilstoši Būvniecības likuma 14.pantā noteiktajam.

5.3. Finanšu saistības

Ekonomikas ministrijai 2015.gadā *ilgtermiņa saistībās* plānoti **155 517 007 euro**:

- Kohēzijas fonda projektiem – 18 031 790 euro;
- Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektiem (ERAF) – 112 178 128 euro, t.sk. atmaksai valsts pamatbudžetā par Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu – 9 376 579 euro;
- Eiropas Sociālā fonda projektiem (ESF) – 9 528 692 euro;
- Eiropas Kopienas iniciatīvām – 1 735 818 euro, t.sk. atmaksai valsts pamatbudžetā – 70 322 euro;
- 3.mērķim „Eiropas teritoriālā sadarbība” – 249 879 euro, t.sk. atmaksai valsts pamatbudžetā – 57 500 euro un atmaksai finansējuma saņēmējam par veiktajiem izdevumiem – 192 379 euro;
- citiem Eiropas Savienības politiku instrumentiem – 2 396 373 euro;
- Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētiem projektiem – 2 279 321 euro;
- pārējām saistībām – 9 117 006 euro, t.sk.:
 - saistībām, kas pārņemtas no Phare projektiem – 2 522 005 euro;
 - starptautiskajai sadarbībai – 354 967 euro. Finansējums paredzēts biedru naudas iemaksām Starptautiskajai izmaksu – izlaides tabulu asociācijai (IOA), Starptautiskajai metroloģijas organizācijai (OIML), Eiropas metroloģijas organizācijai (WELMEC), Starptautiskajai standartizācijas organizācijai (ISO), Starptautiskajai elektrotehniskajai komitejai (IEC), Eiropas standartizācijas komitejai (CEN), Eiropas elektrotehniskai komisijai (CENELEC), BIPM Metra konvencijai, Eiropas Akreditācijas kooperācijai (EA), Eiropas patērētāju organizāciju apvienībai (BEUC), Starptautiskajai patērētāju organizāciju savienībai (CI), Eiropas tehniskās novērtēšanas organizācijai (EOTA), Eiropas Enerģētikas Hartai, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) LEED programmai, Eiropas nacionālo metroloģijas institūciju asociācijai (EUROMET), Eiropas ceļojumu komisijai (ETC), Pasauls Investīciju piesaistes aģentūru asociācijai (WAIPA), Ziemeļu Ministru Padomes sadarbības programmai, Starptautiskajai Atjaunojamo energoresursu aģentūrai (IRENA), Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) komitejā un Darba

grupām: Konkurences komitejai, Rūpniecības, inovāciju un uzņēmējdarbības komitejai, Statistikas un Statistikas politikas komitejai, Tūrisma komitejai, Patērētāju politikas komitejai, Darba grupai par valsts kapitāla pārvaldīšanas un privatizācijas praksi, Labas laboratorijas prakses darba grupai;

- Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanai 2015.gadā – 2 298 679 euro;
- Latvijas dalības nodrošināšanai *Expo Milano 2015* izstādē Milānā, Itālijā – 3 941 355 euro (2015.gada 27.janvārī Ministru kabinetā tika pieņemts lēmums par Latvijas dalības pārtraukšanu starptautiskajā izstādē *Expo Milano 2015*).